

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΕ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1966

| ΑΡΙΘ. 14

ΣΧΕΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Ε'

Οὐ μόνον ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ὁ Δυτικὸς Χριστιανισμὸς ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἀναριθμήτους μοναχοὺς καὶ κληρικούς, οἱ ὅποιοι ὑπῆρξαν διαπρεπεῖς καὶ κορυφαῖοι θεράποντες τῶν διαφορῶν ἐπιστημῶν¹.

Τοιουτοτρόπως ὁ Ν. Κοπέρνικος εἶναι ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἀστρονομίας, ὁ R. Haüy τῆς ὀρυκτολογίας καὶ κρυσταλλογραφίας, ὁ Mendel τῆς γενετικῆς ἢ ἐπιστήμης τῆς κληρονομικότητος. Ὁ ἄββᾶς Jean Picard ὡς ἀστρονόμος ὑπελόγισε τὰς διαστάσεις τῆς γῆς καὶ τὴν ἐκ τοῦ ἡλίου ἀπόστασίν τῆς. Ὁ φραγκισκανὸς M. Merseñn ὡς μαθηματικὸς εἰργάσθη ἐπὶ τοῦ ἐκκρεμοῦς καὶ ὑπελόγισε τὴν ταχύτητα τοῦ ἤχου. Ὁ ἰησουΐτης Φ. Γκριμάλντι ὡς φυσικὸς ἀνεκάλυψε τὸ φαινόμενον τῆς διαθλάσεως τοῦ φωτός. Ὁ δανὸς ἐπίσκοπος Ν. Στένο συνέγραψε τὸ πρῶτον σύγγραμμα γεωλογίας. Ὁ Ἰταλὸς ἄββᾶ Spallanzani ἦτο καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς καὶ περίφημος βιολόγος. Ὁ ἄββᾶς J. Nollet εἰς τὴν Γαλιάν ἀνεκάλυψε τὸ φαινόμενον τῆς ὠσμώσεως. Ὁ ἱεροκέρυξ Ἰωσήφ Πρίστλεϋ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀνεκάλυψεν τὸ ὀξυγόνον, τὸ ὕδροχλωρικὸν ὀξύ, τὴν ἀμμωνίαν κ.λ.π. Εἰς τὸν περίφημον ἄγγλον ἱεροκέρυκα Μιχαήλ Φαρανταῖϋ ὀφείλεται ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἐπαγωγικῶν ρευμάτων, τοῦ διαμαγνητισμοῦ καὶ τοῦ ἠλεκτρικοῦ νόμου. Ὁ ἄββᾶς Latreille ἦτο περίφημος ἐντομολόγος καθηγητὴς καὶ ἀκαδημαϊκός. Ὁ Ἰταλὸς κληρικὸς Ἀγγελοσ Secchi ἐταξινόμησε φασματοσκοπικῶς τέσσαρας χιλιάδας ἀστέρων. Ὁ ἄββᾶς Lemaitre ἦτο μέγας μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος, ὁ ὅποιος

1. Β. Ἐράστου, Κλήρος καὶ πολιτισμὸς, περ. «Ἀκτίνες», ἔτος 1955, σελ. 498 ἐξ.

ἔρριψε νέον φῶς εἰς τὰς περὶ τοῦ σύμπαντος ἀντιλήψεις μὲ τὴν κοσμογονικὴν θεωρίαν του. Τὸ ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Γκρήνουϊτς ἐπανειλημμένως εἶχε κληρικούς διευθυντάς, οἱ ὅποιοι, ὡς λέγει ὁ διακεκριμένος καθηγητῆς Σταῦρος Πλακίδης, «μύσται τῆς ἐπιστήμης τῶν ἄστρον ἦσαν συγχρόνως καὶ λειτουργοὶ τοῦ Ὑψίστου». Εἰς τὴν Ἀμερικὴν δρᾷ τὰς τελευταίας δεκαετίας ἡ Σεισμολογικὴ Ἑταιρεία τῶν Ἰησουϊτῶν, ἡ ὁποία διατηρεῖ περὶ τοὺς εἴκοσι σεισμολογικοὺς σταθμοὺς καὶ ἔχει εἰς τὰς τάξεις τῆς ἐξέχοντας σεισμολόγους. Ὁ κληρικὸς Teilhard de Chardin ἦτο περίφημος ἀνθρωπολόγος καὶ παλαιοντολόγος, ὁ ὅποιος ἔκαμε σημαντικὰς παλαιοντολογικὰς ἀνακαλύψεις². Τὰ ἔργα αὐτοῦ εὐρίσκονται σήμερον εἰς τὸ προσκήνιον τῆς διεθνοῦς ἐπικαιρότητος καὶ προκαλοῦν μέγα ἐνδιαφέρον καὶ ζωηρὰς συζητήσεις.

Καὶ αἱ πνευματικαὶ ἐπιστῆμαι ἔχουν ὡς κορυφαίους ἐκπροσώπους τῶν ἀρκετοῦς λειτουργοῦς τοῦ Ὑψίστου. Τοιουτοτρόπως δύο κληρικοί, ὁ Λαυρέντιος Βάλλας καὶ ὁ Νικόλαος Κουζᾶνος, ὠφέλησαν τὰ μέγιστα τὰς ἱστορικὰς ἐπιστήμας, διότι εἰσήγαγον εἰς αὐτάς τὴν ἱστορικὴν κριτικὴν³. Οἱ κληρικοὶ Comenius καὶ Franke ὑπῆρξαν στυλοβάται τῆς παιδαγωγικῆς. «Ποῖος δὲν γνωρίζει τὸν διάσημον Γάλλον μοναχὸν Κ. Δουκάγγιον (Du Cange) τὸν πρῶτον βυζαντινολόγον καὶ ἐκδότην μεσαιωνικοῦ λεξικοῦ; Ποῖος ἀκόμη δὲν γνωρίζει τὸν Ἑρρίκον Liddel διὰ τὸ πρότυπον λεξικὸν του τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, (ὅπερ ἔγραψε μετὰ τοῦ Scott); Ἄν καὶ ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον δὲν γνωρίζουν οἱ πολλοί, εἶναι ὅτι ὁ ἄλλος λεξικογράφος ἦτο κληρικὸς!»⁴.

Ὡστε, «δὲν ὑπῆρξε σχεδὸν τομεύς, ἀπὸ τῆς πλέον αὐστηρῶς θετικῆς ἐπιστήμης μέχρι τοῦ ὑψηλοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ, ὁ ὅποιος νὰ μὴ ἐκαλλιεργήθῃ καὶ ὑπὸ κληρικῶν τῆς Δύσεως. Καὶ ἡ φάλαγξ αὐτῆ τῶν ἐργατῶν τοῦ πνεύματος εἶναι παράλληλος πρὸς τὴν χορείαν τῶν Ἑλλήνων ρασοφόρων λογίων τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς τουρκοκρατίας, οἱ ὅποιοι τόσα προσέφεραν καὶ εἰς τὸν ναὸν τῆς σοφίας»⁵.

2. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 498—499.

3. Βασιλείου Σ τ ε φ α ν ἰ δ ο υ, Ἑκκλησιαστικὴ Ἱστορία, σελ. 532—533.

4. Β. Ἐ ρ ἄ σ τ ο υ, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 500.

5. Αὐτόθι.

Τὸ γενικὸν συμπέρασμα ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων εἶναι ὅτι τὸ γνήσιον χριστιανικὸν πνεῦμα συντελεῖ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐπιστημῶν καὶ εἰς τὴν ὑπ' αὐτῶν πραγματοποίησιν τῆς πολιτιστικῆς τῶν ἀποστολῆς. Δι' αὐτὸ οἱ ἐπιστήμονες, αἵτινες ἐμπνέονται ὑπὸ τῆς χριστιανικῆς ἰδεολογίας, πρέπει νὰ καταβάλ- λουν προσπάθειαν, ἵνα κατέχουν τὰ σκῆπτρα εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν των κλάδον. Πρέπει νὰ ἔχουν κατὰ πάντα ἄρτιαν μόρφωσιν. Ἡ ἡμιμάθεια, ἡ προχειρολογία καὶ ἡ μονομέρεια εἶναι ἀξιοκατά- κριτος ἀδιαφορία καὶ προδοσία ἐναντίον τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ δαφιλῆς λοιπὸν μελέτη καὶ ἡ συνεχῆς ἀνανέωσις τῆς ἐπιστημονικῆς των φαρέτρας πρέπει νὰ εἶναι ἡ σταθερὰ ἐπι- διώξις τῶν χριστιανῶν ἐπιστημόνων. Οὗτοι ἐπὶ πλέον πάντοτε ἔχουν ὑπ' ὄψιν τοὺς λόγους τοῦ Ἀπ. Παύλου «Ἡ γνῶσις φυσιοῦ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ» (Α' Κορ. η', 2) ἢ τοὺς λόγους τῶν προ- γόνων μας : «Πᾶσα ἐπιστήμη, χωριζομένη ἀρετῆς, πανουργία, οὐ σοφία, φαίνεται». Ὡσαύτως σύνθημά των δεόν νὰ εἶναι οἱ λόγοι τοῦ θείου Ἰακώβου : «Τὶς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν ; Δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραύτητι σοφίας» (Ἰακ. γ', 13). Ἡ ἠθικὴ καλλιέργεια τῆς προσωπικότητος τοῦ ἐπιστήμονος, ὡς γράφει εὐστόχως ὁ Π. Μελίτης, «ἀποτελεῖ κεντρικὸ σημεῖο γιὰ τὴν πρόοδο τῆς ἐπιστήμης. Ἀκριβῶς δὲ αὐτὸ θὰ προσφέρῃ ὁ χριστιανικὸς πολιτισμὸς στὴν ἐπιστήμη. Θὰ προσ- φέρῃ τὸν χριστιανὸ ἐπιστήμονα, σὰν προσωπικότητα ἄρτια καὶ ἱκανὴ ν' ἀναλάβῃ μὲ ὑγεία καὶ δύναμη πνευματικὴ τὴν πνευμα- τικὴ ἔρευνα, πού θὰ συντελέσῃ στὴ διαμόρφωση τοῦ νέου πολι- τισμοῦ»⁶, ἐντὸς τοῦ ὁποῦ πᾶσαι αἱ ἀνώτεραι πνευματικαὶ ἀξίαι θὰ συνεργάζωνται ἄρμονικῶς πρὸς δημιουργίαν ἐνὸς ἐνιαίου ὅλου.

(Τέλος)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

6. Π. Μελίτης, Γιὰ ν' ἀνοίξῃ ὁ δρόμος, Ἀθήναι 1957, σελ. 88.

Ἐκλεκτὲς σελίδες ἀπὸ τὸν ἱερὸ Χρυσόστομο

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΝΕΡΩΝΑ ΚΙ' ΟΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΥΠΑΡΚΤΗ Η ΓΗΙΝΗ ΔΟΞΑ

(Ἄπὸ τὴν ὁμιλία του στὴ Β' πρὸς Τιμόθεον).

Δὲν ὑπάρχει δόξα ἐπάνω στὴ γῆ, ἀλλὰ ἡ πραγματικὴ δόξα βρίσκεται στοὺς οὐρανοὺς. Ἐμπρὸς λοιπὸν, ἄς τὸ ἐρευνησῶμε καὶ τὸ θέμα αὐτό, ἐπάνω στὰ δυὸ πρόσωπα, τοῦ Νέρωνα δηλαδὴ καὶ τοῦ Παύλου.

★

Ἐκεῖνος εἶχε τὴν δόξα τοῦ κόσμου, αὐτὸς τὴν καταφρόνηση. Πῶς; Τύραννος ἦτανε ἐκεῖνος· καὶ εἶχε κατορθώσει πολλά. Εἶχε στήσει τρόπαια, εἶχε πλοῦτη πού τὸν ἐπλημμύριζαν ἀπὸ παντοῦ, τὸν περιτριγύριζαν ἄπειρα στρατόπεδα, εἶχεν ὑποταγμένο τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς Οἰκουμένης, ὑποταγμένη καὶ τὴν πρώτη πόλη τοῦ κόσμου, ὅλη τὴν σύγκλητο σκυφτὴ μπροστά του, καὶ τ' ἀνάκτορά του ὅλο καὶ πρόκοβαν σὲ λαμπρότητα καὶ μεγαλοπρέπεια. Κι' ἂν ἔπρεπε ν' ἀρματωθῆ, ἔβγαινε στὸν πόλεμο μὲ ὅπλα καταστόλιστα ἀπὸ χρυσάφια καὶ μὲ πολύτιμα πετράδια, ἂν ἔπρεπε πάλι νὰ περνᾷ ἡσυχὰ καὶ εἰρηνικά, ἐκαθόντανε στὸ θρόνο του στολισμένος μὲ ἀλουργίδα. Εἶχε πολλοὺς ὑπασπιστὲς καὶ πολλοὺς δορυφόρους. Τὸν ὠνομάτιζαν κυρίαρχο τῆς στερηᾶς καὶ τῆς θάλασσας, αὐτοκράτορα, Καίσαρα, βασιλεῖα κι' ἄλλα πολλὰ τέτοια ὀνόματα, πού τ' ἄλεγαν γιὰ νὰ τὸν κολακεύσουν καὶ γιὰ νὰ τὸν περιποιηθοῦν. Καὶ τίποτα δὲν τοῦλειπεν ἀπ' αὐτὰ πού φέρνουν δόξα· ἀλλὰ καὶ σοφοὶ καὶ δυνάστες καὶ βασιληάδες τὸν ἔτρεμαν καὶ τὸν εἶχανε φοβηθῆ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν· καὶ γιατί, κοντὰ στ' ἄλλα, τὸν ἔλεγαν πῶς ἦτανε σκληρὸς κι' ἀκαταλόγιτος· αὐτὸς καὶ Θεὸς ἤθελε νᾶναι, καὶ καταφρονούσε κι' ὅλα τὰ εἶδωλα, κι' αὐτὸν τὸν παντοδύναμο Θεό· καὶ σὰν Θεὸν τὸν ἐλάτρευαν!

★

Τὶ ὑπάρχει ἀνώτερον ἀπὸ τὴν δόξαν αὐτὴν· ἢ καλύτερα τί εἶναι χειρότερα ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν αὐτή; Ἄλλὰ δὲν ξέρω, πῶς βιάστηκε νὰ προσπεράσῃ τὴν ἀλήθεια τὸ στόμα μου, κι' ἔβγαλε τὴν ἀπόφαση προτοῦ νὰ γίνῃ ἡ κρίση. Τελικὰ ὅμως, ἄς τὸ ἐξετάσωμε τὸ πρᾶγμα, ὅπως τὸ πιστεύουν οἱ πολλοὶ

κι' ὅπως τὸ κρίνουν οἱ ἄπιστοι καὶ οἱ κόλακες. Τὶ ὑπάρχει λοιπὸν μεγαλύτερο, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀνθρώπινη δόξα, ἀπὸ τὸ νὰ πιστευθῆ καὶ σὰν Θεὸς αὐτός; Στὴν πραγματικότητα βέβαια εἶναι μεγάλο κατάντημα, τὸ νᾶσαι ἄνθρωπος καὶ νὰ σὲ δέρνη τέτοια τρέλλα· τελικὰ ὁμως, ἄς τὸ ἐξετάσωμε τὸ πρᾶγμα, ὅπως οἱ πολλοὶ τὸ στοχάζονται.

Δὲν τοῦλειπε λοιπὸν τίποτα σ' ἀνθρώπινη δόξα· ἀλλὰ καὶ σὰν Θεὸ τὸν ἐλάτρευαν ὅλοι. Ἀλλά, ἂν συμφωνῆτε, ἄς ἐξετάσωμε ἀντίπλευρα μ' αὐτὸν καὶ τὸν Παῦλο.

Κίλικας ἦταν ὁ ἄνθρωπος· κι' ὅλοι τὸ ξέρουν τὴν ἀπόσταση ὑπάρχει ἀνάμεσα στὴν Κιλικία καὶ τὴν Ρώμη. Δερματοτεχνίτης ἦταν, φτωχός, χωρὶς κατάρτιση ἐπιστημονική, καὶ μονάχα τὰ ἐβραϊκὰ ἤξερε, μιὰ γλῶσσα δηλαδή πού ὅλοι τὴν ἀνὰ μιλοῦνε βαρβαρικά, οὔτε τὴν Ἑλληνική, οὔτε κι' ἄλλην ὅποια-δήποτε γλῶσσα δὲν τοὺς διασύρουνε τόσο πολὺ, ὅσο αὐτοὺς πού μιλοῦνε τὴν Συριακή· αὐτὴ ὁμως ἔχει πολλὴ συνάφεια μ' ἐκείνη. Κι' ἄς μὴ παραξενεუώμαστε, πού ἐφανέρωναν ἀπέχθεια γι' αὐτὴν· γιατί, ἂν νοιώθουν ἀποστροφή καὶ γιὰ τὴν Ἑλληνική ἀκόμη γλῶσσα, πού εἶναι τόσο ὠραία καὶ θαυμαστή, πολὺ περισσότερο θᾶνοιωθαν γιὰ τὴν Ἑβραϊκή.

Ἦταν ἄνθρωπος πού ἔζησε συχνὰ μέσα στὴν πείνα καὶ πού κοιμήθηκε νηστικός· ἄνθρωπος γυμνός, πού δὲν εἶχεν οὔτε ἓνα ροῦχο νὰ φορέσῃ. «Ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι»¹, μέσα στὸ κρῦο καὶ στὴ γύμνια, ὅπως τὸ λέει. Κι' ὄχι μόνον αὐτά, ἀλλὰ καὶ πού ἔκαμε φυλακισμένος. Γιατί εἶχε ριχθῆ στὴ φυλακή, μαζί μὲ ληστές, καὶ μὲ μάγους, καὶ μὲ τυμβωρύχους, καὶ μὲ φονηάδες, μὲ τὴν δικὴ του διαταγή· καὶ τὸν ἔδερναν σὰν κακοῦργο, πρᾶγμα πού κι' ὁ ἴδιος μᾶς τ' ἀνιστορᾷ. Ποιὸς λοιπὸν εἶναι λαμπρότερος ἀπὸ τοὺς δυο; Δὲν εἶναι σωστό, πῶς ὁ περισσότερος κόσμος οὔτε τ' ὄνομα καλὰ καλὰ δὲν ξέρει ἐκεῖνου· πῶς αὐτὸν ὁμως, τὸν ὑμνολογᾶνε κάθε ἡμέρα κι' Ἕλληνες, καὶ Σκῦθες καὶ βάρβαροι, κι' αὐτοὶ ἀκόμα πού κατοικοῦνε κοντὰ στὰ τέρματα τῆς Οἰκουμένης;

Ἀλλὰ ἄς μὴ περιορισθοῦμε στὰ τωρινά, ἀλλὰ ἄς ἐξετάσωμε καὶ τὰ τότε. Ποιὸς ἦταν λαμπρότερος; Ποιὸς εἶχε μεγαλύτερη

1. Β' Κορ. ια', 27.

φήμη ; Αὐτὸς ποὺ ἦτανε φορτωμένος μ' ἄλυσίδες καὶ ποὺ τὸν ἔσερναν ἀπὸ φυλακὴ σὲ φυλακὴ δεμένο, γιὰ μήπως αὐτὸς ποὺ φοροῦσε βασιλικά φορέματα, κι' ἔβγαινε ἀπὸ τὸ βασιλικὸ του παλάτι ; Χωρὶς ἄλλο, ὁ δεμένος. Πῶς ἐσύμβαινε αὐτό ; Γιατὶ ἐκεῖνος μὲν καὶ μὲ τὸν στρατὸ ποὺ ὠρίζε, κι' ἔτσι λαμπροστόλιστος ποὺ ἀφέντευε, δὲν τὸ κατῶρθωσε νὰ κάνῃ ποτέ του αὐτὸ ποὺ ἤθελε. Αὐτὸς δὲ καὶ φυλακισμένος, καὶ σὰν κακοῦργος ἐξουθενωμένος, κατῶρθωνε τὰ πάντα, μὲ περισσότερο κῦρος κι' ἐπιβολή.

Πῶς τὸ κατῶρθωνε, καὶ μὲ ποιὸ τρόπο ; Ἐκεῖνος ἔλεγε· «μὴ διασπείρης τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας», νὰ σταματήσης τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. κι' αὐτὸς ἀπαντοῦσε «οὐκ ἀνέχομαι· οὐδὲ γὰρ δέδεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ», δὲν τ' ἀνέχομαι αὐτό· γιατί δὲν δένεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Κι' ὁ Κίλικας, ὁ φυλακισμένος, ὁ σκηνοποιός, ὁ φτωχός, ὁ πεινασμένος, παραμέρισε τὸν Ρωμαῖο, τὸν πλούσιο, ποὺ ἦτανε βασιληᾶς, ποὺ ἦτανε κοσμοκράτορας, καὶ ποὺ ἐσκόρπιζε ἀμέτρητα πλούτη σ' ἀμέτρητους ἀνθρώπους· καὶ ποὺ ἐνῶ τὸν περιτριγύριζαν ἀμέτρητα στρατεύματα, δὲν κατῶρθωσε νὰ ἐπιβάλλῃ καμμιά του θέληση!

Ποῖός λοιπὸν ἦτανε λαμπρός ; ποῖός ἦτανε ἀξιοσέβαστος ; Αὐτὸς ποὺ κι' ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν φυλακὴ του νικούσε, γιὰ αὐτὸς ποὺ καὶ φορώντας ἀλουργίδα νικῶντανε ; Αὐτὸς ποὺ πατοῦσε στὴ γῆ κι' ἐτόξευε, γιὰ αὐτὸς ποὺ καθόναντε ἐπάνω σὲ θρόνο καὶ ἦτανε ὁ στόχος ; αὐτὸς ποὺ ἔδινε προσταγές καὶ τίς καταφρονοῦσαν, γιὰ αὐτὸς ποὺ τὰ ἐπρόσταζεν καὶ ποὺ δὲν ἔδινε καμμιά σημασία στὰ προστάγματα ; αὐτὸς ποὺ ἦτανε μονάρχος καὶ νικούσε, γιὰ αὐτὸς ποὺ κι' ἔχοντας ἀμέτρητο στρατὸ νικῶντανε ; Πισωπλάτιζε λοιπὸν ὁ βασιληᾶς, ἐνῶ ὁ φυλακισμένος ἔστηνε τρόπαιον ἐναντίον του.

Πές μου λοιπὸν, μὲ ποιὰ μερίδα θάθελες νᾶσαι ; Γιατὶ δὲν θέλω νὰ μοῦ εἰπῆς γιὰ τὸ κατόπιν, ἀλλὰ νὰ ἐξετάσης ἐκεῖνα τὰ τελευταῖα. Μὲ ποιὰ μερίδα λοιπὸν θάθελες νᾶσαι, μὲ τοῦ Παύλου, ἢ μὲ τοῦ Νέρωνα ; Δὲν μιλῶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν πίστη· γιατί αὐτὸ εἶναι φανερό· ἀλλὰ γιὰ τὴ δόξα του, γιὰ τὸ κῦρος του, γιὰ τὴν λαμπρότητά του. Ὅποιος εἶναι καλόγνωμος, θ' ἀπαντοῦσε μὲ τοῦ Παύλου. Γιατὶ βέβαια, ἂν τὸ νὰ νικᾷς εἶναι καλύτερο ἀπὸ τὸ νὰ νικᾷσαι, σ' ἐκεῖνον ἀνήκει ἡ δόξα. Καὶ δὲν εἶναι τόσο μεγάλο αὐτό, τὸ ὅτι νίκησε δηλαδή, ἀλλὰ

τὸ ὅτι νίκησε, ἐνῶ βρισκόντανε σὲ τόσο μειονοκτική θέση, αὐτὸν ποὺ ἦτανε σὲ τέτοιο ἀξίωμα. Γιατὶ θὰ τὸ ξαναπῶ, καὶ δὲν θὰ παύσω νὰ λέω τὰ ἴδια· μ' ἄλυσίδες ἦτανε φορτωμένοι, κι' ἐνίκησε αὐτὸν ποὺ φοροῦσε διάδημα !

Τέτοια εἶναι ἡ δύναμη τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἄλυσίδα νικοῦσε τὰ βασιλικά στεφάνια, κι' ἐφάνέρνε λαμπρότερο τὸ σχῆμά της ἀπὸ ἐκεῖνα. Μὲ κουρέλια ξεφτισμένα ἦτανε ντυμένος· γιατί ἔμενε στὴ φυλακή, κι' ὁμως ἔκανε ὅλο τὸν κόσμον νὰ προσέχη περισσότερο στὰ σχοινιά, ποὺ μ' αὐτὰ τὸν εἶχανε ζωσμένο, παρὰ στὴν ἀλουργίδα. Ἐπάνω στὴ γῆ στεκόντανε, μὲ φρουροὺς γύρω του, καὶ σκύβοντας πρὸς τὰ κάτω, κι' ὅλοι τους ἐπρόσεχαν σ' ἐκεῖνο, καὶ παραμελοῦσαν τὸν ἄλλο, ποὺ ἦτανε μέσα σὲ χρυσὸ ἀμάξι. Καὶ μὲ τὸ δίκηο τους. Γιατὶ τὸ νὰ ἰδοῦνε ἓνα βασιλέα μέσα σ' ἀμάξι ποὺ τῶσερναν δυὸ κάτασπρα ἄλογα ἦτανε ἓνα πρᾶγμα συνηθισμένο· ἦτανε ὁμως πρωτοθώρητο καὶ παράξενο, τὸ νὰ βλέπουνε ἓνα φυλακισμένο νὰ μιλῆ μὲ τόση παρρησία στὸν βασιλεῖα, μ' ὅση θὰ μιλοῦσεν ὁ βασιλεῖας σ' ἓναν ἐξαθλιωμένο καὶ ταλαίπωρο σκλάβο.

Πολὺς κόσμος τὸν περιτριγύριζε, κι' ὅλοι τους ἦτανε δοῦλοι τοῦ βασιλεῖα· δὲν ἐθαύμαζαν ὁμως τὸν ἀφέντη τους, ἀλλ' αὐτὸν ποὺ τὸν νικοῦσε· καὶ αὐτὸν ποὺ ὅλοι τὸν ἔτρεμαν καὶ τὸν φοβούντανε, ἐκεῖνος, ἂν καὶ ἦτανε μονάρχος, τὸν καταξευτέλιζε. Κύταξε νὰ ἰδῆς πόσο μεγαλεῖο ὑπῆρχε μέσα στὶς ἄλυσίδες ἐκεῖνες.

Καὶ τί νὰ διηγηθῆ κανεὶς γιὰ τὰ κατοπινά; Ἐκείνου μὲν, οὔτε τὸν τάφο του δὲν ξέρει κανεὶς ποὺ βρίσκεται. Αὐτὸς ὁμως εἶναι θαμμένος σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν πρωτεύουσα, λαμπρότερος ἀπ' ὅλους τοὺς βασιλεῖδες, ποὺ σ' αὐτὴν κι' ἔσθησε τὸ τρόπαιό του. Ἐκεῖνον, κι' ἂν τὸν θυμηθῆ κανεὶς, κι' ἀπὸ τοὺς οἰκείους του ἀκόμη τὸν κατηγορεῖ, (γιατὶ κοντὰ στ' ἄλλα, λέγεται πὼς ἦτανε κι' ἀχρεῖος). Αὐτὸς μνημονεύεται παντοῦ, μ' εὐλογίες· κι' ὄχι μονάχα σ' ἐμᾶς, ἀλλὰ κι' ἀνάμεσα στοὺς ἐχθροὺς. Γιατὶ ὅταν ἀστράφτη ἡ ἀλήθεια, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἀκόμη δὲν μποροῦν νᾶναι ξεδιάντροποι· γιατί κι' ἂν δὲν τὸν θαυμάζουν γιὰ τὴν πίστη του, δὲν μποροῦν παρὰ νὰ τὸ κάνουν γιὰ τὴν παρρησία του καὶ γιὰ τὴν παλληκαριά του. Αὐτὸς παντοῦ καὶ καθημερινῶς ἀνακηρύσσεται ἀπὸ τὸ στόμα ὄλων θριαμβευτῆς δαφνοστεφανωμένος· ἐκεῖνον ὁμως τὸν κονταροκτυποῦνε ὅλοι, μὲ κακολογίες καὶ μὲ κατηγορίες.

Ποιά είναι λοιπόν τὰ μεγαλεία; Χωρίς νὰ τὸ καταλάβω, ἄρχισα νὰ παινεύω τὸ λιοντάρι ἀπὸ τὰ νύχια του, ἐνῶ πρέπει νὰ μιλήσω γιὰ τὴν οὐσία. Καὶ ποιά είναι λοιπόν αὐτή; Εἶναι τὰ ἐπουράνια πράγματα, πῶς θάρθη δηλαδή λαμπροφορεμένος μαζί μὲ τὸν βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν, ἐνῶ ὁ Νέρωνας θὰ στέκεται τότε ζαρωμένος κι' ἀπαίσιος στὴν ὄψη. Κι' ἂν σοῦ φαίνωμαι πῶς μιῶ γι' ἀπίθανα καὶ γιὰ καταγέλαστα πράγματα, νὰ ξέρης καταγέλαστος εἶσαι σύ, πού γελᾶς γι' αὐτά, πού δὲν εἶναι καθόλου γιὰ γέλοια! Γιατὶ ἂν ἀπιστῆς γιὰ τὰ μελλοντικά, πίστεψε τοῦλάχιστον ἀπὸ τὰ ὅσα γίνηκαν. Δὲν ἤλθεν ἀκόμη ὁ καιρὸς τῶν στεφάνων, κι' ὁ ἀθλητῆς ἀπόλαυσε τόσες μεγάλες τιμές. "Ὅταν λοιπόν θάλθη ὁ ἀθλοθέτης, πόσες τιμές θ' ἀπολαύσει; Ξένος καὶ στὰ ξένα ἦτανε· ξένος καὶ παρεπίδημος· καὶ θαυμάζεται τόσο πολὺ. "Ὅταν λοιπόν θᾶναι στὴ χώρα του, ποῖο καλὸ ὑπάρχει πού δὲν θὰ τὸ χαρῆ; «Νῦν ἡ ζωὴ ἡμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ»². Τώρα ἡ ζωὴ μου εἶναι κρυμμένη μέσα στὸ Θεὸ μαζί μὲ τὸν Χριστό.

Κι' ὅμως, ἀπὸ τοὺς ζωντανούς περισσότερον ἐνεργεῖ καὶ περισσότερον τιμᾶται ὁ πεθαμένος. "Ὅταν λοιπόν θάλθη ἡ ζωὴ μας αὐτὴ τί δὲν θᾶναι τότε δικό του, καὶ τί ὑπάρχει πού δὲν θ' ἀπολαύσει; Καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγο τὸν καταξίωσε ὁ Θεὸς ν' ἀπολαύσει τὴν τιμὴν αὐτὴν, κι' ὄχι ἐπειδὴ τὴν εἶχεν ἀνάγκην ἐκεῖνος. Γιατὶ, ἂν τότε πού ζοῦσε, καταφρονοῦσε τὰ παινέματα τοῦ κόσμου, πολὺ περισσότερο βέβαια τότε πού θᾶχη ἀπαλλαχθῆ ἀπὸ τὸ σῶμά του. Καὶ δὲν τὸν ἔκαμε νὰ χαρῆ γι' αὐτὸν μονάχα τὸν λόγο, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ χουνε ὁδηγὸ τους τὰ παρόντα, ὅσοι ἀπιστοῦνε γιὰ τὰ μέλλοντα. Λέω λοιπόν, ὅτι ὁ Παῦλος θάρθη μαζί μὲ τὸν βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν, ὅταν θὰ γίνῃ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· κι' ὅτι θὰ χαρῆ ὅλα τ' ἀγαθὰ.

Ἄπιστος ὅμως δὲν τὸ πιστεύει· θὰ πιστέψῃ τὸ λοιπὸν ἀπὸ τὰ ὅσα βλέπει. Ὁ σκηνοποιὸς εἶναι λαμπρότερος ἀπὸ τὸν βασιλεῖα καὶ περισσότερο τιμημένος ἀπ' αὐτόν. Κανεὶς πού γίνηκε βασιλεῖας τῆς Ρώμης δὲν ἀπόλαυσε τόσες τιμές. Ἀλλὰ ὁ μὲν βασιλεῖας κάπου βρίσκεται παραπεταγμένος ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτεία· αὐτὸς ὅμως κατέχει τὸ κέντρο τῆς πόλης, σὰν νᾶναι βασιλεῖας καὶ σὰν νᾶναι ζωντανός. Ἀπὸ αὐτὰ λοιπὸν πού βλέπετε, πίστεψε καὶ γιὰ τὰ μελλούμενα. Ἄν ἐδῶ πού τὸν ἐδιωχναν ἀπὸ

2. Κολασ. γ', 3.

κι' όπου τὸν καταδίωκαν, ἀπόλαυσε τόσο μεγάλες τιμές, τί θὰ γίνῃ σὰν θάρθη τότε; Ἐάν ἐκεῖ, πού ἦτανε σκηνοποιοὺς ἐγίνε τόσο λαμπρός, τί θὰ συμβῆ ὅταν θάρθη ἀντιλαμπρίζοντας ἀπὸ τὶς ἡλιακὲς ἀκτίνες; Ἐάν μὲ τόσοις ἐξευτελισμοῦς, ὑπερτέρησε τόση μεγαλοπρέπεια, ὅταν θάρθη τότε ποιὸν δὲν θὰ ὑπερτερῆσῃ; Μήπως μποροῦμε νὰ ξεφύγωμε τὴν πραγματικότητα; Ποιὸν δὲν τὸν κάνει νὰ συλλογιέται, τὸ ὅτι ὁ σκηνοποιοὺς ἐφθασε ν' ἀπολαύσῃ περισσότερες τιμές ἀπὸ τὸν βασιλέα, πού στὸν κόσμον ἐθαυμάσθηκε καὶ εἶχε τὰ περισσότερα ἀπ' ὅλους μεγαλεῖα; Ἐάν ἐδῶ πραγματοποιήθηκαν τ' ἀφύσικα αὐτὰ πράγματα, πολὺ περισσότερο θὰ συμβῆ αὐτὸ μελλοντικά. Πίστευσε, ἄνθρωπε, στὰ παρόντα, ἂν δὲν τὸ θέλῃς νὰ πιστεῦῃς στὰ μελλούμενα. Πίστευσε, ἄνθρωπε σ' αὐτὰ πού βλέπεις, γιατί ἔτσι θὰ πιστέψῃς καὶ στ' ἄορατα.

Κι' ἂν δὲν τὸ θέλῃς, καιρὸς εἶναι νὰ σοῦ εἰπῶ, αὐτὸ πού εἶπεν ὁ Ἀπόστολος. «Καθαροὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ αἵματος ὑμῶν· ἅπαντα γὰρ ὑμῖν διεμαρτυρώμεθα καὶ οὐδὲν ἐνελίπομεν τῶν ὀφειλόντων λεχθῆναι»³. Δὲν ἔχομε καμιὰν εὐθύνην ἡμεῖς γιὰ ὅτι θὰ πάθετε. Γιατί σᾶς τὰ φανερώσαμε ὅλα, καὶ δὲν σᾶς κρύψαμε τίποτα ἀπὸ τὰ ὅσα θάπρεπε νὰ εἰπωθοῦνε. Σεῖς οἱ ἴδιοι νὰ κατηγορήσετε τοὺς ἑαυτοὺς καὶ νὰ λογιᾶσθε σὰν δικό σας κρίμα τὴν φωτιά τῆς Κόλασης. Ἐμεῖς δὲ παιδιὰ μου ἀγαπημένα, ἄς γίνωμε μιμητὲς τοῦ Παύλου, ὄχι μόνο στὴν πίστη του, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς του. Γιὰ ν' ἀπολαύσωμε τὴν ἐπουράνια δόξα, πρέπει νὰ καταφρονήσωμε τὴν δόξα τοῦ κόσμου ἐδῶ· τίποτα ἄς μὴ μᾶς τραβᾷ ἀπὸ τὰ σημερινά. Ἐὰν καταφρονήσωμε αὐτὰ πού βλέπωμε, ἂν θέλωμε νὰ ἐπιτύχωμε τὰ ἐπουράνια· μᾶλλον δὲ μ' ἐκεῖνα θὰ χαροῦμε κι' αὐτά. Προτῆτερα ὅμως, κύριος σκοπὸς ἄς εἶναι, νὰ ἐπιτύχωμε ἐκεῖνα, πού εἶθε νὰ τὸ καταξιωθοῦμε ὅλοι μας.

³ Ἀπόδοση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

3. Πραξ. Κ', 26, 27.

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν ΤΑΚΕ τῆς περιφέρειας των τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἐτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

Νέα μέσα ποιμαντικής

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΙΣΤΕΩΣ

(Ἡ γέφυρα προσεγγίσεως)

Οἱ ἀμέτρητες κεραίες τοῦ Ραδιοφώνου, πού ὑψώνονται πάνω ἀπὸ τις στέγες τῶν σπιτιῶν μας καὶ μέσα στὶς νύχτες, στοὺς χειμῶνες καὶ στὰ ζεστά καλοκαίρια, προσπαθοῦν διαρκῶς νὰ ἀγγίξουν τὰ κράσπεδα τῶν Οὐρανῶν, συμβολίζουν πραγματικά, τὴ φιλοδοξία τῶν ἀνθρώπων νὰ φτάσουν, μὲ ἐνωμένες τις φωνές πρὸς τὸ Θεό.

Ἐκατομμύρια ὄρες προγράμματα, σ' ὅλο τὸ κόσμο, πού μεταφέρονται πάνω ἀπὸ θάλασσες, πολύβουες πολιτείες καὶ κάμπους, δὲν κάνουν τίποτ' ἄλλο, παρὰ νὰ ἐκπέμπουν μὲ τὰ ἔρτσιανὰ κύματα, τὴ μιὰ καὶ μοναδικὴ ἀλήθεια : τὴν ἀγάπη τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, γιὰ τὴν ἀναζήτηση τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἀνθρώπου, ὅπως Ἐκεῖνος τὸν δημιούργησε. «Κατ' εἰκόνα».

Τὸ Ραδιόφωνο, σὲ κάθε στιγμή, σ' ὅλη τὴν ὑδρόγειο, προσπαθεῖ νὰ βοηθήσῃ τὸν καθένα, προσφέροντάς του νύξεις καὶ εὐκαιρίες πίστεως καὶ μιὰ προοπτικὴ, πιὸ βέβαιη, γιὰ νὰ στηριχθῆ.

Τὸ Ραδιοφωνικὸ πρόγραμμα καὶ εἰδικώτερα τὸ θρησκευτικὸ πρόγραμμα, μπορεῖ νὰ ἐξηγήσῃ πλατιά καὶ πολύτιμα, τὴ σημασία τῆς οἰκογένειας, τῆς ἐργασίας, τῆς φιλίας, τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων, τῆς Ἐκκλησίας μέσα ἀπὸ τὸ πρίσμα πάντοτε τῆς καθαρῆς πίστεως. Εἶναι μιὰ γέφυρα, ὅπου μποροῦν νὰ συναντηθοῦν ἄνθρωποι μὲ πεῖρα θρησκευτικὴ καὶ νὰ ἀναγνωρίσουν τὸ «στίγμα» τῆς πνευματικῆς τους τοποθετήσεως.

Ὅταν ἓνας ἐκφωνητὴς ἢ ραδιοσχολιαστὴς μιλάῃ σὰν ἐκπρόσωπος τῆς πίστεώς μας, νοιώθουμε αὐτόχρονα μιὰ δημιουργικὴ οἰκίωση μαζί του. Αὐτὴ ἡ οἰκίωση εἶναι συναίσθημα πού τὸ νοιώθουν χιλιάδες κι' ἄλλοι ἄνθρωποι μαζί μας. Δίδει τὸ αἶσθημα, ὅτι ἀνήκουμε σ' ἓνα Πατέρα. Κάνει προσιτὴ τὴ θρησκευτικὴ ἐρμηνεία καὶ ξυπνᾷ μέσα μας, μὲ ἐλκυστικὸ πάντοτε τρόπο, τὸ ὄνειρο γιὰ μιὰ καλύτερη ζωὴ. Γιὰ ἓνα πιὸ χαρούμενο καὶ σταθερὸ αὔριο.

Ἡ θρησκευτικὴ ἐκπομπὴ δίνει εὐκαιρίες πνευματικῆς ἀνανεώσεως. Σημειώνει τὴ θρησκευτικὴ σημασία τῶν γεγονότων καὶ ἀποφάσεων ἀνάγλυφα καὶ ἐνισχύει, καθημερινά, τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως νὰ πάρουν μιὰ ρωμαλέα ἀπόφαση, σχετικὰ μὲ τὴ θέση τους ἀπέναντι στὸ Θεό.

Ἡ ἱστορία τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ἐνδιαφέρει ὅλες τις ἡλικίες τῶν ἀνθρώπων στὰ δύο φύλα, ὅλες τις φυλές, σ' ὅλο τὸν κόσμο. Καὶ τὸ Ραδιόφωνο, δίχως καμμιά διά-

κριση, ἀπευθύνει τὶς νύξεις πίστεως, πρὸς ὅλους αὐτοὺς μὲ μιὰ ἐπίμονη διακριτικότητα, μοναδική, ἴσως, στὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων!

Ἡ ἐπικοινωνία εἶναι βασικὰ μιὰ πράξις πίστεως. Καὶ ἡ ραδιοφωνικὴ γέφυρα εἶναι ὁ τόπος, ποὺ μπορεῖ καθέννας, μ' ἐμπιστοσύνη, ν' ἀκούσῃ τὶς καθοδηγητικὰ παραστάσεις τῆς πίστεως αὐτῆς, ποὺ βοηθοῦν στὸ σχηματισμὸ ζωντανῆς προσδοκίας. Μὲ εὐλυγισία καὶ ἀκούραστο θέληγητρο, ἡ γέφυρα αὐτὴ ἐπικοινωνίας, δίχως τυμπανοκρουσίες, δημιουργεῖ τὸ ἐνδιαφέρον, γιὰ μιὰ ἄλλη χώρα, μὲ μαγεία πνευματικῆ. Τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ.

Πίστη δὲν εἶναι κάτι, ποὺ μπορεῖ οἱ ἄνθρωποι νὰ πειθοῦν μέσα στὴ περιφάνεια καὶ στὴ σαστιμάρα τους. Ἔρχεται, κατὰ ἓνα μεγάλο μέρος, ἀπὸ τὴν καρποφόρα ἐπαφή, μὲ αὐτοὺς ποὺ τὴν ἔχουν καὶ μὲ τὴν ἐξιστόρηση τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ, τῶν Ἀγίων, τῶν προφητῶν, τῶν Μαρτύρων καὶ αὐτῶν ἀκόμα, ποὺ διακινδύνεψαν τὴ μοῖρα τους, σὲ μιὰ ὑπέρτατη καὶ ρωμαλέα πράξι. Αὐτὴ ἡ πίστη, ποὺ γίνεται ὕστερα, μιὰ μαρτυρία βίου, μπορεῖ νὰ γεννηθῇ ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο τὴ συγκίνηση καὶ τὸ ζεστὸ ἐνδιαφέρον γιὰ μιὰ πῶ οὐσιαστικὴ χειρονομία.

Τὸ πολίτευμα καὶ ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν πολλὰ νὰ κερδίσουν ἀπὸ τὴ πίστη ποὺ ἔρχεται, ὕστερα ἀπὸ ἀναζήτησι καὶ ἐπιμονή. Τὸ δόγμα καὶ τὸ ἦθος δὲν ἔχουν νὰ χάσουν ἀπὸ τὴν ἀλήθεια ποὺ λέγεται μὲ ὅποιοδήποτε τρόπο. Ἀντίθετα. Ἡ στενώτερη γνωριμία τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, τῆς τέχνης, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς σημερινῆς ἀκόμα θέσης τῆς μὲ τὸ εὐρύτερο πλῆθος, ἔχουν νὰ κερδίσουν πολὺ σὲ πλάτος. Κι' ἐκεῖνοι ποὺ κατευθύνουν τέτοιες προσπάθειες, νὰ κερδίσουν σὲ πείρα καὶ βάθος. Ὁλόκληρο τὸ θεῖο μυστήριον καὶ τὸ ἀνθρώπινο μεγαλεῖο, ὅλος ὁ θησαυρὸς τῆς πίστεως καὶ ἡ μαγεία τῆς λατρείας, μποροῦν νὰ γίνουν ἀπόκτημα σὰν ἰδέα καὶ σὰν προσέγγυσι.

Ὁγκάνεται διαρκῶς τὸ ρεῦμα τῶν ἀνθρώπων ποὺ δὲν αἰσθάνονται σὰν ἄτομα. Ἐπιθυμοῦν ὅμως νὰ νοιώθουν ἐλεύθεροι καὶ ἀληθινοὶ σὲ στιγμὲς εὐκρίνειας καὶ ψυχικῆς ἀνάπαυλας. Θέλουν νὰ παίξουν ρόλο δημιουργικὸ στὸ σχηματισμὸ καὶ στὴν ἐδραίωσι μιᾶς σωστῆς Κοινῆς Γνώμης. Καὶ γιὰ τὸ ὄχι καὶ θρησκευτικῆς πνοῆς;

Τὸ Ραδιόφωνο, σὲ λίγες μόνο στιγμὲς, θὰ τοῦ ἐνισχύσῃ τὴ πίστη, θὰ τοῦ δώσῃ τὴ μέθοδο καὶ τὸ παλμὸ νὰ τολμήσῃ νὰ προχωρήσῃ καὶ στὴν ἐμπρακτὴ ἀνταπόκριση.

Ἡ πρωϊνὴ προσευχή, ἡ θρησκευτικὴ μουσικὴ, τὰ τραγούδια καὶ οἱ ὕμνοι, οἱ θ. λειτουργεῖες καὶ οἱ ραδιοφωνικὲς περιγραφὲς ἁγίων καὶ ἱερῶν τόπων, οἱ ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις, τὰ ἠρωϊκὰ

Ἡ ἀγωνία ἐνὸς ἱερέως

“Ἡ ΘΕΙΑ ΧΑΡΙΣ...,,

Αὐτὸς ὁ λόγος !

Τὸν εἶχα ἀποστηθίσει καὶ τὸν πιπίλιζα ἀπὸ μικρὸ παιδί. Δὲν τόλμησα ὅμως ποτὲ νὰ καταπιασθῶ μὲ τὸ νὰ γνωρίσω τὸ βάθος του.

“Ὅταν τὸν ἄκουσα ἀπ’ τὸ στόμα τοῦ ἐπισκόπου, καθὼς τὸν ἀπήγγελλε ζωηρά, πάνω ἀπ’ τὸ ἀκουμπημένο στὸ ἱερὸ θυσιαστήριο κεφάλι μου, μὲ συνεκλόνησε. «Ἡ Θεία Χάρις, ἡ πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσα καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσα, προχειρίζεται...».

Ἄπὸ τότε ἄρχισα νὰ σκέπτομαι, νὰ σιχάβω τὸν βαθὺ τὸ λόγο.

Ἡ Θεία Χάρις... Αὐτὴ ἦρθε καὶ σιχάνωσε μέσα μου. Κι’ ἀνέδειξε ἐμένα, τὸν μικρὸ κι’ ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπο, λειτουργὸ τῶν ἁγίων σου μυστηρίων.

Ἐπάρχουν στὴ γῆ μας ἔργα γλυπτικῆς τέχνης, ποὺ τὰ καμά-

περιστατικά καὶ ὁ βίος τῶν μαρτύρων, ἀποτελοῦν ἀναντίρρητα μοναδικές εὐκαιρίες πίστεως. Θέτουν σὲ κίνηση τὸ παγωμένο ἢ τὸ κοιμησμένο συναίσθημα τοῦ ἀκροατῆ καὶ τοῦ θερμαίνου τὸ ἐνδιαφέρον νὰ ἀποκτήσῃ μιὰ δική του ἐμπειρία γιὰ τὸ Θεό. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι σχεδόν, τίς περισσότερες φορές, εὐεργετικὸ γιὰ ὅλους.

Τὰ Ραδιοφωνικὰ προγράμματα πίστεως, ποὺ μεταδίδονται σὲ ἄλλες χώρες, δίνουν τὸ μέτρο ἐκτιμήσεως καὶ μᾶς ἀνοίγουν τὸν δρόμο, γιὰ παρόμοια τολμήματα.

Ἡ Ἐκκλησία σὲ θέματα πίστεως, πρέπει νὰ προχωρῇ μὲ σθένος. Ἐχει τόσο κῦρος πνευματικὸ, ποὺ μπορεῖ νὰ χειριστῇ ὅ,τι θέλει καὶ ὅπως θέλει ! Ἄρκει νὰ διακινδυνεύῃ κάποτε ἔγκαιρα καὶ ψυχολογημένα καὶ νὰ ἔχῃ πεποίθηση, ὅτι οἱ πράξεις της ἀγκαλιάζουν ὅλο τὸ ποίμνιο καὶ ὅτι τὸ μήνυμά της εἶναι ἄγγελμα τῶν πηγῶν καὶ τῆς σταθερῆς τῆς θέλησης νὰ φέρῃ τὴν πίστη στὶς καρδιές τῶν ἀνθρώπων. Καὶ πρέπει νὰ τολμᾷ ἡ Ἐκκλησία, γιατί ἡ πίστη δὲν εἶναι κάτι στατικό. Εἶναι ἓνα ἄλμα στὸ μέλλον. Εἶναι μιὰ ματιά, ἓνα ἀτελεύτητο πέταγμα, γιὰ μιὰ καλύτερη χώρα ! Ἀκριβῶς, ὅπως εἶναι καὶ ἡ σωστή, ἡ βαθύτερη δομὴ τῆς πνευματικῆς ζωῆς : μιὰ διαρκῆς ἐπικοινωνία πίστεως, ποὺ ἐπειδὴ στοὺς σύγχρονους καιροὺς εἶναι δύσκολο νὰ πραγματοποιηθῆται μέσα στὴ κόλαση τῆς καθημερινῆς ρουτίνας, ἡ γέφυρα ἢ ραδιοφωνικὴ, βοηθάει νὰ κάνουμε μερικὲς συναντήσεις, μέσα σὲ σιωπὴ καὶ αὐτογνωσία.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΦΕΡΟΥΣΗΣ

ρωσαν και τὰ θαύμασαν οἱ αἰῶνες. Ἡ Ἀθηνᾶ, ποῦ βγῆκε ἀπ' τὰ δάχτυλα τοῦ Φειδία. Ὁ Ἑρμῆς ποῦ ξεπετάχτηκε ἀπ' τὴ σμίλη τοῦ Πραξιτέλη. Ὁ Μωϋσῆς, ἔργο τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου. Καὶ χίλια δυὸ ἄλλα. Ὅλα φέρουν τὴ σφραγίδα τῆς μεγαλοφυΐας, ποῦ τὰ συνέλαβε καὶ μιλοῦν, μὲ τρόπο μάλιστα τόσο παραστατικό, γιὰ τὴ δεξιότητα τῶν δακτύλων, ποῦ ὑπομονητικὰ χτυπῶντας τὸ ἄψυχο, ἀκατέργαστο μάρμαρο, τοῦ ἔδωκαν σχῆμα καὶ ἔκφρασι.

Ἐπάρχουν ἀριστουργήματα τοῦ χρωστῆρος. Παιδιά κι' αὐτὰ τοῦ δαιμονίου πνεύματος τοῦ τεχνίτου των. Καθὼς τὰ βλέπεις, ζῆς ἕλες τῆς διαδοχικῆς φάσεως τῆς δουλειᾶς. Τὸ στοχασμό. Τὸ σχεδιασμο. Τὸ ὑπομονητικὸ περπάτημα τοῦ πινέλλου πάνω στὴ στρωτὴ ἐπιφάνεια.

Ἐπάρχουν συνθέσεις μουσικῆς, ποῦ ἐμπνέουν, ποῦ συγκινοῦν, ποῦ ἀνεβάζουν. Οἱ νότες, ἄψυχα μαῦρα σημάδια, κλείνουν ἓνα κόσμο αἰσθημάτων, τίς συγκινήσεις καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ μουσουργοῦ. Αὐτός, δίνοντάς μας τὸ ὅποιοδήποτε κομμάτι, μᾶς ἔδωσε ἓνα κομμάτι ἀπ' τὸ ἐσώτερο εἶναι του, ἓνα κομμάτι, τὸ πιὸ εὐγενικό, τῆς ὑπάρξεώς του.

Ἐπάρχουν ἀκόμα, στὴ σύγχρονη πρὸ παντὸς ἐποχῆ, σίτια μεγάλα, τεχνητοὶ δορυφόροι, ἠλεκτρονικοὶ ἐγκέφαλοι, ἀτομικοὶ ἀντιδραστήρες.

Ὅλα ὅμως, ἔλα αὐτὰ εἶναι «ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων». Τὸ ἀνθρώπινο μυαλὸ τὰ σχεδίασε, τὸ ἀνθρώπινο χέρι τὰ ἔπλασε. Οὔτε χιλιόστο δὲν ξεφεύγουν ἀπ' τὰ ἀνθρώπινα ἀγκάρια.

Τὸ ἀριστοῦργημα, ποῦ λέγεται ἱερεὺς, δὲν σχεδιάζεται ἀπὸ ἀνθρώπινο μυαλὸ καὶ δὲν πλάθεται ἀπὸ ἀνθρώπινα χέρια. Ὁλοκληρώνεται μὲ τὴν ἀόρατη καὶ μυστηριώδη ἔκχυσι τῆς Χάριτός σου.

«Χθὲς καὶ πρόψην εἰς ὑπάρχων τῶν πολλῶν καὶ τοῦ δήμου, ἀθρόον ἀποδείκνυται καθηγεμῶν, πρόεδρος, διδάσκαλος εὐσεβείας, μυστηρίων, λανθανόντων μυσταγωγός· καὶ ταῦτα ποιεῖ, μηδὲν τοῦ σώματος ἢ τῆς μορφῆς ἀμειφθεῖς (χωρὶς νὰ μεταβληθῆ τὸ ὕλικό του σῶμα ἢ ἡ μορφή του) ἀλλ' ὑπάρχων κατὰ τὸ φαινόμενον ἐκεῖνος, ὃς ἦν, ἀοράτῳ τινὶ δυνάμει καὶ χάριτι τὴν ἀόρατον ψυχὴν μεταμορφωθεῖς πρὸς τὸ βέλτιον»¹.

Αὐτὴ τὴ δημιουργία τῆς Χάριτός Σου τὴν ἐνοιῶσα μέσα μου. Ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς χειροτονίας μου ἄρχισα νὰ ζῶ τὴν καταπληκτικὴ μεταβολή. Δὲν μπορῶ βέβαια νὰ τὴ μετρήσω ἢ νὰ τὴ περιγράψω. Οὔτε εἶμαι σὲ θέσι νὰ κλείσω σὲ λεκτικὰ σχήματα αὐτὰ ποῦ ζῶ. Ὅμως τὸ ζῶ. Μιὰ ὑπερφυσικὴ δύναμι γεμίζει τὴν ὑπαρξί μου καὶ μὲ κάνει νὰ αἰσθάνωμαι πῶς εἶμαι «κλητός», «ἀφορισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ»².

1. Γρηγορίου Νύσσης εἰς τὴν ἡμέραν τῶν Φώτων.

2. Ρωμ. α', 1.

« Ἡ θεία Χάρις... ».

Ὁ στοχασμὸς μου πάντα κάπου σκαλώνει.

Ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν κτισμάτων σου καὶ τῶν πλασμάτων σου δὲν βρίσκω τὸν ἑαυτὸ μου, τὸν ἄνθρωπο, σὰν τὸν πιὸ κατάλληλο, γιὰ νὰ τὸν παραλάβῃ ἡ Χάρις σου καὶ νὰ τὸν μεταπλάσῃ σὲ ἱερέα.

Οἱ καλλιτέχνες, τοὺς ὁποίους θυμῆθηκα καὶ οἱ τόσοι ἄλλοι συνάδελφοί τους, καθὼς καὶ τοῦ κόσμου ὅλου οἱ τεχνικοί, πρὶν ἀρχίσουν νὰ πλάθουν τὰ ἔργα τους, διαλέγουν τὴν πρώτη ὕλη. Ἀναζητοῦν τὰ στοιχεῖα, πού θὰ τοὺς ἐξυπηρετήσουν ἀπόλυτα στὸ σκοπὸ. Κι' ὅσο πιὸ μεγάλο ἔργο σχεδιάζουν νὰ κάνουν, τόσο καὶ πιὸ πολὺ διαλέγουν τὸ ὕλικό. Τὸ θέλουν ἀγνό, εὐπλαστο κάτω ἀπ' τὴ σμίλη ἢ τὸν χρωστήρα τους, ἐντυπωσιακὸ στὴν ἐμφάνιση.

Καθὼς σκέπτομαι τὴν ἀρχὴ αὐτὴ, πού κατάντησε πολὺ πατημένος δρόμος γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους-δημιουργοὺς, βρίσκω ἀντίθετη καὶ παράξενη τὴν ἐκλογή καὶ τὴ δημιουργία τῆς θείας σου Χάριτος.

Δὲν θᾶταν, Χριστέ μου, πιὸ φυσικὸ καὶ πιὸ ταιριαστό, ἀντὶ νὰ πάρῃ ἡ Χάρις σου ἐμένα, τὸν ἄνθρωπο, καὶ νὰ μὲ ἀναδείξῃ ἱερέα, νὰ πάρῃ ἕνα ἀπ' τοὺς ἀγγέλους σου ; Αὐτὰ τὰ αἰθέρια πνεύματα, πού δὲν ἡμάρτησαν ποτέ, πού δὲν ἔζησαν ποτέ τὴν τραγικὴ σύγκρουσι τῶν δυὸ ἀντιπάλων δυνάμεων, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, δὲν θὰ μπορούσαν νὰ παρουσιασθοῦν μὲ τὴν ἄσπιλη φύσι τους στὸ φρικτὸ Γολγοθᾶ τῆς Εὐχαριστίας καὶ νὰ βαστάσουν στὰ χερουβικά φτερά τους τὸ ἄχραντο Σῶμα σου καὶ τὸ Τίμιον Αἷμα Σου ; Διαλέγοντας αὐτὰ τὰ ἄυλα πνεύματα ἡ θεία Χάρις σου θὰ ἐπλαθε ἀληθινούς ἱερεῖς μὲ ἀπόλυτη γνησιότητα καὶ μὲ ἄσπιλη ἀγνότητα.

Ξέρω πὼς ἡ θεία Χάρις σου δὲν ἀρέσκειται νὰ μπαίνη στὰ ἀνθρώπινα καλούπια. Κι' ἀσφαλῶς αὐτὴ ἡ ἰδιοτυπία της ἀποτελεῖ τὴν ἀπάντησι στὴν τολμηρὴ ἀπορία μου.

Ἐμπιστεύθηκες σὲ μένα, τὸ μικρὸ κι' ἁμαρτωλὸ κι' ἀδύνατο ἄνθρωπο, τῇ Χάρει τῆς ἱερωσύνης, γιὰ νὰ δείξῃς πόσο ὑπερφυσικὴ κι' ἀνέκφραστη δύναμις ἔχεις.

Ὁ καλλιτέχνης δὲν θὰ μπορούσε ποτέ νὰ πλάσῃ τὸ ἔργο του, ἂν εἶχε στὰ χέρια του ἕνα φτηνὸ καὶ ἀκατάλληλο ὕλικό.

Ἐσύ, ἀπὸ τὸ ἁμαρτωλὸ ἀνθρώπινο φύραμα ἔχεις τὴ δυνατότητα νὰ ἀναδῇς ἕνα ἱερέα.

Κι' ἀκόμα, σκοπὸς Σου εἶναι—τὸ βλέπω ὀλοκάθαρα αὐτό—ὀλόκληρο τὸ ἱερατικὸ ἔργο νὰ μὴ ἀποτελῇ καρπὸ τῆς προσωπικῆς ἱκανότητος τοῦ Λειτουργοῦ, ἀλλ' ἀποκλειστικὴ δημιουργία τῆς Χάριτός Σου.

Δὲν Σε ἐνδιαφέρει ἡ δύναμις καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ ἱκανότης τοῦ

ὕπνρητου Σου. Ὅλα αὐτὰ τὰ συμπληρώνει καὶ τὰ ἀναπληρώνει ἡ ὑπερφυσικὴ καὶ παντοδύναμη Χάρις Σου.

Ἀκούω νὰ ἐπαναλαμβάνῃς καὶ σὲ μένα τὸν ἴδιο λόγο, ποὺ εἶπες στὸν ἀπόστολό σου. «Ἡ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται»³. Ἡ δύναμις μου— ἡ δική σου δύναμις—ἀναδεικνύεται σ' ἔκρη τῆς τῆ μεγαλοπρεπῆ τελειότητα, ἔταν ὁ ἄνθρωπος, ποὺ γίνεται τὸ δοχεῖο τῆς, εἶναι μικρὸς κι' ἀσθενικός. Τότε φαίνεται ὀλοκάθαρα, πὼς ὅ,τι γίνεται δὲν τὸ ἐργάζεται τὸ πλάσμα, ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἡ «πανσθενουργός» Χάρις μου καὶ ἡ δημιουργικὴ καὶ ἀναδημιουργικὴ δύναμις μου.

Ἡ ἱερωσύνη μου εἶναι καρπὸς τῆς Χάριτος καὶ ἡ διακονία μου δημιουργία τῆς Χάριτος. Ἐγὼ «χάριτι Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι» κι' ὅ,τι κάνω δὲν τὸ κάνω ἐγώ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἢ σὺν ἐμοί»⁴.

Τὸ χρυσὸ στόμα τοῦ ἁγίου σου, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, εἶχε πεῖ στὸ πλῆθος ποὺ μαζευόταν διψασμένο νὰ τὴν ἀκούσῃ: «ὅταν τὸν ἱερέα ἐπιδιδόντα σοι ἴδῃς (τῆ Θ. Κοινωνία), μὴ τὸν ἱερέα νόμιζε τὸν τοῦτο ποιοῦντα, ἀλλὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ χεῖρα εἶναι τὴν ἐκτενωμένην. Ὅσπερ γὰρ ὅταν βαπτίζῃ, οὐκ αὐτός σε βαπτίζει, ἀλλ' ὁ Θεός ἐστιν ὁ κατέγων σου τὴν κεφαλὴν ἀοράτῳ δυνάμει, καὶ οὔτε ἄγγελος, οὔτε ἀρχάγγελος, οὔτε ἄλλος τις τολμᾷ προσελθεῖν καὶ ἅψασθαι· οὕτω καὶ νῦν»⁵.

Σὲ κάθε μυστήριό καὶ σὲ κάθε ἱερατικὴ διακονία ἐργάζεσαι Σὺ καὶ ἡ παντοδύναμη Χάρις Σου. Καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ δόξα ἀνήκει σὲ σένα καὶ ὄχι σὲ μένα, τὸ φτωχὸ λειτουργό σου.

«Ἡ θεία Χάρις...».

Παραδόθηκα σ' αὐτήν.

Δὲν μὲ ἄγγιξε ἐξωτερικά, ἐπιφανειακά. Σιχῆνωσε μέσα μου.

Μὲ πότισε ὀλόκληρο. Μὲ ἔκανε κατοικητήριο καὶ ἀγωγό τῆς.

Δὲν μπορῶ νὰ σκεφθῶ, Χριστέ μου, στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Χάρις σου, νὰ ἀπουσιάξῃ ἀπ' τὴν καρδιά μου.

Ἐχω δεῖ, ἐδῶ καὶ κεῖ, τὰ ἔργα τῶν συγχρόνων καλλιτεχνῶν. Καὶ στὰ μουσεῖα τὰ ἔργα ἐκείνων, ποὺ ἔζησαν σ' ἐποχὲς περασμένες. Ὅλα τὰ εἶδα ἀπομονωμένα κι' ἀποξενωμένα ἀπ' τὸ δημιουργό τους. Δὲν θὰ μπορούσα νὰ ἐξακριβώσω ἀπὸ ποιά χέρια ξεπήδησαν, ἂν στῆ βᾶσι τους δὲν εἶχαν μιὰ πινακίδα, ποὺ νὰ τὸ φανέρωνε.

Μὲ τὸ καλλιτέγνημα τῆς Θείας σου Χάριτος δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο. Ὁ ἱερεὺς δὲν εἶναι ἀπ' τὰ δημιουργήματα, ποὺ ἅμα βγοῦν

3. Β'. Κορινθ. ιβ', 9.

4. Α'. Κορινθ. ιε', 10.

5. Ἰωάν. Χρυσοστ. ὁμιλία εἰς Ματθαῖον 1.

ἀπὸ τὸ ἔργαστήριον, μετὰ τὴ χειροτονία,μποροῦν νὰ χειραφετηθοῦν ἀπὸ τὴν καλλιτέχνιδα Θεία Χάρι καὶ νὰ τοποθετηθοῦν στὸ ράφι ἢ στὴν προθήκη τοῦ μουσείου, μὲ μιὰ πινακίδα, ποῦ νὰ λέη: «ἔργο τῆς Χάριτος». Ἡ Χάρις τὸν ποτίζει ὁλόκληρο. Γίνεται ἓνα μὲ τὴν ὑπαρξί του. Καὶ σὲ κάθε στιγμή τὸν κινεῖ. Αὐτὴ ἀγνίζει τὴν ψυχὴ του. Αὐτὴ βάζει στὰ χεῖλη του τὰ λόγια τῶν προσευχῶν. Αὐτὴ κάνει τόσο ἰσχυρὴ τὴν ἐπίκλησί του, ὥστε νὰ εἶναι ἱκανὴ νὰ πραγματοποιῆ τὸ πιὸ μεγάλο θαῦμα, νὰ μεταβάλλῃ τὸν ἄρτο καὶ τὸν οἶνο σὲ Σῶμα καὶ Αἷμα δικό σου.

Αἰσθάνομαι μέσα μου τὴν ἀδιάκοπη παρουσία τῆς Χάριτος Σου. Τῆς Χάριτος, ποῦ μὲ κάνει ὑπηρετὴ τῶν μυστηρίων καὶ ποῦ ταυτόχρονα ζητάει νὰ λευκαίνῃ καὶ νὰ ἀγιαζῇ τὴ δική μου ψυχὴ.

Στὸ πρῶτο ἔργο της δὲν μπορῶ νὰ βάλω κανένα φραγμό. Κάθε φορὰ ποῦ διακονῶ σ' ἓνα μυστήριον, τὸ θαῦμα πραγματοποιεῖται καὶ ὁ ἀγιασμός διαχετεύεται στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας σου. Στὸ δεύτερον ὅμως ἔργο της, στὸν προσωπικό μου ἀγιασμό, —ἀλλοίμονο— συχνὰ βάζω ἐμπόδιον τὴν ἀδύναμη θέλησί μου.

Δὲν μπορῶ νὰ συλλάβω τὴ Χάρι σου σὰν μιὰ βλοσυρὴ δύναμι, ποῦ μὲ δένει καὶ μὲ ἀναγκάζει στὸ θέλημά της, χωρὶς τὴν προσωπική μου, ἐλεύθερη συγκατάθεσι. Ἀντίθετα, εἶναι πολὺ διακριτική. Δὲν ἀφανίζει τὴ θέλησι. Δὲν γίνεται ὁδοστρωτήρας. Προσφέρει τὰ τόσο μεγάλα κι' εὐεργετικά της δῶρα σὰν ἀπάντησι στὴν ὀλοπρόθυμη ἐπίκλησι καὶ στὸ ἐλεύθερον «θέλω».

Στὴν ἡμέρα τῆς χειροτονίας μου, Κύριε, τόλμησα νὰ πῶ στὴ Χάρι Σου τὸ «θέλω». «Ἠγάπησα τὸ Πνεῦμα» καὶ τὸ ἐκάλεσα. Ἰκέτεψα νὰ ρθῇ μέσα στὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ μου καὶ νὰ τὴν μεταβάλλῃ σὲ ἱερατική ψυχὴ. Νὰ γεμίσῃ τὸ νοῦ μου καὶ νὰ τὸν κἀνῃ «νοῦν Χριστοῦ»⁶. Νὰ σφραγίσῃ τὴ θέλησί μου καὶ νὰ τὴ στρέψῃ ἀκέραια πρὸς τὸ καλόν. Νὰ πάρῃ ὁλόκληρη τὴν ὑπαρξί μου καὶ νὰ τὴν ἀναδείξῃ ἱερέα.

Δὲν θεωρῶ πὼς ἔκανα κάτι μεγάλο. Ἐκανα αὐτό, ποῦ ἀποτελοῦσε τὸ χρέος μου καὶ ποῦ τὸ εἶχε ἀπόλυτη ἀνάγκη ἢ ὑπαρξί μου. Ἄνοιξα τίς πύλες τῆς ψυχῆς μου καὶ παρέδωσα τὰ κλειδιά στὸν οὐράνιον ἐπισκέπτη.

Ὅμως, αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσι νὰ ἀνανεώσω, ἢ μᾶλλον νὰ ἀνανεώνω ἰσόβια τὴν πρόσκλησι.

Ἄφου ἡ ἱερατική μου ζωὴ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπη ἀνανέωσι καὶ τροφοδοσία τῆς Χάριτος Σου, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀνανεώνω καὶ τὴν συγκατάθεσι καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνω τὴν ἱερασία.

⁶ Ἡ ἐλευθερία μου δοκιμάζεται σὲ κάθε στιγμή.

⁷ Ἀλλοίμονο ἂν φράξω τὴν πύλη στὴ Χάρι σου. Ἡ ἐλευθερία

μου θά καταντήση τραγική και ὀδυνηρή και καταστροφική. Θά με κάνη νά καταντήσω ἕνας ἀγωγός τῆς Χάριτος, πού ὁ ἴδιος δὲν θά ποτίζεται καθόλου.

Ἡ ρουτίνα τῆς ζωῆς μου δὲν με βοηθάει νά ζῶ πάντα τὴν τραγικότητα τῆς θελήσεώς μου και νά ξανατοποθετοῦμαι ἰκέτης φλογερὸς μπροστά στή θεία Σου Χάρι.

Τὴν πρώτη ἐκείνη φορά τὴν ἀναζήτησα και τὴν ἐκάλεσα με πάθος. Τώρα τὴν καλῶ με διάθεσι ἀνδρεχτη και φωνή σβησμένη.

Εἶναι αὐτὸ πέρα για πέρα ἀμάρτημα ἢ και ἀδυναμία τῆς χωμάτινης φύσεώς μου ; "Ὅπου κι' ἂν πέφτη τὸ περισσότερο βάρος, δὲν ἀφανίζεται ἢ ἐνοχή μου. Εἶμαι ὑπόλογος για τὴν ἄτονη ἐπίκλησι τῆς Χάριτός Σου. Ἐκείνη ἔρχεται, ἀμειώτη και ἄφθαρτη για νά ποτίζη ἀδιάκοπα και νά ζωογονῇ τὴν ψυχὴ μου και τὴν ἱερωσύνη μου. Δὲν δικαιούμαι νά τῆς φράζω τοὺς πόρους με τὴν ἀπροθυμία μου.

Δὲν βρίσκω ἀπὸ ποιὸν νά ζητήσω τὴν ἀνανέωσι τῆς διαθέσεως. Στρέφομαι και τὴ ζητῶ ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ θεία Χάρι. «Ὁ Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ἡμῖν και τὸ θέλει και τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας»⁷.

Μὴ μ' ἀφήσης, Κύριε, στὴν πλαδαρότητα.

«Χαρίτωνέ με τρισχαριτωμένε».

Κάνε με νά ξαναζήσω τὴν πρωτινὴ δίψα τῆς Χάριτός σου και κάμψε τὰ γόνατά μου σὲ ὀλόθερμη ἰκεσία.

Ἄρχιμ. ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ Ζ. ΓΚΑΤΖΙΡΟΥΛΗΣ

Ἱεροκήρυξ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

7. Φιλίπ. β', 13.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι, ὅτι ἐκυκλοφόρησεν ὁ ἕκτος κατὰ σειρὰν τόμος τῶν ἐκδόσεων τῆς «Ἐκκλησίας», «Ἀδολεσχία Φιλόθεος» τοῦ Εὐγενίου Βούλγαρη (Μέρος Β') ὅστις και ἀποστέλλεται εἰς ὄλας τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις πρὸς δωρεὰν διανομὴν εἰς τοὺς αἰδεσιμ. ἱερεῖς.

Παρακαλοῦνται οἱ αἰδεσιμ. Ἐφημέριοι ὅπως φροντίσουν νά τὸν παραλάβουν ἀπὸ τὰ οἰκεία Μητροπολιτικά Γραφεῖα. (Ἐκ τοῦ «Ἐφημερίου»)

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

“Άλλοτε — Τώρα.

Σχετικὰ μὲ τὸ πνευματικὸ φῶς θυμήθηκα ἓνα διάλογο μὲ ἓναν ἱεροκήρυκα Ἰ. Μητροπόλεως, πού συναντηθήκαμε σὲ μιὰ θρησκευτικὴ πανήγυρι μιᾶς πόλεως. Εἶναι βράδυ, ὅταν ἀπὸ τὸν ἐξώστη ψηλὰ πού εἴμεθα τῆς ἀμφιθεατρικῶς κτισμένης πόλεως, εἶδαμε νὰ ἀνάβουν τὰ φῶτα καὶ νὰ φωταγωγοῦνται οἱ δρόμοι καὶ τὰ σπίτια. Τὸ θέαμα αὐτὸ στὴ συζήτηση τὸ μεταφέραμε στὸ πνευματικὸ πεδίου, πού ἔγινε ἀφορμὴ ὁ ἱεροκήρυξ νὰ ἐξιστορήσῃ κάτι πού σὰν τὸ θυμᾶμαι ἀκόμα μὲ συγκινεῖ. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἶπα τότε (πάνε πολλὰ χρόνια), ἓνας διακόπτης τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος τί κάνει. Τὸν γυρίζεις καὶ ἀμέσως τὸ σκοτάδι ὑποχωρεῖ. “Ἐνα λόγο εἶπεν ὁ Θεός: «Γεννηθήτω φῶς» καὶ μέσ’ τὸ σκοτεινὸ χάος «ἔγινε φῶς». «Φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα» εἶπε ὁ Χριστὸς γιὰ τὸν ἔρχομό του στὸ πνευματικὸ κόσμον καὶ γιὰ νὰ ἀπευθύνῃ τοὺς ἀπεσταλμένους του στὸ κόσμον εἶπε τό: «ὕμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου... οὕτω λαμπράτω τὸ φῶς ὑμῶν...», ἐνῶ ζητεῖ ἀπ’ ὅλους, ἀπὸ κάθε ἄνθρωπο, ἀπὸ κάθε οἰκογενειάρχῃ νὰ γίνουιν φῶς πνευματικὸ πού νὰ ἀκτινοβολῇ εἰς τοὺς πέριξ, ὡς τὸ «ἐπὶ τῆς λυχνίας φῶς πού λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ».

Καὶ συνεχίζω τὸν διάλογο μὲ τὸν ἀδελφὸν ἱεροκήρυκα, λέγοντας. Καὶ ὅμως πόσα σπίτια ζοῦν μέσα στὸ πνευματικὸ σκοτάδι, παρὰ τὸ ὅτι ἔχουν τὴν πλούσια φωταγώγησί τους μὲ ἡλεκτρικοὺς πολυελαίους. Ἄλλ’ ὑπάρχει κάποιος φωτοδότης ἐντεταλμένος νὰ γυρίσῃ τὸ διακόπτη γιὰ νὰ ἔλθῃ τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ στὶς ψυχὰς καὶ τίς καρδιὰς αὐτῶν τῶν δυστυχισμένων ὑπάρξεων πού ζοῦν μέσ’ τὸ σκοτάδι. Καὶ θυμήθηκα τὰ θεῖα λόγια πού ἔλαχε ν’ ἀναφέρονται καὶ στοὺς συνομιλητὰς τῆς στιγμῆς ἐκείνης πού σὰν καταπέλτης θὰ ἔπεφτε ἐπάνω τους μὲ τὸν ἔλεγχο τοῦ ἐνόχου: «καὶ αὐτὸς ἔδωκε... ἀποστόλους... προφῆτας... εὐαγγελιστὰς... ποιμένας καὶ διδασκάλους» (Ἐφεσ. δ’, 8-16).

Καὶ ἀρκέσθην τότε, γιατί δὲν ἀναπτύσαμε ποιμαντικὴ, ν’ ἀναφέρω μιὰ γνώμη βγαλμένη ἀπὸ τὴ πνευματικὴ μου πεῖρα, μὲ ἀπόλυτη ἀπὸ τὰ πράγματα πιστοποιήσι τῆς ἀληθείας. Μήπως εἶπα ἓνα Εὐαγγέλιο ἢ καὶ Γραφὴ καλύτερα, πού θὰ προσφέρῃ ἢ Μήτηρ Ἐκκλησία στὴν οἰκογένεια ἂν δὲν τὴ προμήθευε μόνῃ της, θὰ ἦτο καὶ αὐτὸ μιὰ ἐγκατάστασις τοῦ μεγάλου πνευματικοῦ Λαμπτήρος τοῦ «φωτὸς ἐπὶ τῆς λυχνίας;» Μήπως ἂν ὑπάρχῃ αὐτὸ στὸ σπίτι, ὡς ἐπὶ τῶν χειρῶν τοῦ θησαυροφύλακος Κανδάκη, (Πραξ.

η', 26-40), δὲν θὰ ἤρχετο ἡ εὐλογημένη ὥρα νὰ παρθῆ ἀπὸ κάποιον ἀπὸ τοὺς οἰκείους νὰ ἀνοίξῃ καὶ φωτισθῆ; Μήπως δὲν θὰ ἐπαναλαμβάνετο καὶ ἐδῶ—γιατὶ ὄχι— ἡ ὄλῃ ἐκείνη σκηνὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Πανάγαθος, ὅστις «θέλει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν», θὰ ἔστειλε τὸν ἄγγελόν του, καὶ ὁ ἄγγελος θὰ εἰδοποίησεν τὸν Φίλιππον, καὶ ὁ Φίλιππος ὁ εὐαγγελιστὴς θὰ μετέβαινε στὸν Εὐνοῦχον, καὶ τὸ Πνεῦμα θὰ διέτασσε τὸν Φίλιππον νὰ προσκολληθῆ στὸ ἄρμα του. Καὶ διατὶ ὅλα αὐτά; Γιατὶ ὑπῆρχε ἐκεῖ Βίβλος, ἐκρατεῖτο στὰ χέρια τοῦ Εὐνοῦχου ἀνοιχτὴ ἢ παλαιὰ Διαθήκη, καὶ διάβαζε τὸν Ἡσαΐα, καὶ γι' αὐτὸ ὅλη αὐτὴ ἡ ἐπιστράτευση τοῦ Θεοῦ ἐπιτελεῖται. Βέβαια γιὰ νὰ ὑπάρχῃ μιὰ ψυχὴ ποὺ ποθοῦσε νὰ φωτισθῆ σὰν τὸν Εὐνοῦχο, ἀλλὰ, καὶ αὐτὸ ὄχι τὸ λιγότερο, καὶ γιὰ νὰ ὑπάρχῃ καὶ μιὰ Γραφή, αὐτὰ ἀσφαλῶς εἶναι ἐκεῖνα στὰ ὁποῖα ὀφείλεται αὐτὸς ὁ συναγερμὸς. Εἶναι λοιπὸν ἡ Γραφὴ ποὺ χρειάζεται νὰ ὑπάρχῃ πρῶτα, καὶ ἔπειτα θὰ βρεθῆ ὁ Φίλιππος, ἔστω καὶ ἂν ὁ ποιμὴν εἴτε ἀπὸ ἀμέλεια ποὺ δὲν συγχωρεῖται, εἴτε ἀπὸ ἀμάθεια, ποὺ καὶ αὐτὴ ἔστω καὶ στοιχειωδῶς θεραπεύεται ἀπὸ τὸν Θεὸν ζῆλον, ἔστω, λέγω, ἂν ὁ ποιμὴν ἢ εἴτε ἄλλος ἀπιστος μένει ἢ καὶ εὐσεβὴς χριστιανός, δὲν θέλει νὰ ἔχῃ τὴν τιμὴν νὰ πάρῃ τὴν ὑψηλὴν θέσιν τοῦ Φιλίππου γιὰ νὰ καθοδηγήσῃ τὸν ἀναγνώστη τῆς Γραφῆς γιὰ τὸ φωτισμὸ του.

Καὶ σ' ὅλη αὐτὴ τὴ σταυροφορίᾳ προεξάρχει ἡ ἐπέμβασις Ἐκείνου, ὅστις, καθὼς ἐχρησιμοποίησε τὰ ὄργανά του γιὰ τὸ φωτισμὸ καὶ τὴ σωτηρίαν τοῦ Εὐνοῦχου τότε, τώρα «θὰ ἀνοίξῃ τὴν καρδίαν» (Πρᾶξις, 14) καὶ «τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς Γραφάς» (Λουκ. κδ', 45) τῶν ἀναγνώστων τῶν Γραφῶν. Ἀλλὰ θέλει καὶ ζητεῖ, ἀδελφέ μου, καὶ σὲ νὰ ἐνταχθῆς νὰ γίνῃς ὄργανό Του, ν' ἀνοίξῃς τὸ στοματάκι σου καὶ νὰ βοηθήσῃς, βάλλοντάς τὸ χεράκι σου νὰ ἀνοίξῃς μπροστά του καὶ μπροστά σου τὸ οὐρανόπεμπτο αὐτὸ Γράμμα τοῦ Πατέρα μας, γιὰ μιὰ, ἔστω καὶ στιγμιαία, ὑποδειγματικὴ συμμελέτη, δίδοντας σὺ πρῶτος, μετὰ προσευχῆν, τὸ παράδειγμα καὶ προσφέροντας καὶ ἀπὸ τῆ δικῆ σου πείρα, ποὺ ὑποτίθεται ὅτι ἔχεις καί, ἂν χάριν τῆς ἀληθείας μπορῶ νὰ ἐκφρασθῶ αὐστηρότερα, ἀλλοίμονον ἂν δὲν ἀπέκτησες καμμιὰ. Μήπως καὶ σὺ ὁ ὑπεύθυνος γιὰ τίς ψυχὰς καὶ κάθε στρατευμένος χριστιανός ἔχει τὸ χρέος αὐτό, δὲν εἶσαι ἐκεῖνος πρὸς τὸν ὁποῖον, ὡς πρὸς τὸν ἄλλον Μωϋσῆν, ποὺ ἀπευθύνει ὁ Θεὸς τοὺς βαρυσήμαντους ἐκείνους λόγους ποὺ σημαίνουν ζωὴ καὶ θάνατο, (Δευτερον. κη'-λ'), καὶ ἢ πρὸς τοὺς ὁποῖους συμμόρφωσις ἀποβαίνει πρὸς εὐλογίαν καὶ ἀντίθετα κατάρρα; Καθὼς καὶ γιὰ τὴ Χάρι, τὸ τῆς Καινῆς Εὐαγγελίου, ποὺ ὀδηγεῖ, μὲ τὸ «τέλος τοῦ Νόμου», εἰς τὴν διὰ χάριτος σωτηρίαν (Ρωμ. ι', 4,6-10), μήπως λέγω, αὐτὸ δὲν ἀφορᾷ καὶ σέ, ποὺ σημαίνει ὅτι ἀεὶν ὁμολογήσῃς μὲ τὸ στόμα σου τὸν Ἰησοῦν ὡς

ὑπέρατον Κύριον καὶ ἐὰν πιστεύσῃς μετὰ τὴν καρδίαν σου, ὅτι ὁ Θεὸς ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, θὰ σωθῆς. Θὰ σωθῆς δὲ διότι μετὰ τὴν καρδίαν του καὶ ὄλην τὴν ψυχὴν του πιστεύει κανεὶς καὶ ὡς καρπὸν τῆς πίστεως αὐτῆς ἔχει τὴν δικαίωσίν του, μετὰ τὸ στόμα του δὲ ὁμολογεῖ τὴν πίστιν καὶ ὡς καρπὸν αὐτῆς ἔχει τὴν σωτηρίαν του;».

Μία τοιαύτη ὅμως ἐκδήλωσις προϋποθέτει κατανόησιν τοῦ λυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ καὶ βίωσιν μετὰ τὸν ὑποκειμενικὸν πειραματισμὸν, δηλαδὴ τὸ ΒΙΒΛΙΚΟΝ ΦΩΣ. Τότε θὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν καὶ γιὰ σὲ—ἀτομικὰ—ὁ λόγος τῆς Γραφῆς διὰ τὴν ἐκ πίστεως δικαίωσιν, «εἶναι πλησίον σου ὁ λόγος, κοντὰ εἰς τὸ στόμα σου καὶ εἰς τὴν καρδίαν σου». Καὶ ὁ λόγος εἶναι τῶν Ἀποστόλων. Ἄλλὰ καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐκήρυξαν καὶ ἔγραψαν δι' ὅλους, πρὸς ὅσοι ἐπίστευαν ἔλαμπον ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, κρατοῦντες στερεὰ καὶ ἐφαρμόζοντες τὸν λόγον τῆς ζωῆς (τοῦ Εὐαγγελίου) (Φιλ. β', 15-16). Τώρα ἀπευθύνονται καὶ εἰς ἡμᾶς πρὸς μᾶς θέλουν νὰ εἰμεθα, πρὸς ἀνήκομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν των, «φεγγοβόλοι ὡς ἀστραπαὶ ἐν τῷ κόσμῳ, Ἰησοῦ τοῦ νοητοῦ ὄντως Ἥλιου, πρὸς ἀπομείωσιν ταῖς λαμπρότησι τοῦ ἐνθέου κηρύγματος, πλάνης τὸ σκότος, καὶ φωτισμὸν τῶν ἐν λόφῳ τῆς ἀγνοίας κεκρατημένων πονηρῶς» (Ἰμν. Τετάρ. Α' ἐβδ. Τριωδίου), καθὼς τὰ λέμε καὶ τὰ ψάλλουμε κληρὸς καὶ λαός, ἀλλὰ—ἄς μοῦ συγχωρηθῆ ἡ φράσις—καὶ μᾶς τὰ ψάλλουν οἱ ἄλλοι (μετὰ τὸν τρόπον τους), γιὰ νὰ τὰ ἐφαρμόζουμε καὶ μεῖς (συγχώρησέ με, Θεέ μου, ἐμὲ πρῶτον τὸν ἀνακόλουθον).

Ἄλλὰ καιρὸς εἶναι νὰ ἐπανέλθω στὸν ὠραῖο διάλογο μετὰ τὸν ἱεροκήρυκά μας μετὰ τὴν μεγάλην ἐδῶ παρένθεσιν πρὸς παρεσύρθη. Εἶπαμε τότε ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἀνάμματος τῶν ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων στὰ σπίτια, ὅτι θὰ ἦτο πολὺ ὠφέλιμον ἐὰν ὑπῆρχε σὲ κάθε σπίτι μιὰ Γραφὴ ἢ τουλάχιστον μιὰ Καινὴ Διαθήκη—καὶ αὐτὴ στὴν ἀπλῆ γλῶσσα, τὴ νεοελληνικὴ—ἀνοιχτῆ, καὶ γιὰ τὰ κατόπιν «ἔχει ὁ Θεός». Ἐκεῖνος θὰ φροντίσῃ, ὅπως εἶπαμε παραπάνω μετὰ τὸν Εὐνοῦχο, καὶ ὅπως ἔκαμε καὶ γιὰ τὸ Ρωμαῖο (προσῆλυτον Ἰουδαῖον) ἑκατόνταρχον Κορνήλιον πρὸς γιὰ νὰ σωθῆ (καὶ εἶναι ὁ πρῶτος εὐρωπαϊὸς πρὸς πίστευσε στὸ Χριστὸ), ὁ Θεὸς ἐχρησιμοποίησε τὰ μέσα καὶ τὰ ὄργανά του ὡς τὸν Ἄγγελον, τὴν οὐρανοκατέβατη δθόνη μετὰ τὰ συμβολικὰ καθαρὰ καὶ ἀκάθαρτα ζῶα, τὸ Πνεῦμα, καὶ τὸν Πέτρον (Πράξ. κεφ. ι').

Ὁ ἱεροκῆρυξ διηγῆθη τὸ ἐξῆς: Ἦτο Σάββατο βράδου, ὅταν ἔφθασε σ' ἓνα χωριὸν καὶ κατηρθύνθη στὸ Ναὸ γιὰ τὸν ἑσπερινὸν καὶ τὸ θ. κήρυγμα. Ἐρωτᾷ τὸν ἱερέα γιὰ τὴν παρουσίαν τοῦ ποιμνίου του. Πληροφωρήθη ὅτι ἀπουσίαζε ἓνα πρόβατόν του πρὸς εἶχε διακόψει κάθε σχέσι μετὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ ἱεροκῆρυξ ἀργὰ τὸ βράδου ἔσπευσε πρὸς ἐπίσκεψίν του, γιὰτὶ τὸν κατεῖχε τὸ πάθος τῆς σωτηρίας ψυ-

χῶν. Ἔρχεται λοιπὸν στὸ σπίτι του, κρούει τὴν θύρα καὶ μπαίνει μέσα πρὸς μεγάλην ἐκπληξιν τοῦ «ἀσύντακτου», γιατί κ' ἂν κάποτε ὅταν βαπτίσθηκε ἔδωσε τὴν ὁμολογία του μὲ τὸ στόμα τοῦ ἀναδόχου ὅτι «συνετάχθη τῷ Χριστῷ», μήπως ὁ ἀμύητος νουνός θὰ τοῦ εἶπε τίποτα, ἐὰν καὶ ὁ ὑπεύθυνος γιὰ τὴ ψυχὴ αὐτὴ ποιμὴν παρέλειψε τὸ κατηχητικὸ του ἔργον; Καὶ ἄρχισε ἡ συζήτησις. Σὲ μιὰ στιγμὴ τοῦ λέγει ὁ ἱεροκῆρυξ (γιατὶ ὁ κατ' ὄνομα αὐτὸς χριστιανὸς ἦτο τσοπάνης). Τὰ μέτρησες τὰ πρόβατα πού τάκλεισες ἀπόψε στὴ στάνη; Καὶ βέβαια, τοῦ λέγει.—Μήπως σοῦ ἔλειπε κανένα; ὄχι, ἀπαντᾷ.—Καὶ ἐγὼ τσοπάνης εἶμαι τοῦ λέγει ὁ ἱεροκῆρυξ.—Μὰ σὺ εἶσαι παπᾶς, τοῦ λέγει.—Καὶ ὅμως ἔχω κ' ἐγὼ τὰ πρόβατά μου καὶ τὰ μέτρησα ἀπόψε καὶ μούλιπε ἓνα, καὶ αὐτὸ εἶσαι σὺ, ἀδελφέ μου. Καὶ ἔλαβε ἀφορμὴ ὁ ἱεροκῆρυξ νὰ τοῦ ἀναπτύξῃ ὅσα μὲ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ ἐκαλεῖτο νὰ τὸν διδάξῃ ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιον γιὰ τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον καὶ τὴν ἐν Χριστῷ λύτρωσιν καὶ σωτηρίαν. Καὶ τὸ θαῦμα ἔγινε. Παρὰ τὴν σκληρότητα τοῦ συνομιλητοῦ, ὁ ὁποῖος ἰσχυρίζετο ὅτι εἶχε κάτι προηγούμενα καὶ μὲ τὴν ἐκκλησίαν, οἱ φωτισμένοι ὅμως καὶ στοργικὸι πρὸ παντὸς λόγῳ τοῦ ἱεροκῆρυκος βρῆκαν ἀπήχησι, ὥστε νὰ κερδηθῇ ἀπὸ τὸ Χριστὸ καὶ μιὰ ψυχὴ ἀκόμη. Καὶ ἡ ψυχὴ αὐτὴ ἐθεάθη τὴν ἐπομένην τὸ βράδυ νὰ προσέρχεται στὸ Ναό, ὅπου ὁ μετανοημένος τώρα, γονυπετῆς καὶ μετὰ δακρῶν, ἔδωκε τὴν καρδιά του στὸ Σωτῆρα Χριστὸν, ὥστε νὰ τὸν βρῇ ἕτοιμον ὁ θάνατος, ὅταν μετὰ μετὰ διήμερον ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ.

Πῶς νὰ μὴ ψάλλῃς καὶ μὲ χίλιες εὐχαριστίες στὸν Πανάγαθο γι' αὐτὴ τὴν εὐλογία, μὲ τὴ φυσικὴ ἱκανοποίησιν γιὰ μιὰ τέτοια ψυχὴ πού σώθηκε τὸ «μακαρία ἡ ὁδὸς ἣ πορευὴ σήμερον...», πού ἔχει τόσο τυποποιηθῆ μὲ τὴ γενίκευσί του σὲ γνωστούς καὶ ἀγνώστους ἀπὸ γνησιότητα πίστεως καὶ ζωῆς χριστιανούς; Καὶ πῶς νὰ μὴ κλαύσωμεν καὶ θρηνησώμεν καὶ μεῖς οἱ ποιμένες, ἂν καὶ γιὰ τίς δικές μας ἀμαρτίες, καὶ γιὰ ὅσους κηδεύομεν μὲ τὴν καθιερωμένη νεκρώσιμη ἀκολουθία, ἐν γνώσει ὅτι τὸ «μακαρία ἡ ὁδὸς...» δὲν ἔχει θέσιν σ' ἐκεῖνον πού μὲ τὴν ἐγνωσμένην πείσμονα ἀπιστίας του καὶ τὴν ἐκδηλὰ ἐφάμαρτον ζωὴ καὶ σκανδαλώδη διαγωγὴ, ἔχει ἀπὸ τώρα ὑπογράψῃ τὴν αὐτοκαταδίκη του, διότι «ὁ ἀπειθῶν ἤδη κέκριται...», ἐνῶ ὁ πιστὸς «μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν» (Ἰω. ε', 24). Καὶ ὅταν μάλιστα οἱ «μακαρισμοὶ» ἀνήκουν εἰς «τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντας αὐτὸν» (Λουκ. ια', 28), εἰς «τοὺς ἐν Κυρίῳ ἀποθνήκοντας... διότι τὰ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθοῦν μετ' αὐτῶν;» (Ἀποκ. ιδ', 13). Καὶ πῶς νὰ μὴ χαρῆ καὶ ἀγάλλεται ἡ ψυχὴ ἐκεῖνου ὅστις συνέβαλε στὴν αἰώνια ἀνάπαυσιν ἑνὸς ἐπιστραφέντου ἐκ πλάνης ἀμαρτωλοῦ (Ἰάκ. ε', 20), γιὰ τὸν ὁποῖον «Χριστὸς ἀπέθανε;» Καὶ πῶς νὰ μὴ ψάλλῃ ὁ λυτρω-

μένος αὐτὸς στρατιώτης τοῦ Ἀναστάσιου Χριστοῦ τὸ «Σήμερον ἔαρ ψυχῶν ὅτι Χριστὸς ἐκ τάφου, ὡσπερ ἥλιος ἐκλάμψας τρίμερος, τὸν ζοφερὸν χειμῶνα ἀπῆλασε τῆς ἀμαρτίας ἡμῶν καὶ τὸν θάνατον κατήγγησεν. Αὐτὸν ἀναμνήσωμεν, δεδόμεσθα·» (Ἐκκλ. ὕμνος). Καὶ ὅταν μὲ τῆ ψυχικῆ ἱκανοποίησι, γιατί ἔχει ἓνα τόποιον ἀπολογισμὸν, καταλείπη τὸν κόσμον αὐτὸν ὁ καλὸς ποιμὴν, συναποκομίζων, ἀπὸ τῆ πλουσία, πού εἶχε ἐδῶ, μὲ τῆ χάρι τοῦ Κυρίου συγκομιδῆ, τοὺς πνευματικοὺς θησαυροὺς του, ψυχὰς κατακτηθείσας ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ διὰ τὸν Χριστὸν, καὶ πού ὠδηγήθησαν πρὸς τὸν Σωτῆρα ἀπὸ τὸν δοῦλόν του μὲ τὸ «πλειότερο βιβλικὸ φῶς καὶ μὲ τῆ μυστηριακῆ χάρι·»

Γιὰ τὸ ἀνάμμα τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ φωτὸς καὶ γιὰ τὴν ἀναγέννησί τους «Τώρα εἶμαι νέος ἄνθρωπος μὲ νέα καρδίαν» μᾶς ὁμιλοῦν οἱ κατωτέρω (καταδικασμένοι ὁ ἓνας εἰς πρόσκαιρα δεσμά, ὁ δ' ἄλλος εἰς θάνατον), ἀπόσπασμα τῆς μαρτυρίας τῶν ὁποίων παραθέτομεν ἐδῶ, καθὼς κάμαμεν καὶ μὲ τίς ἄλλες μαρτυρίες.

«Εἶμαι καὶ ἐγὼ ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἀμαρτωλοὺς τῆς σημερινῆς κοινωνίας. Ἡ ἀμαρτία μὲ ὠδήγησεν στὴν Φυλακὴν. Ἐκεῖ ἐγένοντο κηρύγματα Χριστιανικὰ στὸν λειτουργοῦντα Ὁμιλον. Μοῦ κινεῖται καὶ μένα ἡ περιέργεια νὰ μάθω πιὸ πολλὰ, ἀπ' αὐτὰ πού μέχρι σήμερα γνωρίζω καὶ γίνομαι μέλος του. Μὲ τὰ ἁγιογραφικὰ μαθήματα καὶ τὴν μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἄνοιξαν τὰ μάτια μου, τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου πού ἦταν κλειστὰ καὶ τώρα βλέπω. Ἐγνώρισα τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν, τί ἔκανε ὁ Χριστὸς γιὰ μένα καὶ τί πρέπει ἐγὼ νὰ κάνω. Πιστεύω ὅτι ὁ Χριστὸς ὑπέστη τὸν Σταυρικὸν του θάνατον καὶ μὲ τὸ Αἷμα Του ζέπλυνε τίς ἀμαρτίες μου (Α. Πέτρ. β', 24). Πιστεύω πὸς πραγματικὰ εἶναι ἡ Ζωὴ καὶ ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια (Ἰωάν. ιδ', 6). Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ δρόμος τῆς αἰωνιότητος καὶ ὁ πιστεῦν εἰς Αὐτὸν ζῆ, ζῶν αἰώνιον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ δὲν παύω νὰ τὸν εὐχαριστῶ καὶ νὰ προσεύχωμαι διὰ νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν, πνεῦμα καὶ σοφίαν, ὥστε νὰ φωτιστοῦν τὰ μάτια ἔλου τοῦ κόσμου γιὰ νὰ γνωρίσουν ποῖα εἶναι ἡ ἀξία ἔλων μας. (Ἐφ. β', 15-19). Καὶ τώρα πού εἶμαι νέος ἄνθρωπος μὲ νέα καρδιά, μὲ ὅλα νέα, πιστεύω νὰ εἶμαι χρήσιμος στὴν Πατρίδα μου καὶ στὴν Κοινωνίαν. Τὸ παρελθὸν ἔσβυσε γιατί εἶδα πλέον σὲ τί βοῦροκο εὐρισκόμην. Καὶ σεῖς ὅλοι ὅσοι βαδίζετε τὸν δρόμον πού ἐγὼ ἀκολουθοῦσα πρῶτα, τὸν δρόμον τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς συμφορᾶς, ἐλάτε νὰ γίνετε μέλη τοῦ Χριστιανικοῦ ὁμίλου, νὰ γνωρίσετε τὴν ἀλήθειαν, νὰ γνωρίσετε τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν, τὸν Χριστιανισμό. Εἶναι ἡ Θρησκεία τοῦ Πνεύματος, δημιουργεῖ σκέψεις καθαρῶς πνευματικῆς, τέτοιες πού νὰ ἱκανοποιῶν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους στὸ τέλει βαθμὸ καὶ μὲ τέλει τρό-

πο. Περιλαμβάνει ό,τι καλό και ό,τι όραό, ώστε ικανοποιεί όλες τις ανάγκες τής ψυχής και τώρα και πάντα. Γι' αυτό και μᾶς διδει γνησίαν και άκέραιαν τήν αλήθειαν περί τοῦ Θεοῦ και ανθρώπου και με τί τρόπο γίνονται όλα αυτά. Με τήν αγάπη τοῦ Θεοῦ, πού ζῆ μέσα στήν αὐτοθυσία τήν δική Του και στήν σωτηρία τοῦ ανθρώπου αὐτῷ γάρ ἠγάπησεν ό Θεός τόν κόσμον ώστε τόν υἱόν Του τόν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα μή ἀπολεσθῆ πᾶς ό πιστεῦων εἰς Αὐτόν, ἀλλά νά ἔχη ζωήν αἰώνιον» (Ίωάν. γ', 16) δέν ὑπάρχει ό ἕνας με τούς πολλούς οὔτε οἱ πολλοί γιά τόν ἕνα. Στόν Χριστιανισμό γίνηκε ό τέλειος συνδυασμός τοῦ ἑνός και τῶν πολλῶν, όλα ὑποτάσσονται στό μεγάλο κοινωνικό συναίσθημα τής αγάπης, ἐγώ πιστεύω με ἕλας τās δυνάμεις τής ψυχῆς μου, σ' Αὐτόν πού γιά μένα πέθανε στόν Σταυρόν και ἐλπίζω σ' Αὐτόν...».

★

«...πάτερ μου, ἡ χαρά μου εἶναι ἀπερίγραπτος πρὸς τόν Πανάγαθον Θεόν, πού διὰ τοῦ Θείου Του Πνεύματος και τήν βοήθειαν τῶν μαθημάτων τοῦ Χριστιανικοῦ Ὁμίλου, με ὠδήγησε και βρῆκα τόν ἀληθινὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ, και Σωτῆρος μου (Ίωάν. β', 36, ιδ', 6)... Διότι παρασυρμένος και εὑρισκόμενος στό βουνό, εἶδα φανερά τὰ θαύματά Του, ἀλλά δέν εἶχα τήν βοήθειαν νά γνωρίσω τήν καθαρὰν αλήθειαν. Διὰ τῆς βοήθειας τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ ἐγλύτωσα τόν θάνατον. Και τώρα μοῦ ἐδόθη ό καιρός νά δοκιμασθῶ εἰς εἰς τόν Θεόν διὰ τῆς πίστεως (Γαλ. γ', 3-6). Με τās Ἀγίας Γραφάς και τήν βοήθειαν τοῦ διδασκάλου τῆς φυλακῆς, ἐγνώρισα τὸ βάραθρον πού μοῦ εἶχε ἀνοίξει ό πονηρὸς δαίμων μέσα στήν ψυχῆν μου, και τήν σκοτεινὴν πλάνην πού εἶχα πέσει μέχρι σήμερα. Τώρα, πάτερ μου, βαδίζω μετὰ χαρᾶς πρὸς τήν τελειοποίησιν, τήν αγάπην και τήν εἰρήνην (Α' Κορ. ιγ', 11). Βαδίζω πρὸς καθάρσιν τῶν ἀμαρτιῶν πού εἶχα κάμει μέχρι τώρα (Α' Ίωανν. α', 7, 9). Και με τήν ἐλπίδα εἰς τόν Χριστόν, γιά νά γίνω κληρονόμος τῆς αἰωνίου ζωῆς (Τιτ. γ', 4-7). Ο σταυρικὸς θάνατος τοῦ Χριστοῦ πιστεύω ὅτι ἔγινε δι' ἐμέ τόν ἀμαρτωλόν, σανίδα σωτηρίας (Α' Τιμ. α', 15). Πιστεύω ὅτι ἡ μετάνοιά μου και ἡ πίστις μου, ἦν ἔχω τώρα πρὸς τόν Χριστόν με σώζει ἀπὸ κάθε μίασμα πονηροῦ πνεύματος και ἀνθρώπου. Ἡ φυλακὴ δι' ἐμέ ἔγινε παραπάνω ἀπὸ παιδαγωγός, διότι μοῦ ἄνοιξε τὰ μάτια και εἶδα τόν καθαρὸν και ἴσιον δρόμον τῆς Ἀληθείας και τῆς Ἀγάπης. Και τώρα πάτερ μου με τήν πίστιν και ἐλπίδα εἰς τόν Θεόν και υἱόν Του τόν Χριστόν, θά καταστῶ ἄξιος και διὰ τήν Πατρίδα μου...».

Ἀρχ.μ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΣ
“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,,

‘Ο έρωτας.

‘Ο έρωτας είναι πάθος μιᾶς ψυχῆς πού είναι ἀπερίσπαστη, καί γεννιέται ἀπό τὰ μάτια πού βλέπουν, μέ περιέργεια καί μ’ ἐπιμονή. ‘Ο έρωτας φανερώνεται σάν μιὰ ὑπερβολική κι’ ἀλόγιαστη ἐπιθυμία, πού γεννιέται γρήγορα μέσα στήν ψυχή, σβύνει ὅμως πολύ ὄργα καί μέ μεγάλη δυσκολία. ‘Ο έρωτας, μιὰ κι’ ἀνάφη σάν φλόγα μέσα στήν καρδιά, τήν πυρώνει καί τήν κατακαίει· καί δέν σβύνει εὐκολά· γιατί ζωντανεύει κι’ ἀναρριπίζεται ἀπό τήν φαντασία, πού φέρνει πάντα ὀλοζώντανο μπροστά του τὸ εἶδωλο τοῦ ἀγαπημένου του προσώπου. Γι’ αὐτό, ἅμα κυριέψη τήν ψυχή, τήν κάνει ν’ ἀπαρνηθῆ καί τήν τροφήν ἀκόμα.

‘Ο έρωτας, ἅμα βρῆ μιὰ ψυχή ἀφρούρητη καί τρυπώση μέσα της, τήν αἰχμαλωτίζει καί τήν καταδουλώνει· καί τήν κάνει νά καταφρονᾷ τὰ πάντα καί μόνο γι’ αὐτό νά γυνοιάζεται. Καί πολλές ἀλόγιαστες ψυχές πέφτουν σ’ ἀληθινή τρέλλα καί μανία, ἐπειδὴ ἡ ἀχαλίνωτη φαντασία τους ὄλο καί τροφοδοτεῖ τήν φλόγα του, καί κάνει τὸν νοῦ τους νά παραλογοιάζη. Σάν τύχη ὅμως νά συναπαντήση μιὰ ψυχή λογική καί καλοσυγκροτημένη, σβύνει ἡ φλόγα του, προτοῦ νά κάνη ζημιὰ στὸ μυαλό· γιατί μιὰ τέτοια ψυχή αὐτοκυριαρχεῖται· καί δέν παραδίνεται στή φαντασία, γιὰ νά τήν σέρνῃ ὅπου θέλει.

‘Ο έρωτας κυριεύει τίς ψυχές, πού είναι ἄδειες ἀπὸ τὸν έρωτα τοῦ Θεοῦ, καί είναι γεμάτες ἀπὸ ἀνία μέσα στή μοναξιά τους· γιατί ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου είναι πλασμένη γιὰ ν’ ἀγαπᾷ, καί δέν μπορεῖ νά μένῃ ἀδιαφόρητη στήν ἀγάπη, ἂν δέν προλάβῃ νά τήν κυριέψη ὁ θεῖος έρωτας. Γι’ αὐτό ὁ έρωτας εἶναι ἀνήμπορος μπροστά στίς καρδιές πού είναι συνεπαρμένες ἀπὸ τὸν θεῖον έρωτα· γιατί εἶναι ὀλόγιομες ἀπ’ αὐτόν, καί δέν μπορεῖ νά βρῆ μέσα τους καμμιά θέση.

‘Ο Πλούταρχος λέει γιὰ τὸν έρωτα, πὼς εἶναι θηρίο πού ἔχει σουβλερὰ νύχια καί δόντια, πού μ’ αὐτὰ κατασπαράζει τήν καρδιά, γιατί τῆς ξυπνᾷ τὴ ζηλοτυπία καί τίς ὑποψίες. Καί νά, τί παθαίνουν ὅσοι εἶναι έρωτευμένοι· ἀγαποῦνε, καί μισοῦνε μαζί· καί τὸ ἴδιο πρόσωπο πού ὅταν εἶναι μακριὰ τὸ λαχταροῦνε, ὅταν εἶναι κοντὰ τρεμοκαρδίζουν γι’ αὐτό· καί μιὰ τὸ κολακεύουν, μιὰ τὸ βρίζουν· ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος πεθαίνουν κυ-

ριολεκτικά γι' αυτό, κι' από τ' άλλο τὸ σκοτώνουν· παρακαλοῦνε νὰ σβύση ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης τους, κι' ἀντίθετα τρέμουνε μήπως παύσουνε ν' ἀγαποῦνε· θέλουν νὰ ἐξουσιάζουν τὸν ἀγαπημένο τους, μὰ καὶ νάναί σκλάβοι του. Γι' αὐτὰ ὅλα, τὸ πάθος τοῦ ἔρωτα λογιάζεται σὰν τρέλλα καὶ σὰν μανία.

Τὸ ἔλεος.

Ἔλεος εἶναι, ἡ θεληματικὴ μας λύπη γιὰ τὴν δυστυχία τοῦ ἄλλου.

Τὸ ἔλεος φανερώνεται, μὲ τὴν συμπάθειά μας καὶ μὲ τὴν συμπόνιά μας σ' αὐτοὺς πού στενοχωριοῦνται γιὰ κάποιον κακὸ πού τοὺς ἔτυχε, καὶ μὲ τὸν συντρεγμὸ πού τοὺς κάνουμε στὴ δύσκολή τους περίσταση. Τὸ ἔλεος γεννιέται ἀπὸ μιὰ καρδιά πού συμπάσχει μὲ τὰ παθήματα τῶν ἄλλων· καὶ εἶναι μεγάλο φάρμακο, πού τὸ προσφέρει ἡ συμπονετικὴ ψυχὴ σ' ἓνα κακότυχο· γιατί τὸ νὰ συμπονᾷ κανεὶς μὲ κάποιον πού ὑποφέρει, εἶναι μεγάλη παρηγοριά.

Τὸ ἔλεος εἶναι πατέρας τῆς συμπόνοιας, ἐνέχυρο ἀγάπης, συνεκτικὸς δεσμὸς κάθε φιλικῆς διάθεσης· ὅπου ὑπάρχει ἔλεος, δὲν ὑπάρχει ἐξέταση κι' ἀνάκριση, οὔτε δικαστήρια, οὔτε καὶ ζητοῦνται εὐθῦνες· ἀλλὰ κάνει κανεὶς τὸ καλὸ, γιὰ νὰ σώση κάποιον, χωρὶς νὰ πολυρωτᾷ. Ὅπου ὑπάρχει ἔλεος δὲν ἐπιτρέπονται ἀπολογίες. Τὸ ἔλεος γεννᾷ τὴν παρηγοριά, τὴν ἐλεημοσύνη, τὴν εὐεργεσία, τὴν ἀγαθοεργία, τὴν καλωσύνη, τὴν συμπόνια, τὴν μακροθυμία καὶ τὴν συγχώρεση.

Γιὰ τὴν ἐλεημοσύνη.

Ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι πράξη καλῆς προαίρεσης. Εἶναι ὑπαγόρευση μιᾶς καρδιάς ἀγαθῆς, πού ἀγαπᾷ τὸν πλησίον της. Ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι δικαιοσύνη, πού γυρίζει πίσω στοὺς ἀναγκασμένους αὐτὰ πού τοὺς χρωστεῖ. Γιατί αὐτὸς πού ἔχει ἀγαθὰ καὶ πού εἶναι πλούσιος, ἀπὸ τὸν Θεὸ τὰ πῆρε· καὶ εἶναι σὰν ἓνας οἰκονόμος καὶ σὰν ἓνας διαχειριστὴς τῶν ἀγαθῶν πού τοῦ ἐμπιστεύθηκεν ὁ Θεός. Ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ· πού μᾶς ζητᾷ νὰ τὴν πραγματοποιοῦμε, περισσότερο ἀπὸ τὶς θυσίες κι' ἀπὸ τὶς προσφορές· «ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν», μᾶς φωνάζει μὲ τοὺς προφήτες του ὁ Θεός. Τὴν δὲ φωνὴ τῶν προφητῶν τὴν ἐσφράγισε, μὲ τὸ θεῖο του κῦρος, ὁ Σωτῆρας μας, πού λέει στοὺς ἀνελεήμονες· «πορευθέντες μάθετε τί ἐστίν, ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν».

Ὁ Χρυσόστομος λέει· «Ἡ ἐλεημοσύνη μᾶς ἐδόθηκεν ἀπὸ

τὸν Θεόν, γιὰ τὴν ἐντολὴ τῆς ἀγάπης. Ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι πράξη καλὴ, ποὺ φαινομενικὰ μὲν σκορπᾷ, στὴν πραγματικότητα ὅμως συνάζει. Γιατὶ ὅπως δανεῖζει ὁ γεωργὸς στὴ γῆ, ποὺ περιμένει νὰ τοῦ δώσῃ καρπούς, ἔτσι καὶ ἡ ἐλεημοσύνη φαίνεται μὲν νὰ δίνεται σ' ἄλλους, ἢ ἀλήθεια ὅμως εἶναι πῶς ἀποταμιεύεται γι' αὐτὸν ποὺ τὴν ἔδωκε. Τὸ μέγεθος τῆς ἐλεημοσύνης δὲν κρίνεται ἀπὸ τὰ πολλὰ χρήματα ποὺ δίνει κανεὶς, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν προθυμίᾳ ἐκείνου ποὺ τὰ δίνει· κι ὁ Θεὸς δὲν μᾶς ζητᾷ νὰ δίνωμε μεγάλα ποσὰ καὶ μεγάλες εἰσφορές· ἀλλὰ ἐξετάζει τὰ μέτρα τῆς διάθεσής μας. Τὴν ἐλεημοσύνη δὲν τὴν κάνουν καὶ δὲν τὴν ὀρίζουν τὰ μέτρα τῆς περιουσίας σας, ἀλλὰ τὰ μέτρα τῆς γνώμης μας καὶ τῆς ἐσωτερικῆς μας διάθεσης. Γιατὶ ἡ γενναιότητα μιᾶς ἐλεημοσύνης δὲν κρίνεται ἀπὸ τὸ μεγάλο ποσὸν ποὺ δίνωμε, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀναλογία ποὺ ἔχουμε πρὸς τὴν περιουσιακὴ μας κατάστασιν αὐτὰ ποὺ δίνωμε».

Ἀπὸ ὅλες τὶς πραγματείες μας, λέει ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, «ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι ἡ ἄριστη· γιατί μ' αὐτὴν, καὶ μὲ τὰ λίγα ποὺ δίνωμε, ἀγοράζωμε τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν, κι' ἀντὶς γιὰ τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ παίρνωμε κι ἀποκτᾶμε τὴν αἰώνια δόξα». Ὁ Χρυσόστομος δὲ τὴν λέει βασίλισσα τῶν ἀρετῶν· «βασίλισσα τῶν ἀρετῶν εἶναι ἡ ἐλεημοσύνη, ποὺ ἀνοίγει τὰ οὐράνια Παλάτια στοὺς ἀνθρώπους· καὶ τοὺς γίνεται κι' ὁ ἄριστος συνήγορος». Κι' ἄλλοῦ πάλιν λέει· «ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι τροφή τῆς ψυχῆς κι' ὅπως τὸ ψωμὶ καὶ τὸ κρασί συντηροῦνε τὸ σῶμα καὶ συντελοῦνε στὴν εὐκρασία του, ἔτσι καὶ ἡ ἐλεημοσύνη μαζί μὲ τὴν προσευχὴ, εἶναι ἡ θεραπεία καὶ ἡ χαρὰ τῆς ψυχῆς».

Κι' ὁ ἴδιος θεῖος Πατέρας λέει· «Μεγάλο ἀπόκτημα καὶ μέγας θησαυρὸς εἶναι ἡ ἐλεημοσύνη· κι' ἐπειδὴ ἔχει μεγάλη παρρησία στὸν εὐκολομάλακτο Θεό, γίνεται γρήγορα μεσίτρα κοντὰ του· γιατί δὲν ἔχει καμμιά δυσκολία νὰ τὸν πλησιάσῃ, κι' ὅποτε τὸ θελήσῃ μπορεῖ νὰ παρασταθῇ στὰ δεξιὰ του. Γιατὶ τὴν πολυαγαπᾷ καὶ τὴν λατρεύει, σὰν πρωτότοκη ἀπὸ τὶς θυγατέρες του· κι' ἐπειδὴ πάντα βρίσκεται κοντὰ του. Κι' αὐτὴ εἶναι ποὺ τοῦ ἰκέτεψε νὰ κατέβῃ στὴ γῆ, γιὰ νὰ σώσῃ τὸ ἀνθρώπινο γένος».

Σὲ μιὰν ἄλλη πάλιν ὁμιλία του λέει γιὰ τὴν ἐλεημοσύνη· «Αὐτὴ εἶναι ἡ μητέρα τῆς ἀγάπης· αὐτὴ εἶναι τὸ φάρμακο γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας· αὐτὴ εἶναι τὸ σφουγγάρι ποὺ καθαρίζει τὴν ψυχὴν μας ἀπὸ τὴν βρωμιὰ τῆς ἁμαρτίας· αὐτὴ εἶναι ἡ σκάλα ποὺ στηρίζεται στὸν οὐρανό· αὐτὴ μᾶς ἐνώνει μὲ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ». Κι' ἄλλοῦ λέει· «τίποτα δὲν χαρακτηρίζει τόσο ἕνα χριστιανό, ὅσο ἡ ἐλεημοσύνη· αὐτὴ γεννᾷ τὸν κυματούμενον

ἐκείνο ποταμό, πού μᾶς φέρνει στήν αἰώνια ζωή· σ' αὐτήν ὁ θάνατος, δὲν ἔχει καμμιά δύναμη, γιατί σβύνει κοντά της σάν μιὰ σπίθα μέσα στοῦ νερό. Αὐτή, ὅπου σταλάξει φυτρώνουν μεγάλα καλά· αὐτή καί τὰ ποτάμια τῆς φωτιᾶς τὰ σβύνει, σάν νᾶναι μιὰ ἀδύναμη σπίθα».

Γιά τήν ἐλεημοσύνη λέει κι' ὁ σοφὸς Σειράχ· «Τὴν πυρκαγιά τὴν σβύνει τὸ νερό καί τὶς ἁμαρτίες μας θὰ μᾶς τὶς ἐξιλεώσει ἡ ἐλεημοσύνη, πού εἶναι ἀθάνατη». Κι' ὁ Γρηγόριος ὁ Νύσσης λέει τὴν ἐλεημοσύνη «τιμόνι τῆς ἀγάπης». Κι' ὁ ἴδιος ἅγιος Πατέρας, λέει γιὰ τὶς ἐλεημοσύνες πού γίνονται ἀπὸ ἀδικίες· «Ἡ ἐλεημοσύνη πού γίνεται ἀπὸ τὴν ἀδικία δὲν εἶναι ἐλεημοσύνη, ἀλλὰ σκληρότητα καί ἀπανθρωπιά. Γιατί ποιά εἶναι ἡ ὠφέλεια, νὰ γδύσης καί νὰ γυμνώσης κάποιον, γιὰ νὰ ντύσης ἄλλον; ἐπειδὴ ἡ ἐλεημοσύνη πρέπει νᾶναι καρπὸς καί νὰ γεννιέται ἀπὸ τὴν συμπόνιά μας».

Τὰ ἔργα τῆς ἐλεημοσύνης εἶναι αὐτὰ πού μᾶς παραγγέλλει ὁ Κύριος· α) νὰ τρέφωμε τοὺς πεινασμένους, β) νὰ ποτιζώμε τοὺς διψασμένους, γ) νὰ ντύνωμε τοὺς γυμνοὺς, δ) νὰ φιλοξενοῦμε τοὺς ξένους, ε) νὰ ἐπισκεπτῶμαστε τοὺς ἄρρωστους, στ) νὰ παρηγοροῦμε τοὺς θλιμμένους καί ζ) νὰ βοηθοῦμε τοὺς φυλακισμένους. Στὰ ἔργα τῆς ἐλεημοσύνης ἀνήκουν ἐπίσης κι' ὅσα κάνομε γιὰ τὴν πνευματικὴ καί τὴν ἠθικὴν ἀνάπτυξη καί μόρφωση τῶν ἄλλων.

Ἡ ἐλεημοσύνη θ' ἀντιζυγιάσει τὶς ἁμαρτίες μας. Ἡ ἐλεημοσύνη θὰ μᾶς σώσει ἀπὸ τὸν θάνατο.

Εἰκόνα τοῦ ἐλεήμονα.

Ὁ ἐλεήμονας εἶναι ἄνθρωπος, πού ἔχει κι' αὐτὸς ἐλεηθῆ ἀπὸ τὸν Θεό· γιατί πραγματικά, δῶρο τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ νᾶχη κανεὶς καρδιά φιλεῦσπλαχνη καί διάθεση φιλόπτωχη.

Ὁ ἐλεήμονας ὀλημερῆς δανεῖζει κι' ἐλεεῖ· καί τὸ σπῆτι εἶναι σάν ἓνα κελλάρι γεμᾶτο ἀπὸ ἀγαθὰ, γιατί τῶχει εὐλογήσει ὁ Θεός. Αὐτὸς γίνεται τίμιος οἰκονόμος· καί διαχειρίζεται πιστὰ τ'ἀγαθὰ πού τοῦ ἐμπιστεύθηκεν ὁ Θεός· πιστεύει πὼς τὰ πῆρε, γιὰ νὰ βοηθῆ τοὺς ἀνεγκεμένους· πὼς τᾶλαβε, γιὰ νὰ συγχωρεθοῦνε οἱ ἁμαρτίες του, μὲ τὸ νὰ συντρέχη πρόθυμα κι' ἀφειδώλευτα τοὺς ἄλλους· πὼς τ'ἀπόκτησε γιὰ τὴν σωτηρία του καί γι' αὐτὸ μεταχειρίζεται τὸν πλοῦτό του σάν νᾶναι ξένος, καί σάν νὰ πρέπει νὰ τὸν ἀποδώσει σ' αὐτὸν πού τοῦ τὸν ἐμπιστεύθηκε.

Ὁ Γρηγόριος ὁ Νοζιανζηνὸς λέει· «Ὁ πλοῦσιος ἐλεήμονας στοχάζεται μὲ σύνεση μὲ ποιοὺ τρόπο θὰ ἀποπλουτήσῃ· μὲ

ποιοῦ τρόπο θὰ μεταδώση στους ἀναγκεμένους τ' ἀγαθὰ του, σὰν νάσαι ταμίας ξένων πραγμάτων· γιὰ νὰ εὐεργετηθῆ κι' ἐκεῖνος παίρνοντας, μὰ κι' αὐτὸς νὰ παρουσιασθῆ στὸ Θεό, μὴ ἔχοντας τίποτε ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν σταυρὸ κι' ἀπὸ τὸ σῶμά του». Ὁ δὲ Μεγάλος Βασίλειος, περιγράφοντας τὸν βαθμὸ τῆς φιλεύσπλαγχνης διάθεσης τοῦ ἐλεήμονα λέει· «κι' ἂν δὲν ἔχη γιὰ τὴν συντήρησή του παρὰ ἓνα μονάχα ψωμί, καὶ κτυπήση τυχὸν τὴν πόρτα του κάποιος καὶ τοῦ ζητήση νὰ τὸν βοηθήση, θὰ τρέξῃ παρευθὺς στὸ κελλάρι του καὶ θὰ πάρῃ τὸ μοναδικὸ αὐτὸ ψωμί ποὺ ἔχει, καὶ θὰ τὸ δώσῃ στὸν πεινασμένον».

Ὁ ἐλεήμονας ἄνθρωπος δὲν βουλώνει τ' αὐτιά του στὰ παρακάλια τοῦ φτωχοῦ, ἀλλὰ ἀκούει καλωσυνάτα τὰ λόγια του, καὶ σπεύει νὰ τὸν συντρέξῃ· κι' ἂν τοῦ δίνη χρήματα, τοῦ τὰ δίνει, μὲ ἀγάπη καὶ μὲ συμπάθεια· κι' ὅταν βοηθᾷ τὸν φτωχό, ἔχει χαρούμενο τὸ πρόσωπό του· γιὰτὶ χαίρεται ἡ καρδιά του γιὰ τὴν ἐλεημοσύνη ποὺ κάνει· χαίρεται ἐπειδὴ μπόρεσε νὰ κάμῃ καλὸ στὸν πλησίον του. Τὸν ἐλεήμονα τὸν ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς καὶ τὸν σώζει, ἂν τοῦ λάχῃ κάποιος κίνδυνος. Γιὰτὶ ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τὸν «ίλαρὸ δότη». Ὁ ἐλεήμονας κάνει κρυφὰ τὴν ἐλεημοσύνη του, γιὰτὶ σπρώχνεται σ' αὐτὴν ἡ καρδιά του ἀπὸ τὴν ἀγάπη, κι' ὄχι ἀπὸ τὴν ματαιοδοξία. Καὶ χαίρεται γιὰ τὶς εὐεργεσίες καὶ γιὰ τὶς ἀγαθοεργίες, ποὺ κάνει, κι' ὄχι γιὰ τὶς τροφές καὶ γιὰ τὰ φαγοπότια. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν καταγίνεται μ' αὐτὰ ποὺ τοῦ ἱκανοποιοῦν τὶς ὀρέξεις του καὶ τὶς ἐπιθυμίες του· ἀλλὰ γιὰ ἓνα μονάχα φροντίζει, πῶς δηλαδὴ θὰ μπορέσῃ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν φλογερὸ πόθο τῆς καρδιάς του, ὄχι μονάχα μὲ τ' ἀγαθὰ ποὺ σκορπίζει στους ἀναγκεμένους, ἀλλὰ καὶ μ' ἐκεῖνο ποὺ εἶναι πολυτιμώτερο ἀπ' ὅλα, τὴν ἐλευθερία του.

Ὁ ἐλεήμονας ζῆ γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ πλησίον του· κι' ὁμολογεῖ καὶ φανερώνει τὴν ἀγάπη του πρὸς τὸν Θεό, μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ πλησίον του.

Ὁ ἐλεήμονας πλησιάζει τὸν θλιμμένο, δὲν ἀποστρέφει τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὸν φτωχό, οὔτε καὶ γυρνᾷ τὰ μάτια του ἀπὸ τὸν ἀναγκεμένο· καὶ δὲν ἀρνιέται ν' ἀπλώσῃ τὸ χέρι του στὸν ἀδελφὸ του ποὺ τὸν παρακαλεῖ. Στὸν πεινασμένο δίνει τὸ ψωμί ποὺ τοῦ χρειάζεται, ποτίζει τοὺς διψασμένους, στεγάζει τοὺς φτωχοὺς, ντύνει τοὺς γυμνοὺς, βοηθεῖ τοὺς ἄρρωστους, ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ποὺ εἶναι κλεισμένοι στὶ φυλακὲς καὶ φιλοξενεῖ τοὺς ξένους. Σπέρνει ἀπλόχερα, στηρίζοντας στὸν Κύριο τὶς ἐλπίδες του· καὶ θησαυρίζει γιὰ τὸν οὐρανό. Ὁ ἐλεήμονας μοιάζει σὰν μιὰ πολυκαρπισμένη ἐλθὰ μέσα στὸ σπῆτι τοῦ Θεοῦ· καὶ ποτὲ δὲν χάνει τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸν Θεό, ἀλλὰ

Ἐπάνω ἀπὸ τὸ προσκέφαλο τοῦ πόνου

ΠΛΑΣΜΑΤΑ ΜΕ ΑΛΤΡΟΥΙΣΜΟ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΠΟΛΥΤΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς κοινωνίας

Μία βραχεία ἔστω διαμονή μας εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Ἑρευ-
θροῦ Σταυροῦ μᾶς προσφέρει τὴν εὐκαιρία νὰ γνωρίσουμε καὶ
νὰ ἐκτιμήσουμε μίαν ἐκδήλωση καὶ μίαν ἐργασία ἐπὶ ἐνὸς ἄλλου
τομέως. Ἄν τὸ κρεβάτι τοῦ πόνου παρέχη μίαν δικαιολογη-
μένην ἐνόχληση, ἢ ἀτμόσφαιρα ἐν τούτοις καὶ οἱ ἄνθρωποι ποῦ
προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους σκορπίζουν μίαν ζωντανήν
ἀνακούφισιν καὶ δημιουργοῦν συναισθήματα ἄξια πολλῆς προ-
σοχῆς. Ἡ θρησκευτικὴ εὐλογία καὶ ἀντίληψις συνυφασμένη
μὲ τὴν κοινωνικὴν συνείδησιν καὶ προσπάθειαν. Οἱ ἄσθενεῖς
τὸ σῶμα εὐρίσκουν μίαν ψυχικὴν ὑγείαν καὶ ρωμαλεότητα.
Ἡ καλωσύνη καὶ ἡ εὐγένεια τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ
εὐρίσκουν παράλληλον τὴν συνείδησιν καὶ τὴν κατανόησιν τοῦ
ἱεροῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ βοηθητικοῦ προσω-
πικοῦ, ὀλοκληρώνουν μίαν ἀτμόσφαιραν ἀνακουφίσεως καὶ
υγείας. Οἱ λευκοὶ ἄγγελοι τοῦ ἰδρύματος, αἱ ἀδελφαὶ καὶ ἐπὶ
κεφαλῆς αὐτῶν αἱ προϊσταμέναι των, δὲν σκορπίζουν ἀπλῶς
τὴν νεανικὴν των πνοὴν γύρω ἀλλὰ καὶ μίαν ψυχικὴν ὠραιό-
τητα. Τὸ χαμόγελό τους, ἢ πρόθυμος ἐξυπηρέτησις τῶν ἄσθε-
νούντων καὶ ἡ εὐχάριστη ἔστω καὶ φευγαλέα συντροφία
τους, συνθέτουν ἓνα κομμάτι ζωῆς ποῦ φέρνει τὴν λησμοσύνην

τὴν ἔχει πάντα μέσα του ζωντανὴν καὶ ὀλόδροσιν· καὶ μιμεῖται
καὶ αὐτὸς τὴν ἑλπήν, ποῦ ἔχει πάντα τῆς φύλλωμα καὶ βλαστάρια
καὶ πολυκαρπίζει καὶ σκορπίζει σὰν καὶ αὐτὴ σ' ὅλους καὶ σ'
ὅλο τὸν καιρὸ ἐλεημοσύνην.

Μακάριος εἶναι ὁ ἐλεήμονας, γιατί αὐτὸς θὰ κληρονομήσῃ
τὴν βασιλείαν ποῦ ἔχει ἐτοιμασθῆ, προτοῦ νὰ θεμελιωθῆ ὁ κό-
σμος. Πρὸς τοὺς ἐλεήμονας θὰ εἰπῆ ὁ Κύριος· «δεῦτε οἱ εὐλο-
γημένοι τοῦ Πατρὸς μου κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην
ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· ἐπείνασα γάρ, καὶ
ἔδωκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψασα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην καὶ
συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπε-
σκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με» (Ματθ. κε',
34).

(Συνεχίζεται)

Ἐπίδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

τοῦ πόνου καὶ πλησιάζουν τὸν ἀσθενῆ ἄνθρωπο πρὸς τὸν κόσμον, πού ἡ ἀνάγκη τὸν ἔκαμε νὰ ἀπομακρυνθῆ. Τὸ λευκὸ μπονεδάκι καὶ ἡ κατάλευκη συνήθως ποδιά, σύμβολα μιᾶς παρθε- νικῆς ἀγνότητος καὶ ψυχικῆς λευκότητος, σκορπίζουν μιὰ ἰδική τους ἀκτινοβολία. Δὲν πρόκειται περὶ συμβατικοῦ ὕμνου καὶ περὶ ὑπερβολῆς. Ὅταν ἐξυμνοῦνται αἱ ἀσημαντότητες εἰς τὴν ζωὴν καὶ περιβάλλονται μὲ κολακεῖες πρόσωπα ἀνάξια λόγου, ἡ προβολὴ τῶν ἀνθρώπων μὲ κατανόηση τῆς ἀποστολῆς των, ὅπως τὸ ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν καὶ τὸ βοθητικὸν τῶν «ἀδελφῶν», ἀποτελεῖ μίαν ὑποχρέωσιν πολλαπλῆς φύσεως. Ἡ ὀλιγοήμερος ἔστω παραμονὴ καὶ περίθαλψις μας εἰς τὸ πρῶτον αὐτὸ Νοσηλευτικὸν Ἰδρυμα τῆς χώρας μας, ἀπεκάλυψε ἕνα κόσμον ἀφιερωμένο μέχρι αὐτοθυσίας εἰς τὸ ἱερὸν λειτουργήμα τῆς κοι- νωνικῆς λειτουργοῦ, πού παρ' ὅλην τὴν ταπεινοφροσύνην της καὶ τὴν ταπεινὴν της ἐξωτερικὴν ἐμφάνιση, ἀγκαλιάζει κρυμμένο βαθεῖα ἕνα μεγαλεῖο ψυχῆς.

Ὅλιγοι ἴσως ἔχουν γνωρίσει καὶ ἔχουν κατανοήσει τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον ἐπωμίζονται οἱ ἐπιστήμονες καὶ τὸ βοθητικὸν προσωπικὸν τῶν νοσοκομείων γενικῶς. Καὶ πρέπει νὰ παρα- μείνη ὡς ἀσθενῆς εἰς τὰ νοσηλευτικὰ αὐτὰ ἰδρύματα — τὰ περισ- σότερα τουλάχιστον — διὰ νὰ λάβῃ μίαν πλήρη ιδέαν καὶ νὰ κανανοήσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τῶν δύο φύλων πού συνθέτουν τὴν ἀτμόσφαιραν αὐτῶν. Ἐνας κοινωνικὸς θεσμὸς οἱ παραστά- τες ἄγγελοι τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου ἀλλὰ καὶ μιὰ ἐκδήλωσις περι- βεβλημένη μὲ τὸν φωτοστέφανον μιᾶς ἱερότητος. Ὑποχρέωσις πηγάζουσα ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου. Ὑποχρέω- σις ἐκδηλουμένη ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν. Ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύχτα εὐρίσκουν ἐπὶ ποδὸς ἄνευ διακοπῆς τοὺς ἀγγέλους αὐτοὺς μὲ τὴν ἀπαστρέπτουσιν λευκὴν στολὴν, προθύμους διὰ τὴν ἐξυ- πηρέτησιν τῶν νοσηλευομένων. Δημιουργοῦν χαρὰ μὲ τὸ γέλιο καὶ τὴν εὐθυμίαν τοὺς πολὺ συχνά. Ἐνεῖς ὑγείας τὰ παρήγορα λόγια τους. Καὶ εἰς τὴν νυκτερινὴν μοναξιά καὶ ἀγρυπνία μέσα εἰς τὸ βαθύ σκοτός, μιὰ λευκὴ σκιά πού μπαίνει στὸν θάλαμό σας καὶ σᾶς πλησιάζει διὰ νὰ ἀντιληφθῆ τὴν ὁμαλότητα τοῦ ὕπνου σας καὶ νὰ σᾶς ψιθυρίσῃ:

— Κοιμηθῆτε ἤσυχα· θὰ γίνεταί γρήγορα καλά... Καὶ αἰ- σθανθήκαμε τὴν γλυκεῖα αὐτὴ παρηγορητικὴ μορφή καὶ πνοὴ σκυμένην ἐπάνω στὸ φλογισμένο ἀπὸ πυρετὸ πρόσωπό μας. Καὶ ἡ πνοὴ αὐτὴ τῆς καθημερινῆς ἐπισκεπτρίας ἀγγέλου, σκορ- πίζει μιὰ ἀφάνταστη δροσιὰ καὶ δημιουργεῖ μέσα μας τὸ αἶ- σθημα μιᾶς εὐγνωμοσύνης. Ἱέρειες καὶ λειτουργοὶ τῆς κοινωνίας

προκαλοῦν μαζί με τὴν συμπάθεια καὶ τὸν θαυμασμό κάποτε. Ὑπερήφανες οἱ σχολές στὶς ὁποῖες ἐκπαιδεύονται. Ἄλλ' ἢ σχολικὴ ἐκπαίδευσις δὲν εἶναι ἐκείνη ποῦ δημιουργεῖ τοὺς παραστάτας αὐτοὺς ἀγγέλους τοῦ πόνου μας. Εἶναι ἡ συνείδησις ἑνὸς ἱεροῦ καθήκοντος, ἡ ἐπιθυμία πρὸς μίαν ἐξόρμησιν ἐνεργητικὴν τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος. Αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία ὀφειλομένη σ' ἓνα αὐθορμητισμὸ, παρέχει τὸ μέτρο τῆς ὠφελιμότητος τοῦ εὐγενικοῦ αὐτοῦ λειτουργήματος. Ἄνθρωποι ποῦ δὲν ἐγνωρίσατε τὸ νοσοκομειακὸ κρεβάτι τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγωνίας θὰ πρέπη νὰ συλλάβετε εἰς τὴν φαντασίαν σας καὶ ν' ἀγκαλιάσετε στὴν ψυχὴ σας τὰ νεαρὰ ἰδίως πλάσματα τοῦ βοθητικοῦ προσωπικοῦ τῶν νοσοκομείων, γιὰ νὰ αἰσθανθῆτε τὸ μέγεθος τῆς προσφορᾶς των εἰς τὸν τομέα τῆς κοινωνίας. Λευκὰ μπονεδάκια καὶ καλύμματα καὶ λευκὲς ποδιτσες ἀντικαθιστοῦν τὸ ἔνδυμα μιᾶς ἁγίας μοναχικῆς θρησκευτικῆς ζωῆς. Μοναχὲς με θρησκευτικὴν συνείδησιν καὶ θρησκευτικὸν περιεχόμενον εἰς τὴν ψυχὴν των, ἐγκαταλείπουν τὰ ἐγκόσμια διὰ ν' ἀφιερωθοῦν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ, κλεισμένες σὲ μοναστήρι. Παρόμοιες πρὸς αὐτὲς ὑπὸ ἄλλην μορφήν, ἀλλὰ με τὰ αὐτὰ ἰδανικά καὶ οἱ νεαρὲς τῶν νοσοκομείων, οἱ ἀφιερωμένες εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου. Δὲν ἔχουν ἀσφαλῶς τὴν σοβαρότητα ποῦ δημιουργεῖ ἡ ἀπάρνησις τῶν ἐγκοσμίων. Ἡ προσφορὰ ὅμως αὐτῶν εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς χαρᾶς καὶ μιᾶς ψυχικῆς ἀνακουφίσεως εἰς ἓνα κόσμον ποῦ ἔχει τὴν ἀνάγκη των, ἀποτελεῖ ὑπηρεσίαν ποῦ φέρει τὴν σφραγίδα μιᾶς θείας χριστιανικῆς εὐλογίας. Ἔτσι εὐλογημένα ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἀπὸ τὴν κοινωνία θὰ πρέπη ν' ἀντικρίζουμε, νὰ αἰσθανόμεθα τὰ πλάσματα αὐτὰ ποῦ παρ' ὅλες τὶς ἀνθρώπινες νεανικὲς των ἀδυναμίεις δίδουν παράδειγμα αὐτοθυσίας, ἀλτροῦσμοῦ καὶ συμπόνειας πρὸς τοὺς πάσχοντας. Τάγματα Χερουβείμ καὶ Σεραφεῖμ ποῦ φτερουγίζουν ἐπάνω ἀπὸ τὸ προσκέφαλον τοῦ πόνου καὶ εἶναι τὸ χαμόγελό τους τὸ τρυφερότερον χάδι τοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

“ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ,,

Μέρος πέμπτον

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ»

Ἑπὶ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Δὲν ἐγκαταλείπει ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπο
ἂν πρῶτα αὐτὸς δὲν ἐγκαταλείψῃ τὸν Θεό.

Ποτὲ δὲν ἐγκαταλείπει ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπο, ἂν δὲν ἐγκαταλείψῃ πρῶτος ὁ ἄνθρωπος τὸν Θεό. «Καὶ ἐγκαταλείψουσί με, καὶ διασκεδάσουνε τὴν διαθήκην μου, ἣν διεθέμην αὐτοῖς». Καὶ θὰ μὲ ἐγκαταλείψουν καὶ θ' ἀφανίσουν καὶ θ' ἀνεμοσκορπίσουν τίς ἐντολὰς ποῦ τοὺς ἀφῆκα. (Δευτ. λα', 16).

Ἐὰς σημειωθῆ, ὅτι προηγεῖται ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, κ' ὅτι ἀκολουθεῖ κατόπιν ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεό. «Καὶ ὀργισθήσομαι θυμῷ εἰς αὐτοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ καταλείψω αὐτούς». Καὶ θὰ θυμώσω μαζί τους τότε, καὶ θὰ τοὺς ἐγκαταλείψω. (Δευτ. λα', 17). Πρῶτα θὰ μὲ ἐγκαταλείψουν αὐτοί, οἱ παραβάτες καὶ οἱ ἀπαρνητὲς τοῦ νόμου, καὶ κατόπιν θὰ τοὺς ἐγκαταλείψω κ' ἐγώ.

Ἐφορμὴ δηλαδὴ καὶ αἰτία εἶναι ἡ ἀποστροφὴ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἐγκατάλειψις κατόπιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεὸ εἶναι ἡ συνέπεια. Ἐγὼ δὲ ἀποστροφῆ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν..... ὅτι ἐπέστρεψαν ἐπὶ Θεοὺς ἄλλοτρίους». Ἐγὼ δὲ θὰ τοὺς ἀποστραφῶ, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἐλάτρευσαν ξένους Θεοὺς. (Δευτ. λα', 16).

Ἡ θεία μακροθυμία.

Ὁ Θεὸς προβλέπει, δὲν προκαταδικάζει.

Ὁ Θεός, ποῦ προβλέπει καὶ προγνωρίζει τὰ πάντα, προφήτεψε στὸν ἀφοσιωμένο του δούλο τὸν Μωϋσῆ, πὼς μόλις κλείσῃ τὰ μάτια του γιὰ νὰ κοιμηθῆ τὸν αἰώνιον ὕπνο, μαζί μὲ τοὺς πατέρες του, ὁ λαὸς θὰ εἰδωλο-

λατρήση. «Ίδου σύ κοιμᾷ μετὰ τῶν πατέρων σου, καὶ ἀναστὰς οὗτος ὁ λαὸς ἐκπορνεύσει ὀπίσω θεῶν ἄλλοτριῶν». Θ' ἀποθάνῃς καὶ σύ, ὅπως οἱ πατέρες σου· καὶ ὁ λαὸς αὐτὸς θὰ ξεσηκωθῇ καὶ διεφθαρμένος θὰ τρέχῃ πίσω ἀπὸ ξένους Θεούς. (Δευτ. λα', 16).

Κι' ὅμως, παρ' ὅλα αὐτὰ, καὶ ἐνῶ ἐπρογνώριζε πῶς θὰ τὸν ἀρνιόντανε, σὰν μακρόθυμος καὶ ἀνεξίκακος ποὺ εἶναι, εὐδόκησε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ καὶ νὰ τὸν ἐγκαταστήσῃ στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας· «Εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν.... καὶ ἐπιστραφήσονται ἐπὶ θεοὺς ἄλλοτριούς, καὶ λατρεύουσιν αὐτοῖς καὶ παροξυνοῦσί με, καὶ διασκεδάσουσι τὴν διαθήκην μου.... Ἐγὼ γὰρ οἶδα τὴν πονηρίαν αὐτῶν». Θὰ τοὺς μπάσω στὴν εὐφορη χώρα... καὶ θ' ἀκολουθήσουνε ξένους θεοὺς καὶ θὰ τοὺς λατρεύουν· καὶ θὰ μὲ παροργίσουν, μὲ τὰ ἔργα τους καὶ θ' ἀθετήσουνε τίς ἐντολές μου.... Γιατὶ τοὺς ξέρω καλὰ πόσο ἰεστραμμένοι εἶναι. (Δευτ. λα', 20—21).

Ὁ Θεὸς δὲν τιμωρεῖ τὸν ἀμαρτωλό, ἀπὸ μόνη τὴν πρόβλεψή του. Τὴν προβλέπει βέβαια τὴν διαστροφή του· μὰ εἶναι μακρόθυμος καὶ περιμένει, μήπως καὶ μετανοήσῃ· «Ὁ Θεός, κριτὴς δίκαιος, καὶ ἰσχυρός, καὶ μακρόθυμος, καὶ μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ' ἐκάστην ἡμέραν». Ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος κριτὴς, καὶ δυνατὸς καὶ μακρόθυμος καὶ δὲν μᾶς φανερώνει καθημερινῶς τὴν ὀργή του. (Ψαλ. ζ', 11). Μᾶς χαρίζει καιρὸ· καὶ δεῖχνει ἀνεξικακία στοὺς ἀμαρτωλοὺς, μήπως τυχὸν θελήσουνε νὰ μετανοήσουν. «Ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε, τὴν ρομφαίαν αὐτοῦ στυλβώσει». Ἄν δὲν μετανοήσετε, θ' ἀκονίσῃ τὸ σπαθὶ του. (Ψαλ. ζ', 12). Ἐτοιμα εἶναι στὰ χέρια του τὰ ὄπλα τῆς δικαιοσύνης. «Τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινε, καὶ ἠτοίμασεν αὐτὸ καὶ ἐν αὐτῷ ἠτοίμασε σκεὴ θανάτου»· ἔτοιμο καὶ τεντωμένο ἔχει τὸ τόξο του· καὶ ἔχει ἐτοιμάσει καὶ τὰ ὄργανο τοῦ θανάτου. Τὰ βέλη τάχει ἀπὸ καιρὸ ἐτοιμάσει, μὲ τὴν φωτιά ποὺ καίει ἄσβυστη στὸ καμίνι. «Τὰ βέλη αὐτοῦ τοῖς καιομένοις ἐξειργάσατο». Τὰ βέλη του τὰ ἐτεχνούργησε, μὲ τὴν

φωτιά (Αὐτ., 13). «Ἄλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή» (Ἦσ. ε', 25). Ἄλλὰ τὸ χέρι του εἶναι δυνατό. Κι' ὅταν θάχῃ πλέον συντελεσθῇ ἡ διαφθορὰ τοῦ ἁμαρτωλοῦ, τότε κι' αὐτὸς «τὰ βέλη αὐτοῦ εἰς αὐτὰ συντελέσει» τότε κι' αὐτὸς θὰ τὸν ἀποτελειώσῃ μὲ τὰ βέλη του. (Δευτ. λβ', 23).

Ὁ παντογνώστης Θεὸς φανερώνει

στοὺς Ἰσραηλίτες τὰ μελλούμενα, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξῃ.

Ἡ μελλούμενη εἰδωλολατρεία τῶν Ἑβραίων, ποὺ τὴν ἐπρομάντεψεν ὁ Θεὸς στὸ Μωϋσῆ σὰν βέβαιη, ὅσον ἀφορᾷ μὲν τὸν λαὸ ἦτανε ἓνα πρᾶγμα μελλοντικό, ἐπίσης καὶ γιὰ τὸν Προφήτη. «Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὸν Θεὸ ἦτανε ἓνα πρᾶγμα τρεχούμενο καὶ ὑπαρκτό· ὅπως τὸ ἴδι εἶναι κι' ὅλα τὰ παρόντα καὶ τὰ σημερινά, προτοῦ νὰ ὑπάρξουνε καὶ προτοῦ νὰ γεννηθοῦνε ἀκόμη. Τῶξερε δηλαδὴ πολὺ καλὰ ὁ Θεός, πὼς ὁ λαὸς ἐκεῖνος, ὅταν τὰ κατοικοῦσε στὴ γῆ ποὺ κυλᾶνε τὰ ποτάμια τῆς μέλι καὶ γάλα, ἀφοῦ χορτάσει κι ἀφοῦ χαρεῖ τ' ἀγαθὰ τῆς, θὰ τὸν ἀπαρνηθῇ καὶ θὰ ξεπέσῃ στὴν εἰδωλολατρεία. «Εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν... γῆν ρέουσιν γάλα καὶ μέλι· καὶ φάγονται, καὶ ἐμπλησθέντες κορήσουσι, καὶ ἐπιστραφήσονται ἐπὶ θεοὺς ἄλλοτρίους, καὶ λατρεύσουσιν αὐτοῖς». Θὰ τοὺς ὀδηγήσω στὴν ὀραία χώρα, ποὺ τρέχει μέλι καὶ γάλα, κι' ἀφοῦ φᾶνε καὶ πιοῦνε καὶ θὰ χορτάσουνε, τότε θ' ἀκολουθήσουν ξένους θεοὺς καὶ θὰ τοὺς λατρεύουνε. (Δευτ. λα', 20).

Ὁ ὑπέρτατος Θεός, ποὺ σὲ μιὰ ριπὴ τῆς ματιᾶς του βλέπει τὰ πάντα, κι' αὐτὰ ποὺ θὰ γίνουν στὴν ἀπεραντωσύνη τῶν μελλούμενων καιρῶν, ἔβλεπε καθαρὰ τὸν λαὸν αὐτὸν νὰ λατρεύῃ τὰ εἰδῶλα, καὶ προτοῦ νὰ μπῆ ἀκόμη στὴ γῆ τῆς Ἑπαγγελίας. Ἔτσι, γιὰ μὲν τὸ λαὸ ἡ εἰδωλολατρεία ἐκείνη ἦτανε μελλουμένη, γιὰ τὸν Θεὸν ὅμως γινομένη καὶ πραγματοποιημένη· «Ἐγὼ γὰρ οἶδα τὴν πονηρίαν αὐτῶν, ὅσα ποιοῦσιν ὧδε σήμερον,

προτοῦ με εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν ἀγαθὴν». Γιατὶ ἐγὼ ξέρω τὴν κακομοιριά τους καὶ τί κάνουν καὶ σήμερα προτοῦ νὰ τοὺς ἐγκαταστήσω στὴν εὐφορὴ χώρα. (Αὐτ. 21). Ξέρω τί κάνουν, εἶπε· δὲν εἶπε ξέρεи τί θὰ κάνουν. Μεταχειρίσθηκε τῇ λέξειν «ᾧδε», ἐδῶ δηλαδή, κι' ὄχι «ἐκεῖ». Σήμερα, εἶπε, κι' ὄχι αὐριον, ἢ κατόπιν· προτοῦ νὰ τοὺς ἐγκαταστήσω, εἶπε· κι' ὄχι ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐγκατάστασή τους· «ἐγὼ γὰρ οἶδα...» Τὸ ξέρω δηλαδή ἀπὸ τώρα, γιατί γιὰ μένα τὸ ἴδιο εἶναι καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μελλούμενα.

Ἐὰς σημειωθῆ, πὼς τὴν προγνωσὴ του αὐτὴν ὁ Θεὸς τὴν ἀποκάλυψε στὸ Μωϋσῆ καὶ τοῦ παρήγγειλε νὰ τὴν φανερώσῃ κι' αὐτὸς στοὺς Ἑβραίους μὲ προφητεία σὰν νᾶναι τωρινὴ καὶ σύγχρονη· «Καὶ νῦν γράψατε τὰ ρήματα τῆς ᾧδῆς ταύτης, καὶ διδάξατε αὐτὴν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐμβαλεῖτε αὐτὴν εἰς τὸ στόμα αὐτῶν». (Δευτ. λα', 19) «Καὶ ἔγραψε Μωϋσῆς τὴν ᾧδὴν ταύτην ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ» (Αὐτ., 22).

Γιατὶ τῶκαμεν αὐτό ; Γιὰ νὰ τὸ ξέρουν μιὰ φορά. Καὶ γιὰ ν' ἀποφεύγουν νὰ πλησιάσουν στὰ χεῖλη τοῦ βαράθρου τῆς ἀσέβειας, ποὺ κινδυνεύουν νὰ πέσουν, κι' ἔτσι προφυλαγμένοι, νὰ σωθοῦνε, ἂν θέλουνε, ἀποφεύγοντας τίς μεγάλες συμφορὲς ποὺ θὰ ἐπακολουθοῦσαν.

Κι' ἂν δὲν ἄρκεσε καὶ δὲν μπόρεσεν ἡ προφητεία αὐτὴ νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτὰ ποὺ κατόπιν ἐπάθανε, θάτανε ἀνάμεσα στὶς συμφορὲς τους καὶ στὰ δεινὰ τους μιὰ πιστὴ καὶ ζωντανὴ μαρτυρία, ποὺ θὰ τοὺς ἀνάγκασε νὰ ὁμολογήσουν, πὼς δίκαια ἔπαθαν αὐτὰ ποὺ ἔπαθαν. «Καὶ ἀντικαταστήσεται ἡ ᾧδὴ αὕτη κατὰ πρόσωπον μαρτυροῦσα· οὐ γὰρ μὴ ἐπιλησθῆ ἀπὸ στόματος αὐτῶν, καὶ ἀπὸ στόματος τοῦ σπέρματος αὐτῶν. Καὶ θὰ μείνῃ ἡ ᾧδὴ αὕτη καὶ αἰώνια μαρτυρία· καὶ στὸ στόμα τὸ δικό τους καὶ στὸ στόμα τῶν ἀπογόνων των. (Δευτ. λα', 21).

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

46. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ, σὲ ὅποιο ἔφημερεύω, διατηροῦν τὴν συνήθεια νὰ νηστεύουν ὅλες τὶς Παρασκευὲς τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἀπὸ τὸ πρωτὶ ὡς τὸ ἔσπερας χωρὶς νὰ βάζουν στὸ στόμα τους οὔτε νερό. Τὸ βράδυ δὲ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀκολουθίας τῶν Χαιρετισμῶν ζητοῦν ἀντίδωρο ἀπὸ τὸν παπᾶ. Τὰς ὑπολοίπους ἡμέρας τῆς νηστείας δὲν τὰς σέβονται καὶ τόσο, ἀρκούμενοι στὴν νηστεία ἐκάστης Παρασκευῆς, νομίζοντες ὅτι τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ πᾶν. Ἐχῶ πληροφοροῦμαι ὅτι τὸ ἔθιμο αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ τὸ Τουρκικὸν Ραμαζάνιον. Πρέπει νὰ διατηρηθῆ ἢ ὄχι; (Ἐρώτησις Αἶδες. Ἀ. Α.).

Ἡ νηστεία τῆς Παρασκευῆς, ὅπως τηρεῖται ἐκ παραδόσεως στὸ χωριὸ τοῦ ἱερέως ποῦ ὑποβάλλει τὴν ἐρώτησι, διασώζει, ὅσο καὶ ἂν φανῆ παράξενο, τὴν ἀρχαιότερα μορφή τῆς χριστιανικῆς νηστείας. Οἱ ἀρχαῖοι χριστιανοὶ ἀπείχαν ἀπὸ κάθε εἶδους τριφῆ κατὰ τὶς ἡμέρας τῆς νηστείας καὶ «ἐξηροφάγουν περὶ τὴν ἐνάτην», ἔτρωγαν δηλαδὴ νηστήσιμες τροφὲς περὶ τὸ τέλος τῆς ἡμέρας. Ἐκαμαν δὲ καὶ «ὑπέρθεσιν», δηλαδὴ δὲν ἔτρωγαν καθόλου μιά, δύο, τρεῖς ἢ καὶ περισσότερες ἡμέρες, ἀνάλογα μὲ τὸ ζῆλο καὶ τὴν σωματικὴ τῶν ἀντοχή. Ἄν προσέξῃ δὲ κανεὶς στὶς ἀκολουθίας τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος καὶ τῶν ἄλλων ἡμερῶν αὐστηρᾶς νηστείας, ὅπως οἱ παραμονὲς τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων, οἱ λειτουργίες εἴτε τῶν προηγουμένων εἴτε τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ποῦ προβλέπονται κατ' αὐτές, εἶναι συνδεδεμένες μὲ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἔσπερινου καὶ στὴν ἀρχὴ δὲν ἐτελοῦντο ὅπως σήμερα τὸ πρωτὶ, ἀλλὰ τὸ ἀπογευμα στὴν καθωρισμένη ὥρα τοῦ ἔσπερινου καὶ κοινωνοῦσαν τότε οἱ πιστοί, ἀφοῦ ὄλη τὴν ἡμέραν παρέμεναν «ἀσιτοι». Μετὰ ἀπὸ τὴν κοινωνία κατελύετο ἡ νηστεία μὲ τὴν ξηροφαγία, ποῦ ἀναφέραμε. Ἀργότερα δειχτήκε αὐτὸ ἀνεφάρμοστο, γιατί καὶ ὁ ζῆλος τῶν ἀνθρώπων λιγρόστεφε καὶ οἱ ἐργασίες καὶ οἱ περισπασμοὶ τῶν πιστῶν, ποῦ ζοῦσαν μέσα στὸν κόσμον τοὺς ἀνάγκαζαν νὰ διακόπτουν τὴν νηστεία ἐνωρὶς τὸ πρωτὶ ἢ τοῦλάχιστον τὸ μεσημέρι. Ἔτσι οἱ ἀπογευματινὲς λειτουργίες μεταφέρθηκαν τὸ πρωτὶ, ἔμεινε ὅμως ἡ σύνδεσι μὲ τὸν ἔσπερινὸν σὰν μὴ ἀνάμνησι τῆς παλαιᾶς πράξεως. Στὶς ἱερὲς ὅμως μόνες καὶ ἰδίᾳ στὸ Ἅγιον Ὅρος,

ὅπου καὶ ὁ ζῆλος δὲν λείπει καὶ αἱ συνθήκες τῆ ζωῆς **ρυθμίζονται** ἀνάλογα μὲ τὴ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, διατηροῦνται μέχρι σήμερα καὶ ἡ ὀλοήμερος νηστεία καὶ ἡ «ὑπέρθεις» καὶ οἱ ἀπογευματινὲς λειτουργίαι καὶ ἡ μετὰ τὴν ἐνάτη ὥρα κοινωνία στὶς νηστήσιμες ἡμέρες. Τότε παρατίθεται μιὰ μόνη τράπεζα μετὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ.

Στὸ χωριὸ τοῦ ἱερέως ποῦ ἐρωτᾷ, ὅπου διατηρεῖται **ὁ ἀρχαῖος** αὐτὸς τρόπος τῆς νηστείας, εἶναι μᾶλλον βέβαιο, ὅπως **σωστά** παρατηρεῖ, ὅτι ἡ ὀλοήμερη νηστεία ἐφαρμόζεται ἀπὸ ἐπίδρασι τοῦ Ραμαζανίου τῶν Τούρκων, μὲ τοὺς ὁποίους ἀπὸ αἰῶνες **μέχρι καὶ** σήμερα συζοῦν. Καὶ οἱ Τούρκοι πάλι μὲ τὴ σειρά τους, **χωρὶς σήμερα** νὰ τὸ ξέρουν, ἔχουν μιμηθῆ καὶ διατηρήσει, κατὰ **τὸν τρόπο** τους φυσικά, τὸν παλαιὸν τρόπο τῆς χριστιανικῆς νηστείας. Δὲν νομίζω λοιπὸν ὅτι πρέπει νὰ κατακριθῆ ἡ συνήθεια τῶν **Χριστιανῶν** αὐτῶν, ἀφοῦ μάλιστα δὲν τὴν τηροῦν σὰν μουσουλμανικὸ ἔθιμο, ἔλλα σὰν καθαρῶς χριστιανικὴ νηστεία. Τὸ κακὸ βέβαια θὰ ἦταν νὰ μὴ περιορίζεται μόνον στὶς Παρασκευὰς τῆς Τεσσαρακοστῆς. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾷμε ὅτι οἱ ἡμέρες τῶν χριστιανικῶν νηστειῶν, ὅπως ἀπὸ μοναχικὴ ἐπίδρασι ἔχουν διαμορφωθῆ ὑπερβαίνουν τὶς μισὲς ἡμέρες τοῦ ἔτους. Καὶ ἡ Ἐκκλησία δὲν θὰ παύσῃ νὰ προβάλλῃ τὸ τέλειο αὐτὸ ἰδεῶδες καὶ νὰ καλῆ τὰ παιδιὰ **τῆς κατὰ** δύναμι νὰ τὸ τηρήσουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ εἴμαστε προσγειωμένοι **πρέπει** ἐκ τῶν προτέρων νὰ ξέρωμε ὅτι αὐτὸ εἶναι γιὰ λίγους **μόνο** κατορθωτό. Ὁ σκληρὸς ἀγὼν τῆς ζωῆς καὶ ἡ ἐξαντλητικὴ **ἐργασία,** οἱ ἀσθένειαι, οἱ σωματικὲς ἀδυναμίαι, ὁ γενικὸς ὑποσιτισμὸς τῶν πτωχῶν ἰδίως εἰκογενειῶν καὶ, ὡς εἴμαστε εἰλικρινεῖς, **ἡ χλιαρὴ** πίστι ὧν μας ἀναγκάζουν τὴν Ἐκκλησία νὰ παρεβλέπῃ πολλὰ καὶ νὰ **ἀνῆλ** καὶ στὸ ζήτημα τῆς νηστείας ὅλες τὶς δυνατὰς **οἰκονομίας**. Ἄς μὴ ἀποθαρρύνωμε λοιπὸν τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ποῦ ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ ἔχουν τὴν διάθεσι τῆς θυσίας καὶ τῆς ἀσκήσεως. Γιατὶ δὲν εἶναι καὶ λίγο ὀλητὴν ἡμέρα νὰ μένουν νηστικαὶ καὶ διψασμένοι γιὰ νὰ εὐαρεστήσουν, κατὰ τὸν τρόπο ποῦ **διέσωσε** ἡ παράδοσί των, τὸν Θεό !

47. Οἱ χριστιανὲς γυναῖκες τοῦ χωριοῦ μου πηγαίνουν στὸν Χότζα καὶ ζητοῦν τὴν **εὐχὴ** του. Ἐπιτρέπεται αὐτό; (Ἐρώτησις Αἰδес. Ἀ. Ἀ.).

Αὐτὸ βέβαια δὲν ἐπιτρέπεται. Ἄν οἱ ἱεροὶ κανόνες ἀπαγορεύουν στοὺς πιστοὺς νὰ δέχωνται εὐλογίαι ἀπὸ αἱρετικούς, ποῦ οὔτε κὰν «εὐλογίας» ἀλλὰ «ἀλογίας» τὶς ὀνομάζουν, πολὺ περισσότερο πρέπει νὰ κατακριθῆ ἡ ἐνέργεια αὐτὴ εὐλαβῶν ἴσως κατὰ τὰ ἄλλα γυναικῶν, ποῦ ζητοῦν νὰ εὐλογηθοῦν ἀπὸ τὸν λειτουργὸ ἑνὸς ἄλλου θρησκευμάτος. Τοῦτο φυσικά ἐξηγεῖται ἀπὸ τὴν μακροχρόνια

συμβίωσι τῶν δύο θρησκευτικῶν κοινοτήτων καὶ ἀπὸ τὸν ἑμφυτο σεβασμὸ τοῦ ἀνθρώπου σὲ κάθε τι τὸ ἱερό, ἔστω κι' ἂν αὐτὸ δὲν ἀνήκει στὴν θρησκεία ποῦ ὁ ἴδιος πιστεύει. Ἔτσι διατηρήθηκαν καὶ σ' ἐμᾶς πολλὰ ἔθιμα τῆς προχριστινικῆς λατρείας, ποῦ πῆραν ὅμως νέο χριστιανικὸ περιεχόμενον ἢ ἔχασαν τὸν εἰδωλολατρικὸ χαρακτῆρά των, ἢ κληρονομήθηκαν ἱεροὶ τόποι, πηγές, σπήλαια καὶ ναοί, ποῦ μεταβλήθηκαν σὲ χριστιανικοὺς τόπους λατρείας, ἀφοῦ ἐξαγιασθήκαν καὶ ἀφιερώθηκαν στὴν τιμὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων Του. Ἀνάλογη εὐλάβεια γιὰ τοὺς ἴδιους λόγους ἔδειχναν σὲ πολλὰ μέρη στὴν λατρεία, στοὺς ναοὺς καὶ στοὺς ἱερεῖς μας καὶ οἱ μουσουλμᾶνοι.

Ἔργο τοῦ ἱερέως εἶναι μὲ τὸν κατάλληλο τρόπο νὰ διαφωτίσῃ τοὺς χριστιανοὺς καὶ νὰ τοὺς ἀποτρέψῃ ἀπὸ τοῦ νὰ δέχωνται τίς εὐλογίαις τοῦ ἀλλοθρήσκου λειτουργοῦ. Αὐτὸ βέβαια δὲν σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ φθάσουν στὸ ἄλλο ἄκρο καὶ νὰ τὸν μισοῦν ἢ νὰ τὸν ἀπαιχθάνωνται. Κάθε ἄλλο. Ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ εὐγενὴς συμπεριφορὰ εἶναι γνωρίσματα τοῦ χριστιανικῆ καλλιεργημένου ἀνθρώπου. Ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς καὶ τὰ σκοτεινὰ πάθη ποῦ γεννᾷ, εἶναι ξένα πρὸς τὴν πνευματικὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ, κι' ὅσες φορές ἀπὸ ἀνθρώπινη ἀδυναμία ἢ ἀπὸ ὑπεροβικὸ ἱερό ζῆλο κυριάρχησαν, ἐζημίωσαν καὶ μερικὲς φορές ἐστιγμάτισαν τοὺς χριστιανοὺς.

48. Πόσες ὥρες μετὰ ἀπὸ τὴ θεία μετάληψι πρέπει νὰ μὴ πτύσῃ κανεὶς; (Ἐρωτήσεις Αἰδέου Κ. Μήτσιου).

Δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου καμμιά διάταξι ἢ κανεὶς σχετικὸς κανὼν. Ἀπὸ εὐλάβεια πρὸς τὸ μυστήριον ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια νὰ μὴ πτύῃ ἐνεῖνος ποῦ κοινωνεῖ καθ' ὅλη τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη, κατὰ τὴν ὁποία ἐκοινωνήσε. Καὶ ἀσφαλῶς εἶναι ἐπαινετὴ καὶ ἀξιουσάστασι ἡ συνήθεια αὐτή. Ἄν ἀπὸ τὸν ἅγιον Ἰωάννη τὸν Νηστευτὴ κανονίζεται μὲ 40 ἡμερῶν ἀποχὴ ἀπὸ τὴ θεία κοινωνία καὶ ἄλλα ἐπιτίμια ἐκεῖνος ποῦ ἀκουσίως θὰ ἐμέσῃ μετὰ τὴν θεία μετάληψι, πολὺ περισσότερον πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἐφάμαρτη μιὰ καθαρῶς ἐκουσία ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ ἀσφαλῶς προδίδει ἀνευλάβεια καὶ ποῦ ἐνδεχομένως μπορεῖ νὰ γίνῃ αἰτία βεβηλώσεως τῶν μαργαριτῶν ποῦ τυχὸν παρέμειναν μέσα στὸ στόμα ἐκεῖνου ποῦ ἐκοινωνήσε.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ
ΒΙΚΕΝΤΙΟΥ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΝΟΥ*

Νοεμβρίου ια'.

Μνήμην ἐπιτελοῦμεν τοῦ Ἀγίου ἐνδόξου Ἱερομάρ-
τυρος Βικεντίου τοῦ Διακόνου.

ΕΝ Τῷ ΕΣΠΕΡΙΝῳ

Μετὰ τὸν Προοιμιακόν, τὸ «Μακάριος ἀνὴρ». Εἰς
δὲ τὸ «Κύριε ἐκέκραξα» ἰστώμεν στίχους στ', καὶ
ψάλλομεν τὰ ἐξῆς Προσόμοια τοῦ Ἀγίου.

Ἦχος α'. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Τὸν εὐκλεῆ Ἀθλοφόρον καὶ ἀριστέα Χριστοῦ, Βι-
κέντιον τὸν μέγαν, εὐφημήσωμεν πάντες· ἀθλήσας
γὰρ νομίμως ὑπὲρ Χριστοῦ, ὡς Διάκονος ἔνθεος, ὅπου
ὁ Λόγος ἡξίωται κατοικεῖν, ὡς αὐτὸς προαπεφάνητο.

Διακονεῖν προεκρίθης τῇ Ἐκκλησίᾳ Χριστοῦ, Βι-
κέντιε θεόφρον, ὡς φωτὸς θείου πλήρης, καὶ τῆς
διακονίας σου ἀμοιβήν, ἐχομίσω μακάριε, τὸ μαρτυ-
ρῆσαι γενναίως ὑπὲρ Χριστοῦ, τοῦ λαμπρῶς σε μεγα-
λύναντος.

Τὴν ἀρραγῆ πανοπλίαν τοῦ θείου Πνεύματος, στερ-
ρῶς ἐνδεδυμένος, συνεπλάκης ἀνδρείως, ἐχθρῶ τῷ
παλαμναίῳ καὶ τοῦτον εἰς γῆν, τῇ γενναίᾳ ἀθλήσει

* Ποιηθεῖσα ἐν Ἀγίῳ Ὄρει ὑπὸ Γερασίμου Μοναχοῦ Μι-
κραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλη-
σίας, ἐκδίδεται ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

σου, καταβαλὼν ἐδοξάσθης πανευκλεῶς, ἱερώτατε Βικέντιε.

Προσόμοια ἕτερα.

Ἦχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν Μάρτυσι.

Ως Διάκονον ἔνθεον, καὶ ἀήττητον Μάρτυρα, ἱερῶ βαθμῶ τῷ δοθέντι σοι, καὶ ἐνήθλησας στερῶς, διὰ πόθον τοῦ Κτίστου σου. Ὅν ἰκέτευε, ἐκ φθορᾶς καὶ κινδύνων λυτρωθῆναι, τοὺς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας, τὴν ἀεισέβαστον μνήμην σου.

Καὶ πληγαῖς συντριβόμενος, καὶ ξεσμοῖς δαπανώμενος, καὶ Σταυρῷ Βικέντιε ἀναρτώμενος, καὶ τῷ πυρὶ φλογιζόμενος, καὶ πάσαις κυκλούμενος, τῶν δεινῶν ἐπαγωγαῖς, ἀπερίτρεπτος ἔμεινας, καὶ ἀκλόνητος, τῇ καλῇ τοῦ Χριστοῦ ὁμολογίᾳ, οὐ εἰς χεῖρας τὸ σὸν πνεῦμα, ἐν εὐφροσύνῃ παρέδωκας.

Μετὰ τέλος μακάριον, τὸ πολυάθλον σῶμά σου, τῇ θαλάσῃ ἐνδοξε ἐναπέρριπται, ἕπερ προνοία τῇ ἀνωθεν, ἐξεληθὼν ἀλώβητον, ἐπεδόθη εὐλαβῶς, τῇ ὁσίᾳ πρεσβύτιδι· καὶ ἐν οἴκῳ σοι, εὐαγῶς ἰδρυθέντι κατετέθη, ἱαμάτων θεῖα ρεῖθρα, ἀναβλυστάνον τοῖς χρήζουσι.

Δόξα. Ἦχος πλ. β'.

Τῆς εὐσεβείας τὸν λόγον, νουνεχῶς καλλιεργήσας, τὸ πιστεῖ γὰρ τὴν θεῖαν χάριν κληρωσάμενος, ὡς εὐγνώμων δοῦλος, τῷ κλήσει ἀγία σε τιμήσαντι, ἀξίως διηκόνησας Δεσπότη· καὶ πρὸς μαρτυρικούς ἀποδυσάμενος ἄθλους, ἐν αὐτοῖς ἠνδραγάθησας, ὡς στρατιώτης δόκιμος, τοῦ Βασιλέως τῆς δόξης. Ἄλλ' ὦ Βικέντιε μακάριε, στεφηφορῶν Χριστῷ παριστάμενος, μὴ διαλίπης πρεσβεύων, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Ὁ αὐτός.

Τίς μὴ μακαρίσει σε, Παναγία Παρθένε; Τίς μὴ ἀνυμνήσει σου τὸν ἀλόχευτον τόκον; Ὁ γὰρ ἀχρόνως ἐκ Πατρὸς ἐκλάμψας Ἰῶς μονογενής, ὁ αὐτὸς ἐκ σοῦ τῆς Ἀγνῆς προῆλθεν, ἀφράστως σαρκωθεὶς, φύσει Θεὸς ὑπάρχων, καὶ φύσει γενόμενος ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς, οὐκ εἰς δυάδα προσώπων τεμνόμενος, ἀλλ' ἐν δυάδι φύσεων, ἀσυγχύτως γνωριζόμενος. Αὐτὸν ἰκέτευε, σεμνή Παμμακάριστε, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Εἴσοδος, «Φῶς ἰλαρόν», τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας
καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

Προφητείας Ἡσαΐου τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. ΜΓ' 9-14).

Τάδε λέγει Κύριος· Πάντα τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα, καὶ συναχθήσονται ἄρχοντες ἐξ αὐτῶν. Τίς ἀναγγελεῖ ταῦτα; Ἡ τὰ ἐξ ἀρχῆς τίς ἀκουστὰ ποιήσει ὑμῖν; Ἀγαγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν, καὶ δικαιωθήτωσαν καὶ εἰπάτωσαν ἀληθῆ. Γίνεσθέ μοι μάρτυρες, καὶ ἐγὼ μάρτυς, λέγει Κύριος ὁ Θεός, καὶ ὁ παῖς μου, ὃν ἐξελεξάμην, ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε καὶ συνῆτε ὅτι ἐγὼ εἰμι. Ἐμπροσθέν μου οὐκ ἐγένετο ἄλλος Θεός, καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ ἔσται. Ἐγὼ ὁ Θεός, καὶ οὐκ ἔστι πάρεξ ἐμοῦ ὁ σῶζων. Ἐγὼ ἀνήγγειλα καὶ ἔσωσα, ὠνείδισα, καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν Θεὸς ἀλλότριος. Ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες, καὶ ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός. Ἐτι ἀπ' ἀρχῆς ἐγὼ εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος· ποιήσω, καὶ τίς ἀποστρέψει αὐτό; Οὕτω λέγει Κύριος ὁ Θεός, ὁ λυτρούμενος ἡμᾶς, ὁ Ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. Γ' 1-9).

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἄφηται αὐτῶν βάσανος. Ἐδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἢ ἔξοδος αὐτῶν, καὶ ἢ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα· οἱ δὲ εἰσιν ἐν εἰρήνῃ. Καὶ γὰρ ἐν ὄψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἢ ἐλπίς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης. Καὶ ὀλίγα παιδευθέντες, μεγάλα εὐεργετηθῶσονται· ὅτι ὁ Θεὸς ἐπέειρασεν αὐτούς, καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ· ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτούς, καὶ ὡς ὀλοκάρπωμα θυσίας προσεδέξατο αὐτούς. Καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι, καὶ ὡς σπινθῆρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται· κρινοῦσιν ἔθνη, καὶ κρατήσουσι λαῶν, καὶ βασιλεύσει αὐτῶν Κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας. Οἱ πεποithότες ἐπ' αὐτῷ, συνήσουσιν ἀλήθειαν, καὶ οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ· ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπῇ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. Ε' 15-ΣΤ' 3).

Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντίς αὐτῶν παρὰ Ὑψίστῳ. Διὰ τοῦτο λήφονται τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπειᾶς, καὶ τὸ διάδημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς Κυρίου· ὅτι τῇ δεξιᾷ σκεπάσει αὐτούς, καὶ τῷ βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν. Λήφεται πανοπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὀπλοποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἀμυναν ἐχθρῶν· ἐνδύσεται θώρακα, δικαιοσύνην, καὶ περιθήσεται κόρυθα, κρίσιν ἀνυπόκριτον. Λήφεται ἀσπίδα ἀκαταμάχητον, ὁσιότητα· ὄξυνεῖ δὲ ἀπότομον ὀργήν, εἰς ῥομφαίαν· συνεκπολεμήσει δὲ αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονas. Πορεύσονται εὐστοχοὶ βολίδες ἀστραπῶν, καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου τῶν νεφῶν ἐπὶ

σκοπὸν ἀλοῦνται, καὶ ἐκ πετροβόλου θυμοῦ πλήρεις ριφήσονται χάλαζαι. Ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης, ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀποτόμως. Ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως, καὶ ὡς λαΐλαψ ἐκλικμήσει αὐτούς. Καὶ ἐρημώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἀνομία, καὶ ἡ κακοπραγία περιτρέψει θρόνους δυναστῶν. Ἀκούσατε οὖν βασιλεῖς, καὶ σύνετε· μάθετε, δικασταί, περάτων γῆς. Ἐνωτίσασθε οἱ κρατοῦντες πλήθους, καὶ γεγαυρωμένοι ἐπὶ ὄχλοις ἔθνων· ὅτι ἐδόθη παρὰ τοῦ Κυρίου ἡ κράτησις ὑμῖν, καὶ ἡ δυναστεία παρὰ Ὑψίστου.

Εἰς τὴν Λιτήν, Ἰδιόμελα. Ἦχος α'.

Τὸν ἀληθῆ τοῦ Σωτῆρος Διάκονον, τὸν κατὰ Παῦλον πολιτευσάμενον, Βικέντιον τὸν ἐνδοξον, ἀσματικῶς τιμήσωμεν· τὸ γὰρ μυστήριον τῆς πίστεως, ἐναρέτοις τρόποις ἐκφαίνων, τῷ οἰκείῳ αἵματι, τὴν δεδομένην ἀξίαν ἐβεβαίωσε· πρὸς ἀθλήσεως γὰρ πόνους, θείῳ ἔρωτι ἀλούς, ἀνδρείως ἐχώρησε, καὶ ἐν αὐτοῖς νομίμως ἠγωνίσαστο· καὶ νῦν τῆς ἄνω δόξης κατατρυφῶν, ἀπαύστως πρεσβεύει, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἦχος β'.

Τῶν μαρτυρικῶν σου καμάτων, τὰς ἀριστείας γεραίρομεν, Ἱερομάρτυς Βικέντιε· ὑπερφυῶς γὰρ ἠγωνίσω, ὡς ὀλοτρόπως ἐνδημῶν τῷ Χριστῷ, καὶ τὸν ἐχθρὸν κατέπληξας, τῇ στερέροτάτῃ ἀθλήσει σου· ὡς γὰρ ἄλλου πάσχοντος, διέκεισο πολυάθλε, ἐν τῷ πικρῶς τιμωρεῖσθαί σε· ὅθεν πάντων ἀνώτερος, γεγονῶς τῇ χάριτι, τρόπαιον μέγα ἔστησας, κατὰ τῶν ἀντιπάλων· Χριστὸς γὰρ ὄν ἐδόξασας, λαμπρῶς σὲ ἐθαυμάστωσε.

Ἦχος γ'.

Τίς μὴ θαυμάσει Βικέντιε, τῆς ἱερᾶς σου ἀθλήσεως, τὰ εὐκλεῆ ἀνδραγαθήματα; οὐ γὰρ νεότητος ἄνθος,

οὐ τυράννων θωπεῖαι καὶ ἀπειλαί, οὐδὲ ποικίλων τιμωριῶν ἰδέαι, τῆς πρὸς Χριστὸν ἀγάπης, χωρίσαι σε ἴσχυσαν· ὡς οὐδὲν γὰρ πάντα λελόγισαι, ἵνα Χριστὸν κερδήσῃς, ὃν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἔστερξας· διὸ καὶ νικηφόρος ἐν πᾶσιν ἀναφανείς, χαρμονικῶς μετέστης, πρὸς τὰ ἄνω βασιλεία, τὸν μισθὸν τῶν πόνων σου κομιζόμενος.

Ἦχος δ'.

Ως καλῶς διακονήσας, τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, δόξαν ἄρρητον περιεποιήσω, ἐξ ἀθλητικῶν ἀγῶνων Βικέντιε. Ὅντως μακάριος σὺ εἶ, ὅτι τὸν ἀληθῆ μαργαρίτην, πάντα πωλήσας, θαυμαστῶς ὠνήσω, μαρτυρικῶς διαπρέψας. Καὶ νῦν τοῦ πόθου σου εὐρῶν τὸ πέρας, ἀνακεκαλυμμένως βλέπεις, ὧν πρόην τὰς ἐμφάσεις ἐκέκτησο. Αὐτῶν καὶ ἡμᾶς ἀξίωσον, ταῖς θεοδέκτοις ἱκεσίαις σου.

Δόξα. Ὁ αὐτός.

Τὸν ἐν Μάρτυσι Διάκονον, Βικέντιον τὸν θεῖον, μαρτυρικοῖς ἐπαίνοις ἐγκωμιάσωμεν· τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος, τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἐναντίον τυράννων ὡμολόγησε, καὶ τὸ σωτήριον αὐτοῦ πάθος, οἰκείοις μέλεσιν ἐδόξασε· διὸ τῆς δόξης αὐτοῦ, ὡς τῶν παθημάτων σύμμορφος, ἐνδίκως ἡξίωται, ἀπαύστως ἱκετεῦον, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ε'κ παντοίων κινδύνων τοὺς δούλους σου φύλαττε, εὐλογημένη Θεοτόκε, ἵνα σὲ δοξάζωμεν, τὴν ἐλπίδα τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Εἰς τὸν Στίχον, Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἦχος πλ. α'. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Χαίροις ὁ Ἀθλητῆς τοῦ Χριστοῦ, τῶν Διακόνων τὸ φαιδρὸν ἐγκαλλώπισμα, Μαρτύρων ἡ εὐκοσμία, ὁ καθαιρέτης ἐχθροῦ, ὁ στεφῆρῶς ἀθλήσας ὡσπερ ἄσαρκος, Βικέντιε ἔνδοξε, εὐσεβῶν ἀγαλλίαμα, Εὐαγγελίου, κλῆμα ὄντως τὸ εὐφορον, προβαλλόμενον, διὰ πόνων ἀθλήσεως, βότρυας ἀποστάζοντας, τὸ γλεῦκος τῆς χάριτος, καὶ ἀμβροσίας τὸ νέκταρ, πιστῶν εὐφραῖνον τὸ πλήρωμα. Χριστὸν ἐκδυσώπει, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι, τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει.....

Χαίροις ὁ Ἀθλητῆς τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀριστεύσας μαρτυρίου τοῖς σκάμμασι, καὶ ἅπασαν ἐκνευρίσας, τῶν διωκτῶν τὴν ἰσχύν, τῇ ἀκαταπλήκτω καρτερία σου, Βικέντιε ἔνδοξε, Ἐκκλησίας τὸ στήριγμα, τῶν Ἀσωμάτων, ἀληθῶς ἰσοστάσιε, σκευὸς πάγχρυσον, δωρεῶν τῶν τῆς χάριτος· ἄνθος τὸ εὐωδέστατον, ὁσμὴν θείας γνώσεως, ἀθλητικῶς διαπνεῦσαν, τοῖς ἐν τῇ πλάνῃ ὑπάρχουσι. Χριστὸν ἐκδυσώπει, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι, τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.

Χαίροις ὁ Ἀθλητῆς τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὑπομείνας ἀνδρικῶς τὰ ἐπίπονα· τὰς ξέσεις τὰς τῆς σαρκὸς σου, καὶ ἐξαρθρώσεις πικράς, καὶ τῶν στέρνων Μάρτυς τὴν κατάφλεξιν, Βικέντιε ἔνδοξε, καὶ Σταυροῦ τὴν ἀνάρτησιν, τὰς μαστιγώσεις, καὶ τὸν βίαιον θάνατον, δι' οὗ μέτοχος, ἀθανάτου φαιδρότητος, ὄφθης ἀγαλλιῶμενος, καὶ θείας ἐλλάμψεως, καὶ συναυλίας τῆς ἄνω, σὺν Ἀθλοφόροις γηθόμενος, μεθ' ὧν ἐκδυσώπει, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι, τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα. ᾠχος δ'.

Τὸν θεοπρεπῆ σου βίον μακάριε, τοῖς ὑπὲρ Χριστοῦ ἀγωνίσμασι, λαμπρότερον εἰργάσω Βικέντιε· οὐ μόνον γὰρ ἐν λόγῳ, πολλῶ δὲ μᾶλλον δι' ἔργων, τῆς εὐσεβείας τὴν λαμπρότητα, ὑπὲρ ἥλιον πᾶσιν, ἐν τῷ ἀθλεῖν ὑπέδειξας· ὅθεν ὁ πάντων Κύριος, ὁ τῶν ἀγώνων βραβευτής, ἐν ἑαυτῷ σε εἰσωκίσατο εἰπών· Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου· καὶ πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν, Μάρτυς ἀξιάγαστε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Νεῦσον παρακλήσεσι, σῶν ἱκετῶν Πανάμωμε, παύουσα δεινῶν ἡμῶν ἐπαναστάσεις, πάσης θλίψεως ἡμᾶς ἀπαλλάττουσα· σὲ γὰρ μόνην ἀσφαλῆ, καὶ βεβαίαν ἀγκυραν ἔχομεν, καὶ τὴν σὴν προστασίαν κεκτήμεθα. Μὴ αἰσχυρθῶμεν, Δέσποινα, σὲ προσκαλούμενοι· σπεῦσον εἰς ἱκεσίαν, τῶν σοὶ πιστῶς βοώντων· Χαῖρε, Δέσποινα, ἡ πάντων βοήθεια, χαρὰ καὶ σκέπη, καὶ σωτηρία τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

«Νῦν ἀπολύεις», τὸ Τρισάγιον καὶ τὸ Ἀπολυτίκιον.

ᾠχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Θεῶ ανακείμενος, ἀπὸ παιδὸς εὐσεβῶς, Διάκονος ἔνθεος, τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ἐδείχθης Βικέντιε· ὅθεν καὶ μαρτυρίου, τοὺς ἀγῶνας ἀνύσας, ὥφθης τῶν αἰώνιων, ἀγαθῶν κληρονόμος· ἐν οἷς τῶν μεμνημένων σου, ἀπαύστως μνημόνευε.

Θεοτοκίον.

Τὸ ἀπ' αἰῶνος ἀπόκρυφον, καὶ Ἀγγέλοις ἄγνωστον μυστήριον, διὰ σοῦ Θεοτόκε, τοῖς ἐπὶ γῆς πεφανέρωται· Θεὸς ἐν ἀσυγχύτῳ ἐνώσει σαρκούμενος, καὶ

Σταυρὸν ἐκουσίως, ὑπὲρ ἡμῶν καταδεζόμενος· δι' οὗ ἀναστήσας τὸν Πρωτόπλαστον, ἔσωσεν ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΟΝ

Μετὰ τὴν α' Στιχολογίαν, Κάθισμα.

Ἦχος α'. Τὸν τάφον σου Σωτήρ.

Η γώνισαι στεφρῶς, καὶ καθεῖλες τὸν ὄφιν, καὶ ἔλαβες λαμπρῶς, ἐκ χειρὸς τοῦ Κυρίου, τῶν ἄθλων σου τὰ ἔπαθλα, καὶ τῆς νίκης τὸν στέφανον· ὅθεν σήμερον, ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἐορτάζει σου, τὴν ἀξιέπαινον μνήμην, Βικέντιε ἔνδοξε.

Θεοτοκίον.

Θ εὐὸν σωματικῶς, Θεοτόκε τεκοῦσα, ἐδείχθης ἀληθῶς, οὐρανῶν πλατυτέρα, καὶ κόσμον ἀνεκαίνισας, καὶ τὴν φύσιν οὐράνωσας, τὴν ἀνθρώπινον, τῇ σῇ ἀρρήτῳ κυήσει· ὅθεν πάντες σε, ὡς σωτηρίας κρηπίδα, ὑμνοῦμεν Πανύμνητε.

Μετὰ τὴν β' Στιχολογίαν, Κάθισμα.

Ἦχος γ'. Τὴν ὠραιότητα.

Τὸ ἀκατάπληκτον, τῆς παρρησίας σου, καὶ τὸ ἀήτητον, τῆς εὐσθενείας σου, καταπλαγεῖς ὁ δυσμενεῖς, αἰκίας ποικιλοτρόπους, σοὶ ἐπανετείνοτο, τῆς ψυχῆς σου καθάψασθαι, δολερῶς πειρώμενος, ἀλλ' ἠσχύνθη καὶ πέπτωκε, τῇ σῇ ἀπεριτρέπτῳ ἀνδρείᾳ, δι' ἧς νικηφόρος ὠφθης ἄριστος.

Θεοτοκίον.

Τὸν ἀπερίληπτον, καὶ ὑπερούσιον, σάρκα γενόμενον, δι' ἀγαθότητα, ἐκ τῶν αἱμάτων σου φρικτῶς, ἐκύησας τοῖς ἀνθρώποις. Αὐτὸν καθικέτευε, ὡς Υἱὸν σου καὶ Κύριον, δοῦναι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν, ἰλασμόν καὶ συγχώρησιν, καὶ ἔλεος καὶ χάριν Παρθένε· σὺ γὰρ ἡμῶν ἡ προστασία.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον, Κάβισμα.

Ἦχος δ'. Ὁ ὑψωθείς ἐν τῷ Σταυρῷ.

Ε'νδεδυμένος τὴν στολὴν τὴν ἀγίαν, πρὸς μαρτυρίου παρετάξω ἀγῶνας, τὴν τοῦ Χριστοῦ ἰσχὴν περιζωσάμενος· ἔθεν ἐθριάμβευσας, τὴν καχέσπερον πλάνην, καὶ λαμπρῶς ἐδόξασας, εὐσεβείας τὴν χάριν, τροπαιοφόρε Μάρτυς ἀληθῶς· ἔνθεν ἀξίως, θεόθεν δεδόξασαι.

Θεοτοκίον.

Τὸν συνοχέα τῶν ἀπάντων καὶ Κτίστην, ἐν ταῖς ἀγκάλαις σου κρατοῦσα ὡς βρέφος, τὴν τῶν βροτῶν οὐσίαν ἐνδυσάμενον, θρόνος ἡλιόμορφος, καὶ περίβλεπτος ὄφθης, ὃν περ περιέπουσιν, ἀσωμάτων αἰ τάξεις, Εὐλογημένη Ἀχραντε Ἀγνή· διὸ ὑμνοῦμεν, τὴν ἀρρήτον δόξαν σου.

Τὸ ἀ' ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου καὶ τὸ Προκείμενον.

Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει, καὶ ὡσεὶ κέδρος ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται.

Στίχ. Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἀγίοις αὐτοῦ.

Εὐαγγέλιον Μαρτυρικόν.

Ὁ Ν'. Δόξα. Ταῖς τοῦ Ἀθλοφόρου.

Καὶ νῦν. Ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Ἰδιόμελον. Ἦχος πλ. β'.

Στίχ. Ἐλέησον με ὁ Θεός....

Βικέντιε ἔνδοξε, ὁ τοῦ Σωτῆρος λαμπρὸς Διάκονος, καὶ Ἀθλητῆς δοκιμώτατος, σὺν τοῖς ἄνω λειτουργοῖς, Χριστῷ παριστάμενος, μὴ διαλίπης καθικετεύειν, πάσης βλάβης ῥύεσθαι, τοὺς ἐορτάζοντας τὴν μνήμην σου.

Σῶσον ὁ Θεὸς τὸν λαόν σου....

Εἶτα οἱ Κανόνες, τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Ἀγίου. Κανῶν τοῦ Ἀγίου, οὗ ἢ Ἀκροστιχίς·

Αἶνόν σοι Βικέντιε προσφόρως πλέκω. Γερασίμου.

Ῥδὴ α'. Ἦχος πλ. δ'. Ὑγρὰν διοδεύσας.

Ακτῖσι λαμπόμενος νοηταῖς, Βικέντιε Μάρτυς, τῆς Τριάδος τῆς Παντουργοῦ, σοφίας ἀμάρυγμά μοι λάμψον, ὡς ἂν αἰνέσω τὴν θείαν σου ἄθλησιν.

Ιλύος ἀπάσης τῶν γεηρῶν, καθαρὰν τηρήσας, τὴν ψυχὴν σου ἀπὸ παιδός, σκεῦος ἐκλεκτὸν τῆς ἐπιπνοίας, τοῦ Παρακλήτου ἐδείχθης Βικέντιε.

Νομίμως ἀθλήσας ὑπὲρ Χριστοῦ, ἀνόμους καθεῖλες, καρτερίᾳ τῶν αἰκισμῶν· διὸ τῷ στεφάνῳ σε τῆς νίκης, ὁ ἀθλοθέτης λαμπρῶς ἐστεφάνωσε.

Ο χάριτι θείᾳ διακονεῖν, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τῇ ἀγίᾳ προχειρισθείς, Μαρτύρων ἰσότημος ἐδείχθης, μαρτυρικῶς ἀριστεύσας Βικέντιε.

Θεοτοκίον.

Ν αὐτὸς φωτοφόρος χωρητικός, ἐδείχθης Παρθένη, τοῦ τῶν ὅλων Δημιουργοῦ· ἐν σοὶ γὰρ ἠϋλίσθη ἀπορρήτως, σωματωθεὶς ἐξ ἀχράντων αἱμάτων σου.

ᾠδὴ γ'. Σὺ εἶ τὸ στερέωμα.

Σ τόμα σου τὸ ἅγιον, ἐπὶ τοῦ βήματος ἠνοιξας, τῶν δυσσεβῶν, καὶ γλώσση εὐσήμῳ, τὸν Χριστὸν ὡμολόγησας.

Ο ἴλην τὴν διάνοιαν, πρὸς τὸν Χριστὸν μεταθέμενος, τῶν χαλεπῶν, Μάρτυς οὐκ ἠσθάνου, αἰκισμῶν καὶ στρεβλώσεων.

Ι ἴσχυσας Βικέντιε, ὑπενεγκεῖν ὡς ἀσώματος, ἐν τῇ σαρκί, πικρὰς τιμωρίας, ἐν Χριστῷ δυναμούμενος.

Β άψας τοῖς σοῖς αἵμασι, Μεγαλομάρτυς Βικέντιε, τὴν σὴν στολήν, ταύτην λαμπροτέραν, ἀπειργάσω ἐν Πνεύματι.

Θεοτοκίον.

Ι ἴασιν καὶ λύτρωσιν, τῇ ἀσθενούσῃ καρδίᾳ μου, βλύσον Ἀγνή, ἡ τεκοῦσα κόσμῳ, τὸν Σωτῆρα καὶ Κύριον.

Κάθισμα. ᾠχος δ'. Ταχὺ προκατάλαβε.

Α ἴγῳσιν ἀθλήσεως, καταβαλὼν τὸν ἐχθρόν, Μαρτύρων κεκόσμησαι, τῇ δωρεᾷ εὐκλεῶς, τρισμάκαρ Βικέντιε· σὺ γὰρ καταπαλαίσας, δυσμενῶν τὴν μανίαν, ὄφθης τροπαιοφόρος, τοῦ Χριστοῦ τῇ δυνάμει· ᾧ πρέσβευε Ἀθλοφόρε, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Σαρκὸς ἀρρώσθηματι, διηνεκῶς ὁμιλῶν, ψυχῆς τοῖς παθήμασι, καταδουλοῦμαι οἰκτρῶς, ματαίῳ φρονήματι ἔρισιν ἐγκυχωμαι, καὶ ἐννοίαις αἰσχίστοις· Σὺ οὖν βελτίωσόν με, τῷ τοῦ κρείττονος φόβῳ, Παρθένε Θεοτόκε, ἀνθρώπων βοήθεια.

ᾠδὴ δ'. Εἰσακήκοα Κύριε.

Κοσμικῆς πάσης σχέσεως, ὀλικῶς μακρύνας πόνους ἀθλήσεως, μετετέθης ἀγαλλόμενος, πρὸς τὰ ὑπερκόσμια σκηνώματα.

Εν Σταυρῷ ἀναρτώμενος, καὶ ποικίλοις πόνους κατατεινόμενος, ὤφθης σύμμορφος Βικέντιε, τοῦ διὰ Σταυροῦ ἡμᾶς ζωώσαντος.

Νόμῳ θείῳ πειθόμενος, τῶν ἀνόμων ἔλυσας τὰ φρυάγματα, στερεότατῳ σου φρονήματι, καὶ τῇ ἀνευδότη καρτερίᾳ σου.

Τῷ πυρὶ φλογιζόμενος, ἀνθραξ εὐσεβείας ὤφθης Βικέντιε, καὶ τὴν ὕλην κατενέπρησας, εἰδωλοματίας τῇ ἀθλήσει σου.

Θεοτοκίον.

Γ'ατρὸν ἢ κησασα, καὶ Σωτῆρα πάντων Χριστὸν τὸν Κύριον, ἴασαί μου τὰ ἀλγήματα, τῆς ψυχῆς Παρθένε καὶ τοῦ σώματος.

ᾠδὴ ε'. Φώτισον ἡμᾶς.

Ε'στης ἀκλινῆς, πρὸ τοῦ βήματος Βικέντιε, παρὰ νόμου δικαστοῦ διὰ Χριστόν, κατακρίνων τὴν ἐκείνου ἀθεότητα.

Πλήρης ὢν φωτός, ὡς Διάκονος θεόληπτος, ἀπημαύρωσας ἐχθρῶν τῶν δυσμενῶν, καὶ τὰς ὄψεις καὶ τὸ φρόνημα Βικέντιε.

Ρήμασι τοῖς σοῖς, καὶ ψυχῆς τῷ παραστήματι, καταπέπτωκεν εἰς γῆν ἐμβροντηθεῖς, ὁ διώκων σε ἐχθρὸς Μάρτυς Βικέντιε.

Οῖσιν ἠγάπησας γαληνῶ, τῆς ζωῆς τῆς ὑπὲρ ἔννοιαν, εὐπλοήσας ἐν πελάγει τῶν δεινῶν, προσωρμίσθης θείῳ Πνεύματι Βικέντιε.

Θεοτοκίον.

Σκῆνωμα Θεοῦ, φωταυγές καὶ θεοκόσμητον, Θεοτόκε τῶν Ἀγγέλων ἡ χαρά, τὴν ψυχὴν μου σκευῶς ἔργασαι τῆς χάριτος.

Ῥδὴ στί. Ἰλάσθητί μοι Σωτήρ.

Φωστῆρά σε νοητόν, τῆς εὐσεβείας γινώσκομεν, ἀπὸ Δυσμῶν Ἀθλητά, τῷ κόσμῳ ἐκλάμψαντα, καὶ ταῖς τῶν ἀγώνων σου, μυστικαῖς ἀκτῖσι, τοὺς πιστοὺς καταλαμπρύνοντα.

Ο μυστηρίων Χριστοῦ, Διάκονος ἐνθεώτατος, Βικέντιε ἱερέ, Μαρτύρων ἀγλάϊσμα, τοὺς πανηγυρίζοντας, τὴν σεπτὴν σου μνήμην, πάσης βλάβης διαφύλαττε.

Ρέοντων τὸ εὐτελές, νοῖ τελείῳ κατέλιπες, καὶ πόνοις ἀθλητικοῖς, πρὸς μόνον τὰ ἄρβρευστα, ἐμφρόνως ἠτένισας, ὧν καὶ ἠξιώθης, εὐκλεῶς ἀγωνισάμενος.

Θεοτοκίον.

Ως Μήτηρ τοῦ Λυτρωτοῦ, καὶ Ποιητοῦ πάσης κτίσεως, Θεογεννητορ Ἀγνή, κακίας με λύτρωσαι, τῆς τοῦ πολεμήτορος, καὶ τῷ θείῳ φόβῳ, τὴν καρδίαν μου καθήλωσον.

Κοντάκιον. Ἦχος β'. Τοῖς τῶν αἱμάτων σου.

Τοῦ μαρτυρίου ἀνύσας τὸν δίαυλον, καὶ τοῦ Σωτῆρος δοξάσας τὸ ὄνομα, Μεγαλομάρτυς Βικέντιε ἔνδοξε, τῇ παρ' αὐτοῦ ἐδοξάσθης λαμπρότητι· ᾧ πρέσβευε ὑπὲρ τῶν τιμώντων σε.

Ὁ Οἶκος.

Ἀπὸ νεότητος σοφέ, Χριστῷ ἀκολουθήσας, τῇ ἀπαρνήσει τῶν τερπνῶν, ἐν γῆ καὶ σφαλλομένων, κατεφωτίσθης τὴν ψυχὴν, τοῦ Παρακλήτου τῷ φωτί, ὡς ἀρετῶν ταμεῖον. Ὅθεν τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, Διάκονος θεοειδῆς γενόμενος, πρὸς ἀθλητικούς ἀγῶνας, ἐν καρτερότητι ψυχῆς, προθύμως ἀπεδύσω· δι' ὧν τῶν μὲν ἀντικειμένων ἡμῖν, τὴν πλάνην ἤσχυνας, τοῦ δὲ Σωτῆρος τὸ ὄνομα ἐδόξασας, παρ' οὗ ἐπαξίως δεδόξασαι· ᾧ πρέσβευε ὑπὲρ τῶν τιμώντων σε.

Συναξάριον.

Τῇ ΙΑ' τοῦ αὐτοῦ μηνός, Μνήμη τοῦ Ἀγίου Ἱερομάρτυρος Βικεντίου τοῦ Διακόνου.

Στίχοι.

Βληθεὶς ὁ Βικέντιος ἐν φρουρᾷ φέρει·
Λυθεὶς δὲ φρουρᾶς σαρκικῆς, ἄνω τρέχει.

Οὗτος ὁ Ἅγιος Μάρτυς Βικέντιος, ἐν Αὐγουστοπόλει τῆς Ἰσπανίας ὑπάρχων, καὶ διδάσκων τὸν λαὸν μετὰ τοῦ Ἐπισκόπου Ἰλαρίου (ἢ Οὐαλλερίου), Διάκονος ὢν, κρατηθέντες ἀμφοτέρω, ἤχθησαν παρὰ τὸ Βῆμα Δατιανοῦ τοῦ ἄρχοντος. Ὅς αὐτίκα σιδήροις αὐτοὺς περιθεῖς, εἰς πόλιν Βαλεντίαν ἀχθῆναι κελεύει, καὶ δυσωδεστάτῃ φρουρᾷ καθειροθῆναι. Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας ἐξαγαγὼν τὸν Βικέντιον, κελεύει ξέεσθαι, καὶ σταυρῶ καταπηγνύσθαι, καὶ κατὰ μέλος αἰκίζεσθαι· ἐκεῖθεν τε ἀποσπασθεῖς, στρεβλοῦται, καὶ μαστίζεται, καὶ τὰς πλευρὰς κατακαίεται. Ἐξαρθρὸς δὲ γενόμενος ὅλος, ράβδους σιδηρᾶς πυρωθείσας ἐπὶ τοῦ στήθους δέχεται. Καὶ ἀπορορφεῖς ἐν τῇ φυλακῇ, βοηθείας θείας καὶ ἀγγελικῆς ἀξιούται, καὶ αὐτίκα τῷ Θεῷ τὸ πνεῦμα παρατίθεται.

Ταῖς αὐτοῦ ἀγίαις πρεσβείαις, ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς.
Ἄμην.

Ῥοδὴ ζ'. Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας.

Σβέσας ρεῖθροις αἱμάτων, τὴν πυρὰν ἀσεβείας τὴν ἐπηρμένην σοφέ, ἐφλέχθης τὰς πλευρὰς σου, τῇ παρανόμῳ κρίσει, ταῖς λαμπάσι Βικέντιε, ἀναβοῶν τῷ Χριστῷ· Εὐλογητὸς εἶ Σῶτερ.

Πυρωθεῖς τὴν ψυχὴν σου, τῷ πυρὶ ὅπερ ἦλθε βαλεῖν Χριστὸς ἐπὶ γῆς, σιδήροις πυρωθεῖσι, τὰ στέρνα διεπάρης, καὶ γενναίως ὑπέμεινας, ἀναβοῶν τῷ Χριστῷ· Εὐλογητὸς εἶ Σῶτερ.

Λαμπρυνθεῖς τὴν καρδίαν, τῷ φωτὶ τῷ ἀδύτῳ τῆς θείας χάριτος, τὸ σκότος τῶν βασάνων, διήλθες ἀπροσκόπτως, καὶ πρὸς φῶς ἐξεδήμησας, τῆς ἀνεσπέρου ζωῆς, Βικέντιε θεόφρον.

Εν εἰρικτῇ κεκλεισμένος, ἐμφανείας Ἀγγέλων κατηξιώθης λαμπρῶς, Βικέντιε θεόφρον, μεθ' ὧν καὶ ἀνεβόας, τῷ ἰσχύν σοι παρέχοντι· Ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν, Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Θεοτοκίον.

Κρίνον ὄφθης εὐῶδες, ἀκανθῶν ἀνά μέσον καὶ ἄνθος
εὖοσμον, τῶν κοσμικῶν κοιλάδων, τῷ ζωοδότῃ
Λόγῳ, Θεοτόκε ἀμίαντε· πρὸ τῶν αἰώνων καὶ γάρ,
Κυρίῳ προωρίσθης.

ᾠδὴ η΄. Τὸν ἀναρχον Βασιλέα.

Ὡς ἄσαρκος τοὺς ξεσμούς τῆς σαρκός σου, ὑπέ-
μεινας καὶ λοιπὰς τιμωρίας, πρὸς μόνας ἀφορῶν,
Βικέντιε παμμάκαρ, τὰς ἄνω ἀντιδύσεις.

Γνωρίσας σου τὸ ἀνένδοτον Μάρτυς, ὁ τύραννος κο-
λακείαις ἐχρῆτο, ψυχὴν σου τὴν στερβάν, Βικέντιε
μαλάξαι, ἀλλ' ἤττηται εἰς τέλος.

Ε΄φήπλωσαι ἐν εἰρικτῇ τεταμένος, Βικέντιε ἀπηγῶς
ἐπ' ὀστράκων, ἀλλ' εὖρες ἐν αὐτῇ, πεποθημένον
τέλος, ὡς Μάρτυς τοῦ Κυρίου.

Ρυσθῆναί με νοσημάτων παντοίων, καὶ θλίψεων καὶ
παθῶν ἀκαθάρτων, Βικέντιε σοφέ, καὶ πολλαπλῶν
πταισμάτων, τὸν Κύριον δυσώπει.

Θεοτοκίον.

Α΄νύμφευτε Θεοτόκε Μαρία, βοήθεια τῶν ἀνθρώπων
καὶ σκέπη, βελῶν τοῦ πονηροῦ, σκέπασον τὴν
ψυχὴν μου, καὶ σῶσόν με τὸν ἀχρεῖον.

ᾠδὴ θ΄. Κυρίως Θεοτόκον.

Σαρκός σου τῆς τιμίας, ἐν τέλει τῶν ἀγώνων, ἀπο-
λυθεὶς στεφεφόρος Βικέντιε, πρὸς τὰς μονὰς τὰς
αὐλοῦς χαίρων ἀνέδραμες.

Ι'δόντες σου τὸ σῶμα, κατηγλαϊσμένον, ἐν τῇ θαλάσῃ αὐτὸ Μάρτυς ἔρριψαν, οἱ ἀσεβεῖς ἀλλ' ἐκεῖθεν πιστοῖς δεδώρηται.

Μυρίσασα ἀξίως, ἡ σεμνὴ πρεσβύτις, τὸ εὐκλεές σου Βικέντιε λείψανον, ἐν ἱερῷ αὐτὸ τόπῳ Μάρτυς κατέθετο.

Ο'λόφωτος ταῖς θείαις, πέλων λαμπηδόσιν, Ἱερομάρτυς Βικέντιε ἔνδοξε, τὴν σκοτισθεῖσαν ψυχὴν μου λάμπρυνον δέομαι.

Θεοτοκίον.

Υ'δάτων ἀπωλείας, σῶσόν με Παρθένε, ἡ τὸ ἀλλόμενον ὕδωρ πηγάσασα, καὶ πρὸς ζωὴν αἰωνίαν ἴθυνον δέομαι.

Ἐξαποστειλάριον. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Ε'ν Διακόνους ἄριστος, καὶ Μάρτυς ἀκαθαίρετος, τοῦ Βασιλέως τῆς δόξης, Βικέντιε ἀνεδείχθης, ἐχθροῖς παραταξάμενος, καὶ τούτους τροπώσάμενος, τῇ καρτερᾷ ἀθλήσει σου· διὸ διπλῶ ἐκοσμήθης, στεφάνῳ παρὰ Κυρίου.

Θεοτοκίον.

Θεὸν τὸν Ὑπερούσιον, ἐκ τῶν ἀγγῶν αἱμάτων σου, οὐσιωθέντα ἀτρέπτως, τὸ καθ' ἡμᾶς Θεοτόκε, ἀφθόρως ἀπεκύησας, καὶ γάλακτι ἐξέθρεψας. Ὁν ἐκτενωῶς ἰκέτευε, ἐκδυσωποῦμέν σε Κόρη, ὑπὲρ ἡμῶν τῶν σῶν δούλων.

Εἰς τοὺς Αἴνους.

Ἴστώμεν στίχους δ' καὶ ψάλλομεν τὰ ἐξῆς Προσόμοια.

Ἦχος δ'. Ἐδωκας σημείωσιν.

Ολον σου τὸ φρόνημα, τὸ τῆς σαρκὸς καθυπέταξας,
τῇ ψυχῇ σου Βικέντιε· ἐντεῦθεν θεάρεστον, βε-
βίωκας βίον, καὶ κρίσει τῇ θείᾳ, ὄφθης Διάκονος σεπτός,
τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ μακάριε, καὶ Μάρτυς ἀπαρά-
τρεπτος, καὶ στρατιώτης ἀήττητος, τοῦ Παντάνακτος
πέφηνας, ἐναθλήσας στεῤῥότατα.

Βήματι παρέστηκας, Δατιανοῦ τοῦ παράφρονος,
ἀπτοήτω φρονήματι, καὶ τοῦτον κατέπληξας, τῇ
σῇ παρῤῥησίᾳ, καὶ τῇ καρτερίᾳ, τῶν πολυτρόπων αἰ-
κισμῶν, δι' ὧν Κυρίου λαμπρῶς ἐδόξασας, τὸ πάθος
τὸ ζωήρῃτον, ἐν τοῖς οἰκείοις σου μέλεσιν, Ἀθλοφόρε
Βικέντιε, πρεσβευτὰ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Ἔσεις τὰς τοῦ σώματος, τὰς πυρακτώσεις τὰς μά-
στιγας, τοῦ Σταυροῦ τὴν προσήλωσιν, στέρνων τὴν
διάτρησιν, καὶ τὰς ἐξαρθρώσεις, καὶ τοὺς ὑπολοιίπους,
ποικιλοτρόπους αἰκισμούς, ἀνδρειοτάτῃ γνώμῃ ὑπέ-
μεινας, Βικέντιε μακάριε, τῶν Ἀσωμάτων ἐφάμιλλε,
Διακόνων ὠραῖσμα, καὶ Μαρτύρων ἀγλαῖσμα.

Σῶμά σου τὸ ἅγιον, μετὰ τὸ τέλος τὸ ἔνθεον, τῇ
θαλάσῃ ἀπέρριπται, ἀλλ' ἐκεῖθεν δέδοται, ἀσινές
καὶ σῶον, τῇ χέρσῳ θεόφρον, ἐπιστασία σου σεπτῇ, καὶ
κατετέθη ἐν οἴκῳ θείῳ σου, ὅν περ πιστοὶ ἀνήγειραν,
εἰς δόξαν σὴν τε καὶ αἰνεσιν, Ἀθλοφόρε Βικέντιε, πρε-
σβευτὰ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Δόξα. Ἦχος πλ. α΄.

Ιερομάρτυς Βικέντιε, τίς σου κατ' ἄξιαν, ἐπαινέσεται τὴν ἄθλησιν; ὑπὲρ φύσιν γὰρ ἠγωνίσω, σεαυτὸν ἀπαρνησάμενος, καὶ μόνον τοῦ Χριστοῦ τὴν δόξαν, ὀλοτρόπως ποθήσας· ὑπὲρ αὐτῆς γὰρ μέχρις αἵματος, πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀντικατέστης, τῷ πονηρῷ διώκτῃ ἀνταγωνιζόμενος. Ἄλλ' ὡς θείων δωρεῶν ἀπολαύων, μὴ παύσῃ ὑπὲρ ἡμῶν δεόμενος, τῶν πιστῶς τελούντων σου τὸ μνημόσυνον.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Μακαρίζομέν σε, Θεοτόκε Παρθένε, καὶ δοξάζομέν σε, οἱ πιστοὶ κατὰ χρέος, τὴν πόλιν τὴν ἄσειστον, τὸ τεῖχος τὸ ἀρρήκτον, τὴν ἀρραγῆ προστασίαν, καὶ καταφυγὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Δοξολογία μεγάλη καὶ Ἀπόλυσις.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν.

Τὰ Τυπικά, οἱ Μακαρισμοί, καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ Ἁγίου ἢ γ' καὶ σ' ᾠδῆ.

Ἀπόστολον καὶ Εὐαγγέλιον τῆς 26ης Ὀκτωβρίου.

Κοινωνικόν. «Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον.....».

Μεγαλυνάριον.

Χαίροις Διακόνων ἢ καλλονή, Βικέντιε μάκαρ, ὁ ἀθλήσας ὑπὲρ Χριστοῦ, καὶ τὰς ἀνυποίστους, βασάνους ὑπομείνας· διὸ καὶ τῶν βραβείων τῆς δόξης ἔτυχες.

Δίστιχον.

Βικέντιε πρόσδεξαι τὸν δε τὸν ὕμνον
Ὅν σοι Γεράσιμος θερμῶς ἐξυφαίνει.

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Τὸ «Εὐαγγέλιο» τῆς ἁμαρτίας

Στοὺς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας, ἀκούεται μιὰ μαρτυρία ὑπὲρ τῶν δύο Ἀποστόλων, τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σίλα. «Ἐγένετο δέ», γράφει ὁ ἱερός Λουκᾶς, «πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνος ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἧτις ἐργασίαν πολλήν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. Αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλα, ἔκραζε λέγουσα· οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας» (Πράξ. 1στ', 16-18). Παράδοξο κι' ἀναπάντεχο τὸ φαινόμενο. Τὰ λόγια αὐτὰ βγαίνουν ἀπὸ τὸ στόμα ἑνὸς ἀνθρώπου, τῆς ἀξιολύπητης ἐκείνης δούλης. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δικά της. Ἀνήκουν στὸ πονηρὸ πνεῦμα, ποὺ φώλιαζε μέσα της. Εἶναι λόγια τοῦ δαίμονος. Κι' ὅμως δὲν περιέχουν παρὰ τὴν ἀλήθεια. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ὁ Παῦλος κι' ὁ Σίλας — λέγει ὁ δαίμων — εἶναι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου καὶ μᾶς φανερώνουν τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας. Καὶ δὲν γίνεται αὕτη ἢ μαρτυρία μία μόνη φορά. Γίνεται «ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας». Δὲν εἶναι μοναδικὸ τὸ φαινόμενο στὴν Καινὴ Διαθήκη. Κάτι ἀνάλογο συνέβη καὶ μὲ τὸν ἴδιο τὸν Κύριο, ὅπως διηγεῖται ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος : «Καὶ ἔλθόντι αὐτῶ... εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῶ δύο δαιμονιζόμενοι... Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες· τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ;» (Ματθ. 9', 28-29). Παράβαλε καὶ τὸ Μάρκ. ε', 1 ἐξ.

Βαθύτατο μυστήριον αὐτὴ ἡ ὁμολογία τοῦ δαίμονος μπροστὰ στὸν Θεὸ ἢ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ. Ἔργο τοῦ Διαβόλου, τοῦ πατρὸς τοῦ ψεύδους, καθὼς καὶ τῶν ἀγγέλων του εἶναι νὰ σκεπάζῃ ἢ νὰ διαστρέφῃ τὴν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, ὅχι νὰ τὴ φανερώνη, νὰ τὴ διακηρύττῃ, νὰ τὴν προβάλλῃ. Μυστήριον βαθύτατο κι' ἀβόλιστο ἢ ἐξαίρεσις, ποὺ ἀπαντᾶμε στὴν

Καινή Διαθήκη. Μιά πρόχειρη ἐξήγησις, ὄχι ὁμως ἱκανοποιητική, εἶναι ὅτι τὰ πονηρὰ πνεύματα, ὑπάρχουν περιπτώσεις, πού σαστίζουν, τὰ χάνουν μπροστά στή δύναμι τοῦ Θεοῦ κι' ἄθελά τους ὁμολογοῦν τή θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τήν ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου. Ἄλλὰ ἂν αὐτή ἡ ἐξήγησις μπορεῖ νὰ σταθῆ στο γειγνὸς τῆς χώρας τῶν Γεργεσηνῶν, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ἱκανοποιηθῆ ὡς πρὸς τὸ γεγνὸς τῶν Φιλίππων. Γιατὶ ἐδῶ βλέπουμε τὸν δαίμονα μὲ ἐπιμονή, γιὰ πολλὲς μέρες, νὰ προβαίνει σὲ μιὰ ἐξαγγελία, σὲ μιὰ διακήρυξι, πού θὰ ταίριαζε σὲ κήρυκες τῆς θείας ἀλήθειας, σὲ ἀνθρώπους πιστοὺς καὶ πνευματοφόρους.

Ἄς ἀφήσουμε τὸ μυστήριο ἄθικτο. Ἄς ἀτενίσουμε μονάχα τὸ φρικτὸ γεγνὸς, τὴν πηγὴ τῆς ἀμαρτίας νὰ βοᾷ καὶ νὰ κηρύττει τὴ θεία ἀλήθεια. Καὶ παίρνοντας ἀφορμὴ ἀπ' αὐτὸ τὸ ἐντυπωσιακὸ κι' ἀκατανόητο γεγνὸς, ἄς σκεφθοῦμε ὅτι, γενικώτερα, πράγματι κηρύττει τὸν Θεὸ κι' ἡ ἀμαρτία. Μὲ τοὺς δικοὺς τῆς τρόπους. Πού, ὠστόσο, δὲν εἶναι ἀσήμαντοι. Ἡ ἀμαρτία ἔχει δύο ὄψεις : τὴν ἐλκυστικὴ καὶ πλανερὴ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ τὴν ἀποτρεπτικὴ καὶ διδαχτικὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο. Οἱ συνέπειές της ἀνάβουν στὴν ψυχὴ τὸν πόθο τοῦ προδομένου Θεοῦ. Ἡ ἀσχήμια της, ἂν δὲν ἔχη ἐπέλθη ἡ πόρωσις, φαίνεται ἀργὰ ἢ γρήγορα κι' ἀπωθεῖ τὸν ἀνθρώπο, πού τῆς δόθηκε ἀσυλλόγιστα. Ἡ δουλεία, στὴν ὁποία μᾶς ὑποβάλλει, κάνει νὰ στραφοῦμε πρὸς τὸν ἐλευθερωτὴ Χριστὸ μὲ τὴν ἀνάνηψι, μὲ τὴ μετάνοια. Ἄλλὰ κι' ὅσο εἶναι ἀκόμη ἀρεστὴ κι' ἐπιθυμητὴ, συχνὰ ἀπαιτεῖ τόσες θυσίες ἐκ μέρους μας, τόσους κόπους, τόσες ἀγωνίες, γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ ὅ,τι ὑπόσχεται, ὥστε βρῖσκει βαθεῖα ἀπήχησι μέσα μας ἢ φωνὴ τοῦ Χριστοῦ : « Ἄρατε τὸν ζυγὸν μας ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρᾶὸς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον ἐλαφρὸν ἐστίν » (Ματθ. ια', 29-30).

Ἀθέλγητά της κι' ἡ ἀμαρτία κηρύττει τὸ Εὐαγγέλιο. Ἐτσι, θὰ εἴμαστε κι' ἀπ' αὐτὴ τὴν πλευρὰ ἀναπολόγητοι μπροστὰ στο φοβερὸ βῆμα τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως.

Τότε ὁ Κύριος μπορεῖ, ἀνάμεσα σ'ἄλλα, νὰ πῆ στους ἀμετανοήτους :

— Ἐκὼς κι' ἡ ἁμαρτία σ'ἔσπρωχνε σὲ μένα.

Οἱ δαιμονισμένοι.

Ἐνάμεσα στὰ θαύματα τοῦ Κυρίου, τὰ Εὐαγγέλια ἀναφέρουν κι' ἀπαλλαγές ἀνθρώπων ἀπὸ δαιμόνια. Ἐνάλογα θαύματα ἐπιτελοῦν, κατὰ ἐποχές, διάφοροι Ἅγιοι, ὡς τὸν χθεσινὸ Ἅγιο Νεκτάριο, ἐπίσκοπο Πενταπόλεως.

Ἡ κατηγορία τῶν δαιμονιζομένων, ὅμως, εἶναι τόσο ἀραιή, ὅπως ἀφήνουν νὰ ὑποτεθῆ οἱ παραπάνω περιπτώσεις. Ἡ μπορεῖ κανεὶς νὰ τῆ διευρύνῃ καὶ νὰ τὴν ἀτενίσῃ πολυπληθῆ;

Δαιμονιζόμενος εἶναι ὁ ἀξιοθρήνητος ἄνθρωπος, ποὺ ἔγινε φωλιὰ πονηρῶν πνευμάτων. Αὐτὰ ἐνεργοῦν κι' ἐκδηλώνονται μὲ ὅ,τι λέγει ἢ κάνει ἓνας τέτοιος ἄνθρωπος. Ὅταν ἡ κατοχὴ ἀπὸ τοὺς δαίμονες εἶναι πλήρης καὶ συνεχῆς, ἔχουμε τὶς παραπάνω, ἅς τὶς ποῦμε «κλασσικὲς» περιπτώσεις. Ἄλλὰ ὑπάρχει κι' ἓνας μέγιστος ἀριθμὸς δαιμονιζομένων, στους ὁποίους ἡ δαιμονικὴ κυριαρχία εἶναι ἀποσπασματικὴ, περιστασιακὴ. Δαιμονιζόμενος εἶναι κάθε ἄνθρωπος, ὅταν δέχεται κι' ἐγκολπῶνεται τὴν ὑπαγορευομένη ἀπὸ τὸν Διάβολο ἀντίθετη ἄλφα ἢ βῆτα σκέψι. Δαιμονιζόμενος εἶναι ὅποιος, χωρὶς ν' ἀντιστέκεται, προχωρεῖ σὲ πράξεις ἀντιστρατευόμενες τὸ πνεῦμα καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Χριστὸς ἦλθε νὰ ἀπαλλάξῃ τὸ κτίσμα του ἀπὸ τὴν κατοχὴ τοῦ δαίμονος. Μὲ τὴν πανσθενῆ Χάρι του μᾶς ἐλευθερώνει ἀπὸ τὴ δουλεία στὸν Διάβολο. Εἶναι δὲ ἀποτελεσματικὴ ἡ Χάρις του μὲ μιὰ προϋπόθεσι: νὰ κλίνῃ πρὸς τὸν Χριστὸ καὶ νὰ ἀποκλίνῃ ἀπὸ τὸν Διάβολο ἢ θέλησίς μας. Τότε ὁ Ἄρχων τοῦ σκότους παύει νὰ κυριαρχῆ πάνω μας, ἡ δύναμις του κατατροπώνεται καὶ βασιλεύει στὴ ζωὴ μας ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μας. Γι' αὐτό, μπορεῖ κάλλιστα νὰ πῆ κανεὶς, ὅτι ἡ μετάνοια, ἡ ἀνάνηψις, εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὸν Διάβολο, τὸ τέλος ἐνὸς δαιμονιζομένου κι' ἡ ἀρχὴ ἐνὸς χριστιανοῦ.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αίδεσ. Παπαχρήστου Πολ., Μποταραῶν Ζήτησης Ἰωαννίνων. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις τῆς διευθύνσεώς σας. — Ἰ. Μητροπόλιν Φθιώ-
τιδος. Συνεμορφώθημεν πρὸς τὰς διὰ τοῦ ἀπὸ 7-6-66 ὑποδείξεις τοῦ ὑμετέ-
ρου ἔγγραφου. Εὐχαριστοῦμεν. — Αίδεσ. Παπαδόπουλον Δημ., Ἰ.
Ν. Ἀγ. Νικολάου Λαμίας. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις τῆς διευθύνσεώς σας καὶ
σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰ ζητηθέντα τεύχη. — Αίδεσ. Οἰκονόμον Μπι-
λάγκαν Ἰωάννην, Σκοτίναν Πιερίας. Ἡ παραγγελία σας διεβιβά-
σθη εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ὅθεν θὰ λάβετε τὸ βι-
βλίον. — Αίδεσιμ. Ὑφαντῆν Ἡλίαν, Πυργίον Ἀγρινίου καὶ Φε-
φέν Θεόκλητον, Παναϊώλιον Ἀγρινίου. Ἐγένετο αἱ διορθώσεις εἰς
τὰς διευθύνσεις σας μερίμνη τῆς Ἰ. Μητροπόλεώς σας. — Κύριον Στέρ-
γιον Παταπάτην, Ἀλεξανδρούπολιν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ σας.
Εὐχαριστοῦμεν. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὴν σχετικὴν ἀπόδειξιν. — Αίδε-
σιμ. Ἀντωνάκην Ἀντώνιον, Ἀγκουσελιανὰ Ἀγ. Βασιλείου,
Ρεθύμνης. Ἡ παραγγελία σας διεβιβάσθη εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιοδικοῦ
«Χαρούμενα παιδιὰ» τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. — Αίδεσιμ. Καλα-
γιᾶκον Δημ. ἡτρίον, Βελανίδια Ν. Βοιῶν, Λακωνίας. Ἐνεγράφητε.
Εὐχαριστοῦμεν. — Αίδεσιμ. Φουτζόπουλον Δημοσθένην,
Νέαν Ἀγχιάλον Βόλου. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰ ζητηθέντα τεύχη. — Αίδεσ.
Γεώργιον Γεωργιάδη, Κορησὸν Καστορίας. Ἀτῆσίς σας περὶ παρο-
χῆς δανείου μετ'εὐμενοῦς εἰσηγήσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας εὐρί-
σκειται εἰς ἀρμοδίαν ὑπηρεσίαν Κεντρικὸν TAKE, θὰ ἐξετασθῇ δὲ μετὰ πά-
ροδοι διμήνου περίου. — Αίδεσιμ. Ἀπόστολον Μηχαλό-
πουλον, Λέμπειαν Ἠλείας. Σᾶς ἀπαντοῦμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς. —
Αίδεσιμ. Παναγιώτην Παναγόπουλον, Πέττα Ἀχαΐας. καὶ
Αίδεσιμ. Ἀλέξανδρον Κωνσταντῖνου, Ἐφημέριον Σκορ-
πιῶνος Ἡγουμενίσης. Σᾶς ἀπαντοῦμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς. — Αίδεσ.
Ἰωάννην Τσεντικόπουλον. Εἰς τὸ TAKE φέρεσθε ἔγγεγραμ-
μένους ἀπὸ 1-4-1962. — Αίδεσ. Γεώργιον Ρουγιανᾶν. Ἐφη-
μέριον Πετρισίου Μεσσηνίας. Σᾶς ἀπαντῶμεν δι' ἰδιαιτέρας Ἐπιστολῆς.
Αίδεσιμ. Διαμαντόπουλον Γεώργιον, Λιμένα Θάσου
Καβάλας. Ἐνεγράφητε εἰς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία» καὶ ἐστάλησαν εἰς ὑμᾶς
τὰ τεύχη ἀπὸ 1-1-66, καθὼς καὶ εἰς τὴν «Θεολογίαν». — Αίδεσιμ. Θεο-
χαρίδη Ἰωάννην, Κορυδαλλὸν Πειραιῶς. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς
τὴν νέαν σας διεύθυνσιν. — Αίδεσιμ. Χαλιῶν Κων/νον, Κανα-
δᾶν. Συνδρομαὶ σας ἐλήφθησαν. Οἱ τόμοι τῆς «Ἐκκλησίας» καὶ τοῦ «Ἐφη-
μερίου» καθὼς καὶ τὰ τεύχη τῆς «Θεολογίας» τὰ ὅποια ἐζητήσατε σᾶς
ἀπεστάλησαν. — Αίδεσιμ. Καντάνην Ἀναστάσιον, Γουρίαν
Ἀστακοῦ καὶ Πανος. Ἀρχιμ. Κατσαμπίρην Αὐγουστῖ-
νον, Χυσοβίτσαν Ἀστακοῦ. Ἐγένοντο αἱ δέουσαι διορθώσεις, εἰς τὰς νέας
διευθύνσεις σας, μερίμνη τῆς Ἰ. Μητροπόλεώς σας. — Αίδεσιμ. Σαρᾶ-

τσαν Ἀπόστολον, Χαλκιδούλου Βάλτου, Παπαϊωάννου Ἡλίαν Μρούκας Ἀμφιλοχίας Βάλτου. Ἐγένοντο αἱ μεταβολαὶ εἰς τὰς διευθύνσεις σας μερίμνη τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας.—Κύριον Ἀργύριον Σκοπελίτην, Ν. Καλλιπολις Πειραιῶς. Διορθώθη ἡ διεύθυνσίς σας.—Αἰδεσιμ. Σχίζαν Βασίλ., Ἱ. Ν. Κοιμ. Θεοτόκου Θέρμου Τριχωνίδος. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις εἰς τὴν διεύθυνσίν σας ὑποδείξει τῆς Ἱ. Μητροπόλεώς σας.—Αἰδεσιμ. Ρομποτῆν Ἐρωτόκριτον, Ἅγιον Πέτρον Βασιλικῆς Λευκάδος. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις τῆς διευθύνσεώς σας.—Πανος. Ἀρχιμ. Θεόφ. Διονυσίου, Ζαπάντι Ἀλιβερίου Εὐβοίας. Ἐνεργάφητε καὶ σᾶς ἀπεστείλαμεν αἰτηθέντα τεύχη.—Αἰδεσιμ. Κοκκάραν Στέφανον, Πάμφορον Κομοτηνῆς. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις εἰς τὴν νέαν διεύθυνσίν σας.—Redaction de la Revue «Contacts» B.P. 277. Nice Alpes Maritimes France. Σᾶς ἀποστέλλομεν τακτικῶς καὶ ἀνελλιπῶς τὰ ἐκδιδόμενα τεύχη καὶ ἐπὶ πλέον σᾶς ἀπεστείλαμεν ἐκ νέου τὰ τεύχη τῶν 2 τελευταίων μηνῶν.—Ἄνωτέραν Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν Θεσσαλονίκης, Θεμ. Σοφύλη 60 (Ντεπώ). Σᾶς ἀπεστείλαμεν ἐκ νέου ἅπαντα τὰ τεύχη τοῦ προηγουμένου ἔτους καὶ σᾶς πληροφοροῦμεν ὅτι ἐστέλλοντο ἀνελλιπῶς ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ἐγγραφῆς σας.—Αἰδεσιμ. Καραλάην Νικόλ., ὁδὸς Μαυρομυχάλῃ 76 Καλαμάτα. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τοὺς δύο πρώτους τόμους ἧτοι «Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν Λεμῶνα» καὶ «Οἱ περὶ Ἱερωσύνης Λόγος».—Studio Teologico «S. Gabriele» PP. Passionisti. Teramo-Italia. Σᾶς ἀπεστείλαμεν ζητηθὲν τεύχος.—Ἐνορίαν Ἀγίου Χαραλάμπους, Ἀχλαδιᾶς Κ. Νευροκοπίου. Ἐγένετο ἡ ἐγγραφή καὶ ἀπετέλλησαν τὰ τεύχη ἀπὸ 1—4—66 κ. ἐ.—Πανος. Ἀρχιμ. Μαραγκὸν Γρηγόριον, Ἱερὰν Μητρόπολιν Σύρου, Σύρον. Ἐνεγράψαμεν εἰς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος» τὸν κ. Ἰωάνν. Σαμφωνίδην ἀπὸ 1—7—66 κ.ἐ. διὰ τὴν ἀποστολὴν τούτου.—Αἰδεσιμ. Νέγκαν Σπυρίδ., Ζάκυνθος. Ἐνεγράφητε καὶ ἀπεστείλαμεν ὑμῖν τὰ τεύχη ἀπὸ 1—4—66 μέχρι τοῦδε καθὼς καὶ τεύχη τοῦ «Ἐφημερίου» π.ἐ. Ἐκ τῆς αἰτήσεώς σας τὴν μόνην ποῦ ἐλάβομεν ἐπληροφορήθημεν τὴν Ἐφημερίαν σας.—Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας, Ἱεράπετραν Κρήτης. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τοὺς τόμους τῶν ἐτῶν 1961, 1962, 1963, 1964 καὶ 1965 τοὺς ὁποίους ἐζητήσατε.—Αἰδεσιμ. Βελῆν Στέφανον, Ἐφημ. Καλαριτῶν—Ἰωαννίνων. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς σας ἐπληροφορήθημεν τὴν Ἐφημερίαν σας. Σᾶς ἐνεγράψαμεν καὶ ἀπεστείλαμεν τὰ τεύχη τὰ ὁποῖα ἐζητήσατε.—Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερον Νικόλ. Ἀβραμόπουλον, Ν. Σμύρνην, Ἀθηνῶν. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις εἰς τὴν διεύθυνσίν σας καὶ ἐτέθη ἡ ἐρώτησίς σας εἰς τὴν ἀρμόδιαν ὕπηρεσίαν πρὸς ἀπάντησιν.—Αἰδεσιμ. Κοντὸν Βλάσιον, Κυψέλην Πρεβέζης. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις εἰς τὴν διεύθυνσίν σας. Εὐχαριστοῦμεν.—Αἰδεσιμ. Μιχαηλίδην Ἰωάννην, Κοκκινιὰν Ἀγ. Γεωργίου Γρεβενῶν. Ἐνεγράφητε καὶ ἀπεστείλαμεν εἰς ὑμᾶς τὰ ζητηθέντα τεύχη.—Κ. Τσίκουραν Ἀντώνιον, Ἄνω Ἡράκλειον Ἀττικῆς. Ἐνεγράφητε καὶ ἀπεστείλαμεν τὰ τεύχη τοῦ τρ. ἔτους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλιου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης Σχέσεις Χριστιανισμοῦ καὶ Ἐπιστήμης (Ε').—Ἐκλεκτὲς σελίδες ἀπὸ τὸν ἱερὸ **Χρυσόστομο**. Σύγκριση τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Νέρωνα κ' ὅτι εἶναι ἀνύπαρκτη ἡ γήϊνη δόξα. Ἀπόδοση Ἄνθιμου Θεολογίτη. — **Δημητρίου Φερούση**, Ἐπικοινωνία πίστεως, — Ἄρχιμ. **Νικοδήμου Γκατζιρούλη**, Ἱεροκλήρυκος Ἰ. Ἀρχ/πῆς Ἀθηνῶν, Ἡ ἀγωνία ἑνὸς ἱερέως. Ἡ θεία Χάρις. — Ἄρχιμ. **Προκοπίου Παπαθεοδώρου**, Πλείοτερον καὶ καθαρώτερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας. — Ὄρησκευτικὲς καὶ ἠθικὲς μελέτες τοῦ ἐν ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Νεκταρίου Αἰγίνης**. «Γνώρισε τὸν ἑαυτό σου». Ἀπόδοση **Θεοδόση Σπεράντσα**. — **Βασ. Ἡλιάδη**, Πλάσματα με ἀλτροῦσμὸ καὶ ἀγάπη ποὺ προσφέρουν πολὺτιμες ὑπηρεσίαι. — «Φιλοθέου Ἀδολεσχίας» μέρος πέμπτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον», ὑπὸ **Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρως**. Ἀπόδοση **Θεοδόση Σπεράντσα**. — **Φ.** Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἱερομάρτυρος **Βικεντίου τοῦ Διακόνου**, συνταχθεῖσα καὶ συμπληρωθεῖσα ὑπὸ **Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου**, Ἱμνογράφου τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. — **Βασ. Μουστάκη**, Στὸ περιθώριον τῆς Ἁγίας Γραφῆς — Ἀλληλογραφία.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ὀδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλέφ. 227.689.

Τύποις : **ΤΣΙΡΩΝΗ** (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)
 Ὀδὸς Μενάνδρου 4, Ἀθῆναι — Τηλέφ. 311.121.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἰασιωνίδου 22, Σούρμενα